

V l á d n í n á v r h

ZÁKON

ze dne 2015,

kterým se mění zákon č. 585/2004 Sb., o branné povinnosti a jejím zajišťování (branný zákon), ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony

Parlament se usnesl na tomto zákoně České republiky:

ČÁST PRVNÍ

Změna branného zákona

Čl. I

Zákon č. 585/2004 Sb., o branné povinnosti a jejím zajišťování (branný zákon), ve znění zákona č. 112/2006 Sb., zákona č. 318/2006 Sb., zákona č. 227/2009 Sb. a zákona č. 375/2011 Sb., se mění takto:

1. V § 1 odstavec 2 zní:

„(2) Vojenskou činnou službou mimo stav ohrožení státu nebo mimo válečný stav je služba vojáka z povolání ve služebním poměru podle zákona o vojácích z povolání, příprava vojáka k plnění úkolů ozbrojených sil nebo služba vojáka v operačním nasazení.“.

2. V § 1 odstavec 4 zní:

„(4) Občan se stává vojákem dnem nabytí právní moci rozhodnutí o schopnosti občana vykonávat vojenskou činnou službu vydaného při odvodním řízení.“.

3. V § 1 se doplňují odstavce 5 až 7, které znějí:

„(5) Voják, který plní některou z povinností podle odstavce 2 nebo 3, je vojákem v činné službě.

(6) Voják je povinen vojenskou činnou službu včas nastoupit a osobně ji vykonávat.

(7) Voják, který nevykonává vojenskou činnou službu a má brannou povinnost, je vojákem v záloze.“.

4. § 2 a 3 včetně nadpisů znějí:

„§ 2

Vznik branné povinnosti

(1) Branná povinnost vzniká občanovi dnem následujícím po dni, v němž dosáhne věku 18 let.

(2) Osobě starší 18 let, která nabyla státní občanství České republiky, vzniká branná povinnost ode dne nabytí státního občanství.

§ 3

Dobrovolné převzetí branné povinnosti

(1) Občan, kterému podle § 7 zanikla branná povinnost, nebo cizinec může dobrovolně převzít brannou povinnost dnem následujícím po dni, v němž dosáhne věku 18 let, nejpozději však do dne dosažení 60 let, na základě písemné žádosti podané příslušnému krajskému vojenskému velitelství. Občan nebo cizinec v žádosti uvede kromě obecných náležitostí podání podle správního řádu také rodné číslo nebo datum narození, nebylo-li mu rodné číslo přiděleno.

(2) Podmínkou dobrovolného převzetí branné povinnosti je rozhodnutí o schopnosti občana vykonávat vojenskou činnou službu vydané v odvodním řízení a potřeba doplnění ozbrojených sil.

(3) Na cizince, který dobrovolně převzal brannou povinnost, se použijí ustanovení tohoto zákona týkající se občana obdobně, pokud tento zákon nestanoví jinak. Tam, kde zákon požaduje, aby občan uvedl své rodné číslo, uvede cizinec, pokud mu rodné číslo nebylo přiděleno, své datum narození.“

5. V § 4 odst. 1 se slova „nebo voják v povinné záloze“ zrušují a slova „jméno nebo jména, příjmení, rodné číslo a adresu místa trvalého pobytu“ se nahrazují slovy „kromě obecných náležitostí podání podle správního řádu také rodné číslo“.

6. V § 4 odstavec 2 zní:

„(2) Podmínkami pro povolání občana do služebního poměru vojáka z povolání jsou jeho schopnost vykonávat vojenskou činnou službu, potřeba ozbrojených sil a splnění podmínek podle zákona o vojácích z povolání.“

7. V § 4 se doplňuje odstavec 3, který zní:

„(3) O schopnosti občana vykonávat vojenskou činnou službu rozhoduje krajské vojenské velitelství na základě lékařského posudku o zdravotní způsobilosti k vojenské činné službě vyhotoveného vojenským poskytovatelem zdravotních služeb. Toto rozhodnutí se považuje za rozhodnutí vydané v odvodním řízení.“

8. V § 5 odst. 1 se slova „nebo voják v povinné záloze“ zrušují a slova „jméno nebo jména, příjmení, rodné číslo a adresu místa trvalého pobytu“ se nahrazují slovy „kromě obecných náležitostí podání podle správního řádu také rodné číslo a adresu pro doručování podle správního řádu“.

9. V § 5 odst. 2 se slova „nebo vojáka v povinné záloze“ zrušují, slova „uzavření dohody o zařazení do aktivní zálohy“ se nahrazují slovy „splnění podmínek podle zákona o službě vojáků v záloze“ a číslo „2“ se nahrazuje číslem „3“.

10. V § 5 odstavec 3 zní:

„(3) Do aktivní zálohy zařazuje vojáka krajské vojenské velitelství rozhodnutím na dobu nejdéle 3 let.“.

11. V § 6 odst. 1 písm. a) se slovo „předání“ nahrazuje slovy „nabytí právní moci“.

12. V § 6 se na konci odstavce 1 tečka nahrazuje středníkem a doplňuje se závěrečná část ustanovení, která zní: „vojákov, který odmítne vykonávat mimořádnou službu, zaniká branná povinnost.“.

13. V § 6 odst. 2 se slova „adresa místa trvalého pobytu vojáka“ nahrazují slovy „adresa místa pobytu vojáka a adresa pro doručování podle správního řádu; podpis na prohlášení musí být úředně ověřen.“.

14. V § 6 odst. 3 se slovo „odůvodněné“ zrušuje, za slovo „prohlášení“ se vkládají slova „vojáka v záloze“, slovo „podání“ se nahrazuje slovem „doručení“, slovo „trvalého“ se zrušuje a na konci odstavce se doplňuje věta „Krajské vojenské velitelství zapíše informaci o odmítnutí výkonu mimořádné služby do vojenské evidence k údajům vedeným o vojákov v záloze, který prohlášení o odmítnutí učinil.“.

15. V § 6 odst. 4 se slova „Voják v záloze“ nahrazují slovem „Občan“, za slovo „který“ se vkládají slova „jako voják v záloze“, za slovo „podléhá“ se vkládají slova „za stavu ohrožení státu nebo válečného stavu“ a slova „zvláštního právního předpisu.“³⁾ se nahrazují slovy „zákona o zajišťování obrany České republiky.“.

Poznámka pod čarou č. 3 se zrušuje.

16. § 7 včetně nadpisu zní:

„§ 7

Zánik branné povinnosti

Branná povinnost zaniká

- a) dnem nabytí právní moci rozhodnutí, kterým se občan stává neschopným vykonávat vojenskou činnou službu,
- b) dnem nabytí právní moci rozhodnutí, kterým byla svéprávnost občana omezena rozhodnutím soudu,
- c) dnem, kterým občan pozbyl státní občanství České republiky,
- d) vojákov v záloze dnem doručení prohlášení příslušnému krajskému vojenskému velitelství, kterým odmítl vykonávat mimořádnou službu z důvodu svědomí nebo náboženského vyznání, nebo
- e) dnem, kdy voják dosáhl věku 60 let, pokud se nejedná o tyto výjimky:
 1. voják starší 60 let, který vykonává mimořádnou službu, má brannou povinnost do dne jeho propuštění z mimořádné služby,
 2. voják z povolání starší 60 let má brannou povinnost do dne propuštění ze služebního poměru podle zákona o vojácích z povolání, nebo
 3. voják v aktivní záloze starší 60 let má brannou povinnost do dne vyřazení z aktivní zálohy.“.

17. § 8 se včetně nadpisu zrušuje.

18. V § 9 odst. 2 se slovo „trvalého“ zrušuje.

19. V § 9 odst. 4 se slovo „uvedeny“ nahrazuje slovem „stanoveny“ a za slova „v příloze“ se vkládají slova „č. 1“.

20. § 12 včetně nadpisu zní:

„§ 12

Příprava vojáka v záloze k plnění úkolů ozbrojených sil

(1) Přípravou vojáka v záloze k plnění úkolů ozbrojených sil je vojenské cvičení.

(2) Vojenským cvičením je

- a) pravidelné vojenské cvičení, které je přípravou vojáka v aktivní záloze, nebo
- b) dobrovolné vojenské cvičení, které je dobrovolnou přípravou vojáka v záloze.

(3) Voják v aktivní záloze vykonává pravidelné vojenské cvičení v prvním roce svého zařazení do aktivní zálohy v celkové délce 12 týdnů a v dalších letech v celkové délce 4 týdnů v kalendářním roce. Nejkratší délka jednotlivého pravidelného vojenského cvičení je 3 dny.

(4) Voják v aktivní záloze při přípravě na operační nasazení vykonává pravidelné vojenské cvičení v celkové délce 12 týdnů.

(5) Bývalý voják z povolání zařazený do aktivní zálohy podle § 28 odst. 3 vykonává pravidelné vojenské cvičení v celkové délce do 3 týdnů v kalendářním roce podle potřeb zajišťování obrany státu s přihlédnutím k připravenosti vojáka.

(6) Voják v záloze může požádat krajské vojenské velitelství o povolání na dobrovolné vojenské cvičení. V žádosti uvede kromě obecných náležitostí podání podle správního řádu také rodné číslo. Dobrovolné vojenské cvičení je vykonáváno v celkové délce do 12 týdnů v kalendářním roce. O žádosti rozhoduje krajské vojenské velitelství podle potřeb zajišťování obrany státu. Pokud je žádosti vojáka v záloze o povolání na dobrovolné vojenské cvičení vyhověno, je povolán nejdéle do 2 let ode dne podání žádosti. K návrhům vojáka v záloze uvedeným v žádosti na určení doby průběhu vojenského cvičení se při rozhodování o žádosti nepřihlíží.“.

21. Za § 12 se vkládá nový § 12a, který včetně nadpisu zní:

„§ 12a

Služba v operačním nasazení

(1) Voják v aktivní záloze vykonává službu v operačním nasazení na území České republiky nebo mimo něj v délce do 7 měsíců v kalendářním roce, a to podle potřeb ozbrojených sil.

(2) Vojáka v záloze lze na základě jeho písemné žádosti podané příslušnému krajskému vojenskému velitelství povolat ke službě v operačním nasazení na území České republiky v celkové délce do 30 dnů v kalendářním roce, vyžadují-li to záchranné práce při živelních pohromách nebo při jiných závažných situacích ohrožujících životy, zdraví, životní prostředí nebo značné majetkové hodnoty.“.

22. V nadpisu § 13 se slova „**na výjimečné vojenské cvičení a nastoupení jejich výkonu**“ nahrazují slovy „**do služby v operačním nasazení**“.

23. V § 13 odstavec 1 zní:

„(1) Krajské vojenské velitelství povolá k výkonu vojenského cvičení nebo do služby v operačním nasazení vojáka v záloze povolávacím rozkazem. Povolávací rozkaz se doručuje jako poštovní zásilka do vlastních rukou nejméně 30 dnů přede dnem nástupu výkonu vojenského cvičení nebo do služby v operačním nasazení. K nastoupení výkonu služby v operačním nasazení k zabezpečení záchranných prací nebo při jiných závažných situacích ohrožujících životy, zdraví, životní prostředí anebo značné majetkové hodnoty nebo za účelem plnění úkolů vyplývajících z mezinárodně právních závazků České republiky lze vojáka v záloze povolat i dříve.“.

24. V § 13 odst. 2 se slova „výjimečného vojenského cvičení“ nahrazují slovy „služby v operačním nasazení“, za slovo „předložit“ se vkládají slova „vojenskou knížku nebo vojenský průkaz a“ a za slova „zdravotní průkaz,“ se vkládají slova „mít u sebe průkaz pojištění“.

25. V § 13 odst. 3 se za slova „vojenskému útvaru“ vkládají slova „k nastoupení výkonu vojenského cvičení nebo služby v operačním nasazení“.

26. V § 13 odst. 4 se slova „výjimečné vojenské cvičení“ nahrazují slovy „služba v operačním nasazení“.

27. V § 13 odstavec 5 zní:

„(5) Voják v aktivní záloze, který vykonává vojenskou činnou službu, je převeden do služby v operačním nasazení na základě rozhodnutí služebního orgánu.“.

Poznámka pod čarou č. 5 se zrušuje, a to včetně odkazů na poznámku pod čarou.

28. V nadpisu § 14 se slova „**výjimečného vojenského cvičení**“ nahrazují slovy „**služby v operačním nasazení**“.

29. V § 14 odstavec 1 zní:

„(1) Z výkonu vojenského cvičení nebo služby v operačním nasazení se propustí voják

- a) po vykonání vojenského cvičení nebo služby v operačním nasazení ve stanovené délce,
- b) u kterého vojenský lékař zjistí nemoc nebo úraz, pro které voják není schopen vojenské cvičení nebo služby v operačním nasazení vykonat,
- c) dnem, kterým byl vzat do vazby,
- d) dnem nástupu výkonu trestu domácího vězení, výkonu trestu odnětí svobody, výkonu zabezpečovací detence nebo ústavního ochranného léčení, nebo
- e) po zproštění výkonu služby podle zákona o službě vojáků v záloze.“.

30. V § 14 odst. 2 se slova „výjimečného vojenského cvičení“ nahrazují slovy „služby v operačním nasazení“ a slova „může služební orgán“ se nahrazují slovem „lze“.

31. V § 14 odst. 3 se slova „výjimečného vojenského cvičení“ nahrazují slovy „služby v operačním nasazení“.

32. V § 15 odst. 1 se slova „na výjimečném vojenském cvičení nebo“ nahrazují slovy „voják, který vykonává službu v operačním nasazení nebo který je“.

33. V § 15 odst. 2 se za slova „na základě povolávacího rozkazu“ vkládají slova „vydaného krajským vojenským velitelstvím“, slovo „veřejné“ se nahrazuje slovem „mobilizační“ a slova „, vydanými krajským vojenským velitelstvím, anebo na základě mobilizační výzvy“ se nahrazují slovy „podle § 23 odst. 3“.

34. V § 15 odst. 3 se slovo „dodává“ nahrazuje slovem „doručuje“, slovo „dodán“ se nahrazuje slovem „doručen“, slova „ve veřejné“ se nahrazují slovy „v mobilizační“ a slova „nebo v mobilizační výzvě“ se zrušují.

35. V § 16 odst. 2 se na začátek písmene a) vkládá slovo „nabytí“.

36. V § 16 odst. 2 písmeno c) zní:

„c) nástupu výkonu trestu domácího vězení, výkonu trestu odnětí svobody, výkonu zabezpečovací detence nebo ústavního ochranného léčení, nebo“.

37. V § 16 se doplňuje odstavec 3, který zní:

„(3) Těhotná vojákyně se z výkonu mimořádné služby propustí do 5 pracovních dnů po dni, kdy oznámí a doloží své těhotenství služebnímu orgánu.“.

38. V § 17 odst. 2 písm. a) se slovo „ministerstvo“ nahrazuje slovy „Ministerstvo obrany (dále jen „ministerstvo“)“, za slova „zpravodajských služeb České republiky,“ vkládají slova „České národní banky,“ a slovo „samosprávy“ se nahrazuje slovy „územních samosprávných celků“.

39. V § 17 odstavec 3 zní:

„(3) Žádost o zproštění výkonu mimořádné služby podává osoba samostatně výdělečně činná, zaměstnavatel pro svého zaměstnance nebo orgán územního samosprávného celku po projednání se zaměstnavatelem vojáka v záloze. Žádost lze podat před vyhlášením stavu ohrožení státu, za stavu ohrožení státu nebo za válečného stavu u krajského vojenského velitelství podle místa pobytu vojáka v záloze. Zaměstnavatel může od svého zaměstnance vyžadovat předložení vojenského dokladu nebo rozhodnutí o jeho schopnosti vykonávat vojenskou činnou službu ke zjištění údajů potřebných pro podání žádosti a může vést evidenci těchto údajů. Zaměstnanec je povinen tomuto požadavku vyhovět. Na zproštění výkonu mimořádné služby není právní nárok.“.

40. V § 17 odst. 6 se věta poslední zrušuje.

41. V části páté nadpis zní: „**ODVODNÍ ŘÍZENÍ**“.

42. § 18 včetně nadpisu zní:

Obsah odvodního řízení

(1) V odvodním řízení se rozhoduje o schopnosti nebo o neschopnosti občana vykonávat vojenskou činnou službu na základě zdravotní a osobnostní způsobilosti občana vykonávat vojenskou činnou službu.

(2) Krajské vojenské velitelství na základě údajů získaných ze základního registru obyvatel a z informačního systému evidence obyvatel povolá k odvodnímu řízení občana, který v kalendářním roce dosáhne věku 18 let.

(3) Krajské vojenské velitelství za stavu ohrožení státu nebo válečného stavu povolá občana k odvodnímu řízení na základě nařízení vlády podle odstavce 6.

(4) Krajské vojenské velitelství vede ve vojenské evidenci podle § 31 o občanovi, který se podrobil odvodnímu řízení, údaje v rozsahu

- a) jméno, popřípadě jména, příjmení, rodné příjmení,
- b) rodné číslo,
- c) datum narození,
- d) adresa místa trvalého pobytu,
- e) státní občanství, popřípadě více státních občanství,
- f) omezení svéprávnosti,
- g) rodinný stav,
- h) jméno, popřípadě jména, příjmení a datum narození dítěte a
- i) informaci o odmítnutí mimořádné služby.

(5) Odvodní řízení je prováděno každoročně zpravidla ve dvou termínech. Organizaci přípravy a průběh odvodního řízení stanoví ministerstvo vyhláškou.

(6) Vláda stanoví za stavu ohrožení státu nebo válečného stavu nařízením počty občanů povinných podrobit se odvodnímu řízení podle ročníku jejich narození a podle potřeb zajišťování obrany státu.“.

43. V § 19 se vkládá nový odstavec 1, který zní:

„(1) Krajské vojenské velitelství doručí občanovi dotazník sloužící k získání základních informací o občanovi pro účely odvodního řízení.“.

Odstavce 1 až 5 se označují jako odstavce 2 až 6.

44. V § 19 odst. 2 větě první se slova „zaslaný mu příslušným krajským vojenským velitelstvím“ nahrazují slovy „podle odstavce 1“, slovo „lékařství⁷⁾“ se nahrazuje slovy „lékařství nebo v oboru praktické lékařství pro děti a dorost“, slovo „dodání“ se nahrazuje slovem „doručení“, na konci textu věty první se doplňují slova „na krajské vojenské velitelství“ a na konci textu odstavce 1 se doplňují slova „nebo opatrovník“.

Poznámka pod čarou č. 7 se zrušuje.

45. V § 19 odst. 3 se za slova „dotazníku uvede“ vkládají slova „akademický titul,“, za slovo „příjmení,“ se vkládají slova „rodné příjmení,“, za slova „rodné číslo,“ se vkládají slova „místo narození,“, slovo „trvalého“ se zrušuje, za slova „pobytu,“ se vkládají slova „adresu pro doručování podle správního řádu,“ a slova „(manžela) anebo družky (druha)“ se nahrazují slovy „, manžela, druha anebo registrovaného partnera“.

46. V § 20 odstavce 1 a 2 znějí:

„(1) Zřizují se odvodní komise. Sídlem odvodní komise je sídlo krajského vojenského velitelství. Územní působnost odvodní komise je shodná s územním obvodem příslušného krajského vojenského velitelství.

(2) Odvodní komise jsou čtyřčlenné. Předsedou je ředitel krajského vojenského velitelství nebo jím určený zástupce krajského vojenského velitelství. Členy odvodní komise jsou zástupce obecního úřadu obce s rozšířenou působností určený starostou nebo osobou pověřenou výkonem jeho pravomoci a 2 civilní lékaři.“.

47. V § 20 se za odstavec 2 vkládá nový odstavec 3, který zní:

„(3) Členy odvodní komise jmenuje ředitel krajského vojenského velitelství.“.

Dosavadní odstavce 3 a 4 se označují jako odstavce 4 a 5.

48. V § 21 odst. 1 větě druhé se slovo „dodává“ nahrazuje slovem „doručuje“ a na konci věty se doplňují slova „nejpozději 30 dnů před odvodním řízením“.

49. V § 21 odst. 5 se věta čtvrtá nahrazuje větou „Proti rozhodnutí se lze odvolat k vyšší odvodní komisi.“.

50. V § 21 odst. 6 se věta poslední zrušuje.

51. V § 21 odst. 7 se slova „po projednání s Ministerstvem zdravotnictví stanoví prováděcím právním předpisem“ nahrazují slovy „stanoví vyhláškou“.

52. Za § 21 se vkládá nový § 21a, který včetně nadpisu zní:

„§ 21a

Vyšší odvodní komise

(1) Vyšší odvodní komise je nadřízeným správním orgánem odvodních komisí.

(2) Vyšší odvodní komise se zřizuje u ministerstva. Vyšší odvodní komise má nejméně 3 členy. Členem vyšší odvodní komise je vojenský lékař a osoba s vysokoškolským vzděláním v magisterském studijním programu v oboru právo. Vyšší odvodní komisi ustanoví ministerstvo.

(3) V řízení před vyšší odvodní komisí se § 90 odst. 1 písm. b) správního řádu nepoužije.

(4) Občan podává žádost o obnovu řízení, v němž rozhodovala odvodní komise nebo vyšší odvodní komise, k vyšší odvodní komisí. Orgánem příslušným rozhodnout o obnově takového řízení a obnovené řízení provést je vyšší odvodní komise.“.

53. Na konci textu § 22 se doplňují slova „a 3“.

54. Za § 22 se vkládá nový § 22a, který včetně nadpisu zní:

„§ 22a

Výběrové doplnění ozbrojených sil

Po vyhlášení stavu ohrožení státu může ministerstvo nařídít výběrové doplnění stanovených vojenských útvarů povoláním předurčených vojáků v záloze k výkonu mimořádné služby podle potřeb ozbrojených sil.“

55. § 23 včetně nadpisu zní:

„§ 23

Mobilizace a demobilizace ozbrojených sil

(1) Mobilizací ozbrojených sil se rozumí hromadné povolávání vojáků v záloze k výkonu mimořádné služby za válečného stavu. Mobilizace ozbrojených sil může být částečná nebo všeobecná.

(2) Mobilizaci ozbrojených sil nařizuje prezident republiky na návrh vlády. Prezident republiky mobilizaci vyhlašuje v hromadných sdělovacích prostředcích.

(3) Vyhlášení mobilizace a podrobnosti mobilizace se zveřejňují mobilizační vyhláškou. Mobilizační vyhláška se doručuje občanům a právnickým osobám veřejnou vyhláškou prostřednictvím krajských vojenských velitelství a na úředních deskách územních samosprávných celků.

(4) Demobilizací se rozumí propouštění vojáků z výkonu mimořádné služby. Demobilizaci nařizuje prezident republiky na návrh vlády po ukončení válečného stavu demobilizačním nařízením, pro jehož vyhlášení a zveřejnění se použijí odstavce 2 a 3 obdobně.“

56. V § 24 se slova „, a voják musejí“ nahrazují slovem „musí“ a slova „dosud neodvedenému a vojákovi v záloze“ se nahrazují slovy „, který nevykonává mimořádnou službu“.

57. § 25 včetně nadpisu zní:

„§ 25

Výjimky z povinnosti dostavit se k odvodnímu řízení a vykonávat mimořádnou službu

(1) Poslanci a senátoři Parlamentu, členové vlády, soudci Ústavního soudu, prezident, viceprezident a členové Nejvyššího kontrolního úřadu, členové bankovní rady České národní banky, občané ve funkcích s diplomatickými a konzulárními výsadami a imunitami, hejtmani krajů, primátor hlavního města Prahy, ředitelé krajských úřadů a ředitel Magistrátu hlavního města Prahy se po dobu výkonu funkce k odvodnímu řízení a k výkonu mimořádné služby nepovolávají.

(2) Příslušník bezpečnostního sboru se po dobu trvání služebního poměru nepovolává k odvodnímu řízení nebo k výkonu mimořádné služby.

(3) Těhotná žena se k odvodnímu řízení a k výkonu mimořádné služby nepovolává. Žena nebo muž pečující o dítě do 3 let smějí být povoláni k odvodnímu řízení jen se svým

souhlasem. Žena nebo muž pečující o dítě do 8 let se k výkonu mimořádné služby nepovolávají; to platí obdobně i pro osamělou ženu a osamělého muže, kteří pečují o dítě, které nedosáhlo věku 15 let.“.

58. V § 26 odst. 1 se za slova „povinné zálohy“ vkládají slova „, zvláštní kategorie povinné zálohy“.

59. V § 26 se doplňuje odstavec 3, který zní:

„(3) Voják v záloze se předurčí pro doplnění ozbrojených sil podle potřeb ozbrojených sil.“.

60. § 27 včetně nadpisu zní:

„§ 27

Zařazování do povinné zálohy

(1) V povinné záloze je zařazen voják,

- a) který byl vyřazen z aktivní zálohy, pokud podléhá branné povinnosti,
- b) kterému zanikl služební poměr vojáka z povolání podle zvláštního právního předpisu¹⁾, pokud podléhá branné povinnosti,
- c) který byl odveden při odvodním řízení nebo který prošel řízením podle § 4 nebo 5 odst. 1, ale nestal se vojákem z povolání nebo vojákem v aktivní záloze, nebo
- d) který byl propuštěn z výkonu mimořádné služby, pokud podléhá branné povinnosti.

(2) Do zvláštní kategorie povinné zálohy je na dobu 5 let zařazen voják uvedený v odstavci 1 písm. b) dnem následujícím po dni jeho propuštění ze služebního poměru vojáka z povolání.“.

61. V § 28 se dosavadní text označuje jako odstavec 1 a doplňují se odstavce 2 a 3, které znějí:

„(2) Dobrovolným převzetím výkonu branné povinnosti podle § 4 občan zároveň vyjadřuje souhlas se svým zařazením do zvláštní kategorie povinné zálohy podle § 27 odst. 2.

(3) Krajské vojenské velitelství může v případě potřeby ozbrojených sil rozhodnout, že vojáka ve zvláštní kategorii povinné zálohy zařadí do aktivní zálohy, a to nejpozději do 2 let ode dne jeho zařazení do zvláštní kategorie povinné zálohy.“.

62. Za část sedmou se vkládá nová část osmá, která včetně nadpisu zní:

„ČÁST OSMÁ

VOJÁK VE VÝSLUŽBĚ

§ 28a

Výslužba

(1) Voják z povolání, kterému zanikla branná povinnost podle § 7 písm. e), se stává vojákem ve výslužbě.

(2) Vojákem ve výslužbě se může stát také občan, který vykonával vojenskou činnou službu a kterému zanikla branná povinnost, a to na základě žádosti tohoto občana. O žádosti občana rozhoduje krajské vojenské velitelství.

(3) Údaje o vojákově ve výslužbě jsou vedeny ve vojenské evidenci.

§ 28b

Oprávnění vojáka ve výslužbě

(1) Voják ve výslužbě může nosit vojenský stejnokroj a vojenské odznaky obdobně jako osoba, které bylo nošení vojenského stejnokroje povoleno.

(2) Voják ve výslužbě může být jmenován do vyšší vojenské hodnosti. Při jmenování vojáka ve výslužbě do vyšší vojenské hodnosti se postupuje podle zákona o službě vojáků v záloze obdobně.“.

Dosavadní části osmá až desátá se označují jako části devátá až jedenáctá.

63. V § 29 odstavec 2 zní:

„(2) K provádění přezkumného řízení se zřizují tříčlenné přezkumné komise složené z vojenských lékařů. Členy přezkumných komisí jmenuje ministerstvo. Názvy, sídla, personální působnost a územní obvody přezkumných komisí jsou stanoveny v příloze č. 2 k tomuto zákonu.“.

64. V § 29 se odstavce 3, 4 a 8 zrušují.

Dosavadní odstavce 5 až 7 se označují jako odstavce 3 až 5 a dosavadní odstavec 9 se označuje jako odstavec 6.

65. V § 29 odst. 6 se slova „po projednání s Ministerstvem zdravotnictví stanoví prováděcím právním předpisem“ nahrazují slovy „stanoví vyhláškou“.

66. Za § 29 se vkládá nový § 29a, který včetně nadpisu zní:

„§ 29a

Přezkumné komise zřizované u krajských vojenských velitelství

(1) K provádění přezkumného řízení u vojáků v záloze se zřizují přezkumné komise u krajských vojenských velitelství. Členy přezkumných komisí jmenuje ředitel krajského vojenského velitelství.

(2) Předsedou přezkumné komise u krajského vojenského velitelství je zástupce krajského vojenského velitelství a dalšími členy jsou dva civilní lékaři.

(3) Pro výkon působnosti a pro činnost přezkumné komise u krajského vojenského velitelství se § 20 odst. 4 a 5 a § 21 odst. 3 použijí obdobně.“.

67. V nadpisu § 30 se slova „**přezkumné komise**“ nahrazují slovy „**přezkumná komise**“.

68. V § 30 odst. 1 se slova „a tříčlenná vyšší přezkumná letecká komise, do kterých se určují výhradně vojenští lékaři“ nahrazují slovy „, jejichž složení stanoví ministr obrany z vojenských lékařů“.

69. V § 30 se odstavce 2 a 3 zrušují.

Dosavadní odstavec 4 se označuje jako odstavec 2.

70. V § 30 odst. 2 se slova „nebo vyšší přezkumná letecká komise“ zrušují a slovo „jejich“ se nahrazuje slovem „jejímu“.

71. Za § 30 se vkládá nový § 30a, který včetně nadpisu zní:

„§ 30a

Ústřední vojenská lékařská komise

(1) Ústřední vojenská lékařská komise je nadřízeným správním orgánem vyšší přezkumné komise a vyšší odvodní komise. Ústřední vojenská lékařská komise je podřízena ministru obrany, který jmenuje její členy.

(2) Ústřední vojenská lékařská komise se zřizuje u ministerstva a má nejméně 3 členy. Komise je složena nejméně ze dvou vojenských lékařů a nejméně jedné osoby s vysokoškolským vzděláním v magisterském studijním programu v oboru právo. Předsedou komise je vojenský lékař.“.

72. V § 31 odst. 1 se za slova „ozbrojených sil“ vkládají slova „a zajišťování obrany České republiky“ a na konci textu odstavce se doplňují slova „, nebo pozůstalým po této osobě na základě jejich žádosti“.

73. Za § 31 se vkládají nové § 31a a 31b, které včetně nadpisů znějí:

„§ 31a

Poskytované údaje

(1) Ministerstvo a krajské vojenské velitelství využívají při výkonu působnosti podle tohoto zákona ze základního registru obyvatel tyto údaje:

- a) příjmení,
- b) jméno, popřípadě jména,
- c) adresa místa pobytu,
- d) datum, místo a okres narození; u subjektu údajů, který se narodil v cizině, datum, místo a stát, kde se narodil,
- e) státní občanství, popřípadě více státních občanství.

(2) Ministerstvo a krajské vojenské velitelství využívají při výkonu působnosti podle tohoto zákona z informačního systému evidence obyvatel tyto údaje:

- a) jméno, popřípadě jména, příjmení, rodné příjmení,
- b) rodné číslo,
- c) datum narození,
- d) adresa místa trvalého pobytu,
- e) státní občanství, popřípadě více státních občanství,
- f) omezení svéprávnosti.

(3) Ministerstvo a krajské vojenské velitelství využívají při výkonu působnosti podle tohoto zákona z informačního systému cizinců tyto údaje:

- a) jméno, popřípadě jména, příjmení, jejich změna, rodné příjmení,
- b) rodné číslo,
- c) datum narození,
- d) státní občanství, popřípadě více státních občanství,
- e) druh a adresa místa pobytu,
- f) omezení svéprávnosti.

(4) Z údajů podle odstavců 1 až 3 lze v konkrétním případě použít vždy jen takové údaje, které jsou nezbytné ke splnění daného úkolu.

(5) Údaje, které jsou vedeny jako referenční údaje v základním registru obyvatel, se využijí z informačního systému evidence obyvatel nebo z informačního systému cizinců, pouze pokud jsou ve tvaru předcházejícím současný stav.

(6) Údaje se poskytují v elektronické podobě způsobem umožňujícím dálkový přístup.

§ 31b

Vedení evidence o profesích důležitých pro obranu státu

(1) Ministerstvo je oprávněno v souladu s § 31 získávat a vést údaje o nelékařských zdravotnických pracovnících vedené v Národním zdravotnickém informačním systému a údaje o odbornostech lékařů, zubních lékařů a farmaceutů vedené v seznámech členů České lékařské komory, České stomatologické komory a České lékárnické komory podle zvláštních právních předpisů a údaje o držitelích řidičských oprávnění z centrálního registru řidičů.

(2) O nelékařských zdravotnických pracovnících podle odstavce 1 je ministerstvo oprávněno získávat a vést tyto údaje:

- a) jméno nebo jména a příjmení,
- b) datum narození,
- c) rodné číslo,
- d) adresu místa pobytu,
- e) adresu pro doručování podle správního řádu,
- f) údaje o dosaženém vzdělání včetně specializačního vzdělávání a certifikovaných kurzů a
- g) datum ukončení platnosti osvědčení nebo oznámení.

(3) O lékařích, zubních lékařích a farmaceutech podle odstavce 1 je ministerstvo oprávněno získávat a vést tyto údaje:

- a) jméno nebo jména a příjmení,
- b) titul,
- c) datum narození,
- d) rodné číslo,
- e) adresu pro doručování podle správního řádu,
- f) formu a druh zdravotní služby, kterou na území České republiky hodlá vykonávat a
- g) údaje o dosaženém vzdělání.

(4) O držitelích řidičských oprávnění podle odstavce 1 je ministerstvo oprávněno získávat a vést tyto údaje:

- a) jméno nebo jména a příjmení,
- b) datum narození,

- c) rodné číslo a
d) skupiny vozidel, pro které mu bylo řidičské oprávnění uděleno.“.

74. V § 32 se dosavadní text označuje jako odstavec 1 a doplňuje se odstavcem 2, který zní:

„(2) Občan podléhající branné povinnosti je povinen se dostavit, pokud jej krajské vojenské velitelství předvolá k vysvětlení skutečností, které jsou podstatné pro výkon jeho branné povinnosti.“.

75. § 33 včetně nadpisu zní:

„§ 33

Vojenské doklady

(1) Voják je povinen prokazovat svoji příslušnost k ozbrojeným silám vojenským dokladem.

(2) Vojenskými doklady jsou vojenský průkaz, vojenská knížka a povolávací rozkaz. Vojenské doklady jsou veřejnými listinami.“.

76. Za § 33 se vkládají nové § 33a až 33e, které včetně nadpisů znějí:

„§ 33a

Vojenský průkaz a osobní známka

(1) Vojenský průkaz se vydává vojákům z povolání a vojákům v aktivní záloze.

(2) Vojenský průkaz obsahuje fotografii o rozměrech 21 mm x 28 mm zobrazující obličej vojáka a odpovídající jeho současné podobě, jméno nebo jména a příjmení, datum a místo narození, pohlaví, vojenskou hodnost, osobní číslo, evidenční číslo a datum vydání a platnost dokladu. Údaje se uvádí v českém a anglickém jazyce.

(3) Společně s vojenským průkazem se vojákovi z povolání nebo vojákovi v aktivní záloze vydají 2 kusy osobní známky. Vojákovi v povinné záloze se vydají 2 kusy osobní známky nejpozději při prvním nástupu k výkonu vojenské činné služby.

§ 33b

Vojenská knížka

(1) Vojenská knížka se vydává vojákovi v povinné záloze.

(2) Vojenskou knížku vydává krajské vojenské velitelství a předává ji vojákovi osobně nebo ji zasílá jako poštovní zásilku do vlastních rukou.

(3) Vojenská knížka obsahuje fotografii o rozměrech 35 mm x 45 mm zobrazující obličej vojáka v povinné záloze odpovídající jeho současné podobě, jméno nebo jména a příjmení, datum narození, pohlaví, vojenskou hodnost, vojenský útvar, osobní číslo, evidenční číslo, vojenskou odbornost, údaje o výkonu vojenské činné služby, datum vydání a podpis oprávněné úřední osoby krajského vojenského velitelství, které vojenskou knížku vydalo. Údaje v rozsahu stanoveném v § 33a odst. 2 se uvádí v českém a anglickém jazyce, ostatní údaje se uvádí v českém jazyce.

§ 33c

Povolávací rozkaz

Povolávací rozkaz obsahuje důvod povolání, jméno nebo jména a příjmení, akademický titul, datum narození, adresu místa pobytu, dobu a místo, kam se má občan dostavit, a způsob přepravy.

§ 33d

Nakládání s vojenskými doklady a osobní známkou

(1) Zničení, poškození, ztrátu, odcizení nebo zneužití vojenského dokladu nebo osobní známky je voják v činné službě povinen neprodleně hlásit svému nadřízenému. Voják v záloze je povinen tyto skutečnosti hlásit krajskému vojenskému velitelství.

(2) Voják v činné službě nosí osobní známky zavěšeny na krku na základě rozhodnutí služebního orgánu. Za stavu ohrožení státu nebo válečného stavu nosí voják v činné službě osobní známky na krku vždy, když vykonává vojenskou činnou službu.

§ 33e

Vzory vojenských dokladů a osobní známky

Ministerstvo stanoví vyhláškou vzory vojenských dokladů a nakládání s nimi, vzor osobní známky a pravidla jejího nošení.“.

77. V § 34 odst. 2 se slova „jméno nebo jména, příjmení, rodné číslo, adresu trvalého pobytu a žádost odůvodní“ nahrazují slovy „kromě obecných náležitostí podání podle správního řádu také rodné číslo“.

78. Za část jedenáctou se vkládá nová část dvanáctá, která včetně nadpisu zní:

„ČÁST DVANÁCTÁ

STANOVENÍ NEBO ÚPRAVA VOJENSKÉ HODNOSTI

§ 34a

(1) Občan, který vykonal vojenskou službu v ozbrojených silách jiného státu nebo konal službu v bezpečnostním sboru České republiky, může písemně požádat ministerstvo o stanovení nebo úpravu vojenské hodnosti.

(2) Občan v žádosti uvede kromě obecných náležitostí podání podle správního řádu také rodné číslo a k žádosti přiloží potvrzení o průběhu služby.

(3) Žádosti podle odstavce 1 u občana, který vykonal vojenskou činnou službu v ozbrojených silách jiného státu, lze vyhovět pouze v případě, pokud žadatel nekonal službu ve prospěch státu dopouštějícího se závažného porušení svých mezinárodněprávních závazků, zejména podle Charty Organizace spojených národů. Tuto skutečnost občan doloží čestným prohlášením, které přiloží k žádosti podle odstavce 1.

(4) O žádosti podle odstavce 1 rozhoduje ministerstvo podle potřeb ozbrojených sil na základě čestného prohlášení žadatele, potvrzení o průběhu služby a závazných stanovisek Ústavu pro studium totalitních režimů a Archivu bezpečnostních složek, kterými v rozsahu své působnosti ověří skutečnosti podle odstavce 3 věty první. Závazné stanovisko vydá dotčený orgán ve lhůtě 20 dnů od doručení žádosti ministerstva o jeho vydání. Závazné stanovisko obsahuje souhlas nebo nesouhlas dotčeného orgánu se stanovením nebo úpravou

vojenské hodnosti a jeho odůvodnění. Závazné stanovisko Ústavu pro studium totalitních režimů a Archivu bezpečnostních složek se nevyžaduje u občanů narozených po 1. prosinci 1971.

(5) U občana, jehož žádosti o stanovení nebo úpravu vojenské hodnosti bylo vyhověno a který nebyl odveden, rozhodne krajské vojenské velitelství o jeho zdravotní způsobilosti a schopnosti vykonávat vojenskou činnou službu podle § 4 odst. 3 obdobně.“.

Dosavadní části jedenáctá a dvanáctá se označují jako části třináctá a čtrnáctá.

79. Část třináctá zní:

„ČÁST TŘINÁCTÁ SPRÁVNÍ DELIKTY

§ 35

Přestupky občana

- (1) Občan se dopustí přestupku tím, že
- a) nevrátí řádně a úplně vyplněný dotazník ve lhůtě stanovené v § 19 odst. 2 krajskému vojenskému velitelství,
 - b) nevyžádá doplnění dotazníku uvedeného v § 19 odst. 2 registrujícím lékařem,
 - c) v řízení podle tohoto zákona úmyslně uvede nesprávný nebo neúplný údaj anebo požadovaný údaj zatají,
 - d) nepředloží vojenský doklad podle § 13 odst. 2, nebo
 - e) úmyslně zničí, poškodí nebo zneužije vojenský doklad nebo osobní známku.

(2) Občan podléhající branné povinnosti se dopustí přestupku tím, že se nedostaví k vysvětlení skutečností, které jsou podstatné pro výkon jeho branné povinnosti, ke kterému byl předvolán krajským vojenským velitelstvím.

(3) Občan, pokud není fyzickou osobou uvedenou v § 25, se dopustí přestupku tím, že se nedostaví k odvodnímu řízení na stanovené místo v době uvedené v povolávacím rozkaze vydaném krajským vojenským velitelstvím.

(4) Občan, pokud není fyzickou osobou uvedenou v § 25, kterému nebyl doručen povolávací rozkaz, se dopustí přestupku tím, že se nedostaví k odvodnímu řízení na základě veřejné vyhlášky vydané krajským vojenským velitelstvím.

(5) Občan, pokud není fyzickou osobou uvedenou v § 25, který se nemůže dostavit ve stanovené době k odvodnímu řízení, se dopustí přestupku tím, že neprodleně tuto skutečnost neoznámí krajskému vojenskému velitelství, které jej povolalo, a písemně nedoloží důvod, který tuto skutečnost způsobil.

(6) Občan, který oznámil krajskému vojenskému velitelství, že se nemůže ve stanovené době dostavit k odvodnímu řízení, se dopustí přestupku tím, že tomuto velitelství neoznámí pominutí důvodu, v jehož důsledku se nemohl dostavit k odvodnímu řízení.

(7) Občan, kterému byl doručen povolávací rozkaz, se dopustí přestupku tím, že se při odvodním řízení nepodrobí lékařské prohlídce, popřípadě dalšímu odbornému vyšetření.

(8) Občan, který má brannou povinnost, se dopustí přestupku tím, že po dobu stavu ohrožení státu nebo válečného stavu vycestuje do zahraničí bez souhlasu podle § 24.

§ 35a

Přestupky vojáků v záloze

(1) Voják v záloze se dopustí přestupku tím, že se nedostaví k přezkumnému řízení, k němuž byl povolán služebním orgánem.

(2) Voják v aktivní záloze se dopustí přestupku tím, že příslušnému krajskému vojenskému velitelství neprodleně neohlásí závažný úraz nebo vážné onemocnění, které může mít vliv na výkon branné povinnosti, nebo nepředloží doklad osvědčující uvedenou skutečnost.

(3) Voják v povinné záloze se dopustí přestupku tím, že příslušnému krajskému vojenskému velitelství za stavu ohrožení státu nebo válečného stavu neprodleně neohlásí závažný úraz nebo vážné onemocnění, které může mít vliv na výkon branné povinnosti, nebo nepředloží doklad osvědčující uvedenou skutečnost.

(4) Voják v záloze se dopustí přestupku tím, že neprodleně neohlásí krajskému vojenskému velitelství zničení, poškození, ztrátu, odcizení nebo zneužití vojenského dokladu nebo osobní známky.

§ 35b

Přestupky vojáků v činné službě

(1) Voják v činné službě se dopustí přestupku tím, že neprodleně neohlásí svému nadřízenému zničení, poškození, ztrátu, odcizení nebo zneužití vojenského dokladu nebo osobní známky.

(2) Voják v činné službě se dopustí přestupku tím, že v rozporu s rozhodnutím služebního orgánu nenosí osobní známky zavěšeny na krku.

(3) Voják v mimořádné službě se za stavu ohrožení státu nebo válečného stavu dopustí přestupku tím, že nenosí osobní známky zavěšeny na krku.

§ 35c

Přestupek vojáka ve výslužbě

Voják ve výslužbě se dopustí přestupku tím, že nosí vojenský stejnokroj při jiných příležitostech, než při kterých je mu jeho nošení povoleno.

§ 35d

Přestupek ředitele krajského vojenského velitelství nebo jeho zástupce

Fyzická osoba se jako ředitel krajského vojenského velitelství nebo zástupce jím určený dopustí přestupku tím, že před zahájením odvodního řízení nepoučí členy odvodních komisí o jejich právech a povinnostech.

§ 35e

Správní delikt registrujícího lékaře

Podnikající fyzická osoba se jako registrující lékař dopustí správního deliktu tím, že při doplnění dotazníku neuvede požadované údaje o zdravotním stavu občana stanovené v § 19 odst. 4.‘‘.

35f

Sankce

(1) Za přestupek lze uložit pokutu do

- a) 50 000 Kč, jde-li o přestupek podle § 35 odst. 3, 4 a 8,
- b) 30 000 Kč, jde-li o přestupek podle § 35 odst. 1 písm. c) a e) a § 35 odst. 7, § 35a odst. 1 a 3, § 35b odst. 1 a 3,
- c) 10 000 Kč, jde-li o přestupek podle § 35 odst. 1 písm. a), b) a d), § 35 odst. 2, 5 a 6, § 35a odst. 2 a 4, § 35b odst. 2 a § 35c a 35d.

(2) Za správní delikt podle § 35e lze uložit pokutu do 30 000 Kč.

§ 35g

Společná ustanovení ke správnímu deliktu

(1) Podnikající fyzická osoba za správní delikt neodpovídá, jestliže prokáže, že vynaložila veškeré úsilí, které bylo možno požadovat, aby porušení právní povinnosti zabránila.

(2) Při určení výměry pokuty podnikající fyzické osobě se přihlédne k závažnosti správního deliktu, zejména ke způsobu jeho spáchání, jeho následkům a k okolnostem, za nichž byl spáchán.

(3) Odpovědnost za správní delikt zaniká, jestliže správní orgán o něm nezahájil řízení do 2 let ode dne, kdy se o něm dozvěděl, nejpozději však do 10 let ode dne, kdy byl spáchán.

(4) Správní delikt podle tohoto zákona projednává v prvním stupni obecní úřad obce s rozšířenou působností.“.

80. V § 36 odst. 1 se slova „orgánům územních samosprávných celků“ nahrazují slovy „územním samosprávním celkům“.

81. V § 36 odst. 2 se slovo „proplácí“ nahrazuje slovem „hradí“ a na konci textu odstavce se doplňují slova „nebo přezkumného řízení u vojáků v záloze“.

82. V § 36 odst. 3 se slovo „proplácí“ nahrazuje slovem „hradí“, za slova „lékařské prohlídky“ se vkládají slova „včetně nezbytných odborných vyšetření“ a na konci textu věty první se doplňují slova „nebo při přezkumném řízení u vojáka v záloze“.

83. V § 36 odst. 4 se slova „vojenských cvičení, nebo“ nahrazují slovy „vojenského cvičení, služby v operačním nasazení nebo“, slova „fotografie podle § 19 odst. 1“ se nahrazují slovy „fotografií pro vystavení vojenských dokladů“ a za větu první se vkládají věty „Rovněž proplácí prokázané jízdné a náklady na lékařské prohlídky při odvolání proti odvodnímu rozhodnutí a přezkoumání pravomocného odvodního rozhodnutí a prokázané jízdné při povolání občana k jednání podle ustanovení § 32 odst. 2. Dále proplácí prokázané jízdné a náklady na lékařské posudky vojáků v povinné záloze při odvolání proti přezkumnému rozhodnutí a přezkoumání pravomocného přezkumného rozhodnutí.“.

84. V § 36 odst. 5 se slova „obecnímu úřadu obce s rozšířenou působností a krajskému úřadu“ nahrazují slovy „tímto zákonem orgánům územních samosprávních celků“.

85. V § 36 se doplňuje odstavec 6, který zní:

„(6) Ministerstvo proplácí prokázané jízdné a náklady na lékařské prohlídky při přezkumném řízení, při odvolání proti přezkumnému rozhodnutí a na přezkoumání pravomocného přezkumného rozhodnutí, které se týkají vojáků v činné službě a vojáků v aktivní záloze.“.

86. V § 37 odstavec 1 zní:

„(1) Správní úřady podle své působnosti, soudy a věznice a orgány územního samosprávného celku spolupracují s krajskými vojenskými velitelstvími při vedení vojenské evidence. Na vyžádání ministerstva nebo krajského vojenského velitelství oznamují, který občan vedený v evidenci krajského vojenského velitelství jako voják v záloze změnil jméno nebo jména, příjmení, rodné příjmení, rodné číslo, adresu místa pobytu nebo adresu pro doručování podle správního řádu, nabytí nebo pozbyl státní občanství České republiky, získal řidičské oprávnění včetně skupiny a podskupiny tohoto oprávnění nebo mu toto oprávnění bylo odňato, byla mu omezena svéprávnost, je ve výkonu trestu odnětí svobody nebo ve vazbě, byl pravomocně odsouzen, zemřel nebo byl prohlášen za mrtvého. Žádost o poskytnutí údajů podle věty druhé lze uplatnit pouze v případě, že požadované údaje nejsou ministerstvu nebo krajskému vojenskému velitelství poskytovány z informačních systémů veřejné správy.“.

87. V § 37 se za odstavec 1 vkládá nový odstavec 2, který zní:

„(2) Za stavu ohrožení státu a válečného stavu neprodleně oznamují u vojáka v záloze příslušnému krajskému vojenskému velitelství a u vojáka v činné službě příslušnému vojenskému útvaru

- a) soudy jeho vzetí do vazby, rozhodnutí ve věci nebo jiné rozhodnutí, kterým se končí trestní řízení,
- b) věznice jeho propuštění z vazby, jeho nástup výkonu trestu odnětí svobody a propuštění z něj.“.

Dosavadní odstavec 2 se označuje jako odstavec 3.

88. V § 37 odst. 3 se slova „lékařů odvodních komisí, přezkumných komisí a vyšších přezkumných komisí pro potřebu posuzování zdravotní způsobilosti občana nebo vojáka“ nahrazují slovy „lékaře odvodní komise, vyšší odvodní komise, přezkumné komise, vyšší přezkumné komise a ústřední vojenské lékařské komise pro potřebu posuzování zdravotní způsobilosti občana“.

89. § 38 zní:

„§ 38

(1) Žalobě směřující proti rozhodnutí o schopnosti nebo neschopnosti vykonávat vojenskou činnou službu vydaného podle tohoto zákona za stavu ohrožení státu nebo za válečného stavu ve správním soudnictví nelze přiznat odkladný účinek a ve věci nelze vydat předběžné opatření. O žalobě soud rozhodne ve lhůtě do dvou měsíců od jejího doručení.

(2) Odvolání proti rozhodnutí o schopnosti nebo neschopnosti vykonávat vojenskou činnou službu, rozhodnutí o povolání k výkonu vojenské činné služby, rozhodnutí o zproštění mimořádné služby a rozhodnutí o povolení nebo zákazu cestování do zahraničí nemá za stavu ohrožení státu nebo válečného stavu odkladný účinek.“.

90. Za § 38 se vkládá nový § 38a, který zní:

„§ 38a

Působnost krajského vojenského velitelství vykonává ministerstvo podle

- a) § 3, 4 a 34a u občanů nebo vojáků v záloze, kteří žádají o povolání do služebního poměru vojáka z povolání se služebním zařazením u Vojenského zpravodajství,
- b) § 5, 28 a 34a u občanů nebo vojáků v povinné záloze, kteří žádají o zařazení do aktivní zálohy se služebním zařazením u Vojenského zpravodajství,
- c) § 5, 6, 13 a 14a až 15, 24, 28 až 29, 32 až 34, 36 a 37 u vojáků v povinné záloze, jejichž poslední služební zařazení bylo u Vojenského zpravodajství, a u vojáků v aktivní záloze, kteří jsou zařazení u Vojenského zpravodajství.“

91. V příloze se slova „území Královéhradeckého kraje“ nahrazují slovy „území Královéhradeckého kraje“ a slova „území Vysočiny“ se nahrazují slovy „území Kraje Vysočina“.

92. Dosavadní příloha se označuje jako „Příloha č. 1 k zákonu č. 585/2004 Sb.“ a doplňuje se příloha č. 2, která zní:

„Příloha č. 2 k zákonu č. 585/2004 Sb.

Názvy, sídla, personální působnost a územní obvody přezkumných komisí

Název	Sídlo	Územní obvod
Přezkumná komise u Ústřední vojenské nemocnice – vojenské fakultní nemocnice Praha	Praha	území hlavního města Prahy území Středočeského kraje území Jihočeského kraje území Plzeňského kraje území Karlovarského kraje území Ústeckého kraje území Libereckého kraje
Personální působnost: vojáci v činné službě a vojáci v záloze, s výjimkou vojenského leteckého personálu.		
Přezkumná komise u Vojenské nemocnice Olomouc	Olomouc	území Královéhradeckého kraje území Pardubického kraje území Olomouckého kraje území Moravskoslezského kraje
Personální působnost: vojáci v činné službě a vojáci v záloze, s výjimkou vojenského leteckého personálu.		
Přezkumná komise u Vojenské nemocnice Brno	Brno	území Kraje Vysočina území Jihomoravského kraje

území Zlínského kraje

Personální působnost: vojáci v činné službě a vojáci v záloze, s výjimkou vojenského leteckého personálu.

Přezkumná komise

u Ústavu leteckého zdravotnictví

Praha

území České republiky

Personální působnost: vojenský letecký personál.“.

Čl. II

Přechodná ustanovení

1. Přezkumné řízení, které bylo zahájeno podle zákona č. 585/2004 Sb., ve znění účinném přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona, se dokončí podle zákona č. 585/2004 Sb., ve znění účinném přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona.
2. Voják zařazený v aktivní záloze podle zákona č. 585/2004 Sb., ve znění účinném přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona, se stává vojákem v aktivní záloze podle zákona č. 585/2004 Sb., ve znění účinném ode dne nabytí účinnosti tohoto zákona.
3. Správní činnosti přezkumných komisí u vojenských nemocnic a přezkumné letecké komise u Ústavu leteckého zdravotnictví podle zákona č. 585/2004 Sb., ve znění účinném přede dnem nabytí tohoto zákona přecházejí ke dni nabytí účinnosti tohoto zákona na přezkumné komise podle zákona č. 585/2004 Sb., ve znění účinném ode dne nabytí účinnosti tohoto zákona.
4. Vojákově v záloze, kterému byly vydány osobní známky podle zákona č. 585/2004 Sb., ve znění účinném přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona, budou osobní známky vyměněny za osobní známky podle zákona č. 585/2004 Sb., ve znění účinném ode dne nabytí účinnosti tohoto zákona při prvním nástupu k výkonu vojenské činné služby po dni nabytí účinnosti tohoto zákona.
5. Vojenská knížka, která byla vydána vojákovi v záloze podle zákona č. 585/2004 Sb., ve znění účinném přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona, se považuje za vojenskou knížku podle zákona č. 585/2004 Sb., ve znění účinném ode dne nabytí účinnosti tohoto zákona.
6. Vojenský průkaz a osobní známka vydaná vojákovi z povolání nebo vojákovi v aktivní záloze podle zákona č. 585/2004 Sb., ve znění účinném přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona, se považuje za vojenský průkaz a osobní známku podle zákona č. 585/2004 Sb., ve znění účinném ode dne nabytí účinnosti tohoto zákona. Vojákově z povolání nebo vojákovi v aktivní záloze se vojenský průkaz a vojenská známka podle zákona č. 585/2004 Sb., ve znění účinném ode dne nabytí účinnosti tohoto zákona, vydají nejpozději do 31. prosince 2016.
7. Odvodní řízení podle § 18 odst. 5 se zahájí od 1. ledna 2017. Věta první se nepoužije na odvodní řízení za stavu ohrožení státu nebo válečného stavu.

ČÁST DRUHÁ

Změna zákona o zajišťování obrany České republiky

Čl. III

Zákon č. 222/1999 Sb., o zajišťování obrany České republiky, ve znění zákona č. 320/2002 Sb., zákona č. 436/2004 Sb., zákona č. 413/2005 Sb., zákona č. 112/2006 Sb., zákona č. 186/2006 Sb., zákona č. 267/2006 Sb., zákona č. 306/2008 Sb., zákona č. 281/2009 Sb., zákona č. 73/2011 Sb., zákona č. 375/2011 Sb. a zákona č. 15/2015 Sb., se mění takto:

1. V § 2 odst. 8 se slova „a podílu při záchranných pracích a při plnění humanitárních úkolů“ zrušují, slovo „Plán“ se nahrazuje slovem „Plány“, slova „operační plánování“ se nahrazují slovy „plánování operací“ a slova „a plánování příprav k záchranným pracím a k plnění humanitárních úkolů“ se zrušují.

2. V § 5 odst. 1 se za písmeno a) vkládá nové písmeno b), které zní:

„b) vyhodnocuje úroveň připravenosti státu k zajišťování jeho obrany a v souvislosti s tím předkládá prezidentu republiky a Parlamentu České republiky zprávu o zjištěných skutečnostech a navržených opatřeních k posílení obranyschopnosti státu,“.

Dosavadní písmena b) až j) se označují jako písmena c) až k).

3. V § 5 odst. 1 písm. j) se slovo „obcím“ nahrazuje slovy „územním samosprávným celkům“.

4. V § 5 se doplňuje odstavce 3, který zní:

„(3) Vláda předkládá prezidentu republiky a Parlamentu České republiky každoročně k 31. srpnu kalendářního roku nebo kdykoliv o to požádají zprávu o zajišťování obrany státu.“.

5. V § 6 odst. 1 písm. b) se slovo „obcí“ nahrazuje slovy „územních samosprávných celků“, za slova „podkladové materiály;“ se vkládají slova „ministerstvo využívá údaje z registrů a evidencí v rozsahu údajů stanovených tímto zákonem a osobní údaje vedené u příslušných ministerstev, jiných správních úřadů a územních samosprávných celků podle zvláštních právních předpisů“, slovo „obce“ se nahrazuje slovy „územní samosprávné celky“ a na konci textu písmene se doplňují slova „, a to bezúplatně“.

6. V § 6 odst. 1 písm. c) se slova „zabezpečení mobilizace ozbrojených sil“ nahrazují slovy „plánování a zabezpečení operační přípravy státního území, doplňování ozbrojených sil a mobilizaci ozbrojených sil“, slovo „obcí“ se nahrazuje slovy „územních samosprávných celků“ a slovo „obce“ se nahrazuje slovy „územní samosprávné celky“.

7. V § 6 odst. 1 písm. d) se za slovo „prostředků“ vkládají slova „a soubornou evidenci o fyzických osobách určených k pracovní povinnosti nebo pracovní výpomoci“ a slova „územními vojenskými správami“ se nahrazují slovy „krajskými vojenskými velitelskými“.

8. V § 6 odst. 1 písm. g) se za slova „k obraně státu“ vkládají slova „a provádí vzdělávací, výchovnou a osvětovou činnost v této oblasti“ a slova „obraně plánování“ se nahrazují slovem „obranu“.

9. V § 6 se na konci odstavce 1 tečka nahrazuje čárkou a doplňuje se písmeno i), které zní:

„i) vede soubornou evidenci objektů důležitých pro obranu státu a objektů, které mohou být za stavu ohrožení státu nebo za válečného stavu napadeny.“.

10. V § 6 odst. 2 písm. c) se slova „výstavbu, provoz a údržbu“ nahrazují slovem „výběr“ a na konci textu písmene se doplňují slova „a v součinnosti s jejich vlastníky a provozovateli za zabezpečení jejich použití k zajišťování obrany státu“.

11. V § 7 písm. a) se za slovo „vyhodnocují“ vkládají slova „v součinnosti s ministerstvy, jinými správními úřady a Českou národní bankou“.

12. V § 7 písm. b) se za slovo „zabezpečení“ vkládají slova „výběrového doplnění ozbrojených sil za stavu ohrožení státu nebo“, slova „stavu ohrožení státu nebo“ se zrušují a na konci textu písmene se doplňují slova „a koordinují jejich realizaci u obcí s rozšířenou působností“.

13. V § 7 se na konci písmene g) tečka nahrazuje čárkou a doplňují se písmena h) a i), která znějí:

„h) zpracovávají dílčí plán obrany kraje, který po projednání v bezpečnostní radě kraje schvaluje jeho hejtman,

i) určují poskytovatele zdravotních služeb k provedení lékařských prohlídek fyzických osob povolaných k plnění pracovní povinnosti a pracovní výpomoci.“.

14. V § 7a písm. b) se slovo „mobilizace“ nahrazuje slovy „výběrového doplnění“ a za slovo „nebo“ se vkládají slova „mobilizace za“.

15. V § 7a písm. d) se část věty za středníkem včetně středníku a včetně poznámky pod čarou č. 1 zrušuje.

16. V § 7a se na konci textu písmene i) doplňují slova „nebo krajského úřadu“.

17. V § 7a písm. k) se za slovem „ministerstev“ slovo „a“ nahrazuje čárkou a na konci textu písmene se doplňují slova „a orgánů kraje“.

18. V § 7a se na konci písmene n) tečka nahrazuje čárkou a doplňuje se písmeno o), které zní:

„o) zpracovávají dílčí plán obrany obce s rozšířenou působností, který po projednání v bezpečnostní radě obce s rozšířenou působností schvaluje její starosta.“.

19. V § 8 nadpis zní: „**Obecní úřady**“.
20. V § 8 úvodní části ustanovení se slova „Obce v přenesené působnosti“ nahrazují slovy „Obecní úřady“.
21. V § 8 písm. d) se za slova „podle rozhodnutí“ vkládají slova „ministerstva, krajského úřadu nebo“.
22. V § 9a odst. 1 větě první se čárka za slovy „úřady, správní úřady“ nahrazuje slovem „a“, slova „krajů a orgány obcí“ nahrazují slovy „územních samosprávných celků“ a na konci textu věty druhé se doplňují slova „, informační systémy krizového řízení, provozované podle zvláštního právního předpisu, a jednotné geografické podklady v souladu se zvláštním právním předpisem“.
23. V § 10 písm. a) se slova „územní vojenské správy“ nahrazují slovy „krajského vojenského velitelství“.
24. V § 10 písm. b) se slovo „zaměstnanců“ nahrazuje slovem „pracovníků“.
25. V § 10 písm. e) se za slova „správních úřadů“ vkládají slova „a orgánů územních samosprávných celků“.
26. V § 12 se dosavadní text označuje jako odstavec 1 a doplňuje se odstavec 2, který zní:
- „(2) Právnícké nebo fyzické osoby, které jsou vlastníky nebo provozovateli objektů důležitých pro obranu státu, jsou povinny zabezpečit provozuschopnost těchto objektů pro účely zajištění obrany státu a umožnit jejich užití k těmto účelům.“.
27. V § 13 odst. 1 se slova „zajišťuje obranu“ nahrazují slovy „a územní samosprávné celky plní úkoly k zajišťování obrany“.
28. V § 13 odst. 2 větě první se za slovo „státu“ vkládají slova „a územních samosprávných celků“ a slova „obrného plánování“ se nahrazují slovem „obranu“.
29. V § 14 odst. 3 písm. b) se slova „má vlastník movité věci místo trvalého pobytu nebo právnická osoba sídlo“ nahrazují slovy „se movitá věc nachází“.
30. V § 14 se doplňují odstavce 5 a 6, které znějí:
- „(5) Okolnost, že vlastník věcného prostředku není znám, nevylučuje právo uložit, aby i takový věcný prostředek byl k účelům obrany státu poskytnut. Věcný prostředek v takovém případě obecní úřad obce s rozšířenou působností zajistí a dodávací příkaz vyvěsí po dobu 15 dnů na úřední desce. Pokud se o dodávací příkaz vlastník v této lhůtě nepřihlásí, bude tento uložen a s věcí bude nakládáno tak, jako kdyby byl splněn postup podle odstavců 1 až 4.“

(6) Překážkou uložení povinnosti k poskytnutí věcného prostředku k účelům obrany státu není skutečnost, že na věcném prostředku váznou práva třetích osob.“.

31. V § 16 se slova „příslušné územní vojenské správy“ nahrazují slovy „příslušného krajského vojenského velitelství“.

32. V § 17 odst. 1 písm. a) se slova „, kterou vlastník určí“ zrušují.

33. V § 17 odst. 2 se slova „v dohodě s Ministerstvem vnitra“ zrušují.

34. V § 18 odst. 1 se slova „příslušné územní vojenské správy“ nahrazují slovy „příslušného krajského vojenského velitelství“ a slova „převzou příslušné územní vojenské správy“ se nahrazují slovy „převzme příslušné krajské vojenské velitelství“.

35. V § 18 odst. 3 se slova „v dohodě s Ministerstvem vnitra“ zrušují.

36. V § 19 odst. 1 se slovo „obce“ nahrazuje slovy „územní samosprávné celky, Hasičský záchranný sbor České republiky“.

37. V § 20 odst. 1 se slova „okresní úřad“ nahrazují slovy „obecní úřad obce s rozšířenou působností“, slova „příslušná územní vojenská správa“ se nahrazují slovy „příslušné krajské vojenské velitelství“ a slova „okresnímu úřadu“ se nahrazují slovy „příslušnému obecnímu úřadu obce s rozšířenou působností“.

38. V § 20 odst. 2 se slova „v dohodě s Ministerstvem vnitra“ zrušují.

39. V § 22 se za slova „pracovního poměru“ vkládají slova „nebo služebního poměru“, slova „k obcím“ se nahrazují slovy „k územním samosprávným celkům, k ozbrojeným silám České republiky, k Hasičskému záchrannému sboru České republiky“, za slovem „soudci“ se čárka nahrazuje slovem „a“ a slova „a příslušníci Hasičského záchranného sboru České republiky“ se zrušují.

40. V § 23 odst. 5 se číslo „4“ nahrazuje číslem „5“.

41. V § 23 odst. 7 se slova „příslušná obec“ nahrazují slovy „příslušný krajský úřad“.

42. V § 25 odst. 2 se slova „okresní úřad“ nahrazují slovy „obecní úřad obce s rozšířenou působností“ a slova „územní vojenské správy“ se nahrazují slovy „krajského vojenského velitelství“.

43. V § 26 odst. 1 se za slovo „plány“ vkládají slova „, plány obrany a dílčími plány obrany“.

44. V § 26 odst. 3 se slovo „a“ nahrazuje čárkou a na konci textu odstavce se doplňují slova „, hejtmanů kraje a primátora hlavního města Prahy“.

45. V § 26 odst. 5 se slova „1 až 3“ nahrazují slovy „2 až 4“.

46. V § 28 se slova „v dohodě s Ministerstvem vnitra a Ministerstvem práce a sociálních věcí“ zrušují.

47. V § 44 odst. 4 se věta druhá nahrazuje větou „Ochranné pásmo zřídí ministerstvo opatřením obecné povahy.“ a věta třetí se zrušuje.

48. V § 52 se za odstavec 1 vkládá nový odstavec 2, který zní:

„(2) Za stavu ohrožení státu nebo válečného stavu je příprava občanů k obraně státu povinná.“.

Dosavadní odstavce 2 až 5 se označují jako odstavce 3 až 6.

49. V § 52 odst. 3 se slovo „ochraně“ nahrazuje slovem „obraně“.

50. V § 52 odst. 5 se slova „příslušnými obecními úřady obcí s rozšířenou působností, krajskými úřady a obcemi“ nahrazují slovy „územními samosprávnými celky“.

51. V § 52 odst. 6 se za slovy „odpovídají ministerstva,“ slovo „jiné“ zrušuje a slovo „obce“ se nahrazuje slovy „územní samosprávné celky“.

52. V § 53 odst. 5 se za slova „hromadných sdělovacích prostředcích“ vkládají slova „a na úředních deskách územních samosprávných celků“.

53. Nadpis části desáté zní:

„SPRÁVNÍ DELIKTY A VÝKON ROZHODNUTÍ“

54. V části desáté hlava I včetně nadpisu zní:

„Hlava I

Správní delikty

Přestupky

§ 64

(1) Fyzická osoba se dopustí přestupku tím, že

- a) neposkytne na žádost příslušných správních úřadů a orgánů územních samosprávných celků údaje a informace v nezbytně nutném rozsahu pro potřeby přípravy a realizace opatření v zájmu zajištění obrany státu, nebo
- b) za stavu ohrožení státu nebo za válečného stavu neuposlechne zákaz svolávat shromáždění na veřejném prostranství včetně pouličních průvodů a manifestací.

(2) Fyzická osoba se jako pověřený pracovník dopustí přestupku tím, že poruší

povinnost mlčenlivosti o skutečnostech, o kterých se dozvěděla v souvislosti s plněním úkolů při zajišťování obrany státu, pokud se porušením povinnosti mlčenlivosti nedopustila trestného činu. Porušení povinnosti zachovávat mlčenlivost o utajované informaci podle zákona upravujícího ochranu utajovaných informací není tímto zákonem dotčena.

(3) Fyzická osoba, které byla uložena pracovní povinnost, se dopustí přestupku tím, že

- a) se nepodrobí lékařské prohlídce,
- b) nenastoupí k výkonu práce u zaměstnavajícího ve stanoveném čase a do určeného místa, nebo
- c) nevykonává u zaměstnavajícího podle potřeb zajišťování obrany státu určené práce, a to i nad časový limit stanovený ve zvláštních právních předpisech, včetně prací v noci, ve dnech pracovního klidu a ve dnech státních svátků.

(4) Povolávaná fyzická osoba se dopustí přestupku tím, že neoznámí příslušnému obecnímu úřadu obce s rozšířenou působností svoji zdravotní nezpůsobilost k výkonu jí určeného druhu práce.

(5) Fyzická osoba, která nebyla osvobozena od povinnosti poskytovat pracovní výpomoc a které nebyla uložena pracovní povinnost nebo která nebyla povolána k mimořádné službě, se dopustí přestupku tím, že za stavu ohrožení státu nebo za válečného stavu neposkytuje pracovní výpomoc.

(6) Fyzická osoba určená k pracovní výpomoci se dopustí přestupku tím, že odmítne vykonávat práce nad časový limit stanovený zvláštním právním předpisem, včetně prací v noci, ve dnech pracovního klidu a ve dnech státních svátků.

(7) Občan se dopustí přestupku tím, že se za stavu ohrožení státu nebo za válečného stavu odmítne připravovat k obraně státu.

(8) Fyzická osoba, která neprovádí záchranné práce nebo nezabezpečuje poskytování pomoci v případě bezprostředního ohrožení zdraví nebo života, se za stavu ohrožení státu nebo za válečného stavu dopustí přestupku tím, že neuposlechne

- a) zákaz vstupu do vyznačených prostor,
- b) příkazu zdržovat se v místě pobytu nebo pobývat v příkázaném místě, nebo
- c) zákaz vycházení z budov nebo staveb určených k ochraně obyvatel.

§ 65

(1) Fyzická osoba se dopustí přestupku tím, že

- a) neumožní provedení činností spojených s výběrem, evidencí a určením věcných prostředků pro potřeby zajišťování obrany státu anebo s jejich kontrolou,
- b) neumožní v souvislosti s provedením činností podle písmene a) vstup pověřených pracovníků obce s rozšířenou působností zařazených do obecního úřadu, ministerstva a jiných správních úřadů, pokud o věcné prostředky požádali, do objektů, nebo
- c) neoznámí příslušnému obecnímu úřadu obce s rozšířenou působností podstatné změny určených věcných prostředků, které mají význam pro jejich využitelnost, bezprostředně poté, kdy tyto změny nastaly.

(2) Fyzická osoba se jako vlastník věcných prostředků dopustí přestupku tím, že neumožní, aby s jí poskytnutými věcnými prostředky bylo naloženo způsobem určeným v rozhodnutí příslušného obecního úřadu obce s rozšířenou působností.

(3) Fyzická osoba se jako vlastník nebo provozovatel objektu důležitého pro obranu státu dopustí přestupku tím, že nezabezpečí provozuschopnost takového objektu

pro účely zajištění obrany státu a neumožní jeho užití k tomuto účelu.

§ 66

Za přešupek lze uložit pokutu do

- a) 1 miliónu Kč, jde-li o přešupek podle § 64 odst. 1 písm. b) a § 64 odst. 8,
- b) 500 000 Kč, jde-li o přešupek podle § 64 odst. 5, § 65 odst. 1 písm. a) a § 65 odst. 2 a 3,
- c) 100 000 Kč, jde-li o přešupek podle § 64 odst. 3 a 7,
- d) 50 000 Kč, jde-li o přešupek podle § 64 odst. 1 písm. a), § 64 odst. 2, 4 a 6 a § 65 odst. 1 písm. b) a c).

Správní delikty právníckých a podnikajících fyzických osob

§ 67

(1) Právnícká osoba nebo podnikající fyzická osoba se dopustí správního deliktu tím, že

- a) neumožní provedení činností spojených s výběrem, evidencí a určením věcných prostředků pro potřeby zajišťování obrany státu nebo s jejich kontrolou,
- b) neumožní v souvislosti s provedením činností podle písmene a) vstup pověřených pracovníků obce s rozšířenou působností zařazených do obecního úřadu, ministerstva a jiných správních úřadů, pokud o věcné prostředky požádali, do objektů,
- c) jako vlastník věcných prostředků neumožní, aby s jí poskytnutými věcnými prostředky bylo naloženo způsobem určeným v rozhodnutí příslušného obecního úřadu obce s rozšířenou působností,
- d) neoznámí příslušnému obecnímu úřadu obce s rozšířenou působností podstatné změny určených věcných prostředků, které mají význam pro jejich využitelnost, bezprostředně poté, kdy tyto změny nastaly,
- e) neposkytne na žádost příslušných správních úřadů a orgánů územních samosprávných celků údaje a informace v nezbytně nutném rozsahu pro potřeby přípravy a realizace opatření v zájmu zajišťování obrany státu, nebo
- f) za stavu ohrožení státu nebo za válečného stavu neuposlechne zákazu svolávat shromáždění na veřejném prostranství včetně pouličních průvodů a manifestací.

(2) Právnícká osoba nebo podnikající fyzická osoba se jako vlastník nebo provozovatel objektu důležitého pro obranu státu dopustí správního deliktu tím, že nezabezpečí provozuschopnost takového objektu pro účely zajištění obrany státu a neumožní jeho užití k tomuto účelu.

(3) Právnícká osoba nebo podnikající fyzická osoba se jako zaměstnavatel dopustí správního deliktu tím, že neposkytne pracovní volno zaměstnancům, kteří byli povoláni k pracovním výpomocem nebo k plnění pracovních povinností v zájmu zajišťování obrany státu.

(4) Právnícká osoba nebo podnikající fyzická osoba se jako zaměstnávající, u kterého se vykonává pracovní povinnost nebo pracovní výpomoc, dopustí správního deliktu tím, že

- a) neoznámí příslušnému obecnímu úřadu obce s rozšířenou působností nástup povolané fyzické osoby k plnění pracovní povinnosti nebo pracovní výpomoci, nebo
- b) neohlásí příslušnému obecnímu úřadu obce s rozšířenou působností v dostatečném časovém předstihu zánik potřeby pracovní potřeby nebo pracovní výpomoci.

(5) Právnícká osoba nebo podnikající fyzická osoba se jako poskytovatel zdravotních služeb dopustí správního deliktu tím, že u povolávané osoby nezajistí přednostní provedení lékařské prohlídky k posouzení zdravotní způsobilosti k navrhované práci oproti

poskytování dalších zdravotních služeb jiným osobám.

§ 68

Za správní delikt se uloží pokuta do

- a) 1 miliónu Kč, jde-li o správní delikt podle § 67 odst. 1 písm. f),
- b) 500 000 Kč, jde-li o správní delikt podle § 67 odst. 1 písm. a) a c) a § 67 odst. 2,
- c) 100 000 Kč, jde-li o správní delikt podle § 67 odst. 3 až 5,
- d) 50 000 Kč, jde-li o správní delikt podle § 67 odst. 1 písm. b), d) a e).

§ 68a

Společná ustanovení ke správním deliktům

(1) Právní osoba nebo podnikající fyzická osoba za správní delikt neodpovídá, jestliže prokáže, že vynaložila veškeré úsilí, které bylo možno požadovat, aby porušení právní povinnosti zabránila.

(2) Při určení výměry pokuty právnické osobě nebo podnikající fyzické osobě se přihlédne k závažnosti správního deliktu, zejména ke způsobu jeho spáchání, jeho následkům a k okolnostem, za nichž byl spáchán.

(3) Odpovědnost za správní delikt zaniká, jestliže správní orgán o něm nezačal řízení do 2 let ode dne, kdy se o něm dozvěděl, nejpozději však do 10 let ode dne, kdy byl spáchán.

(4) Správní delikty podle tohoto zákona v prvním stupni řízení projednává místně příslušný obecní úřad obce s rozšířenou působností.“.

55. V § 69 odst. 2 se slova „po nesplnění povinnosti uložené dodávacím příkazem“ zrušují.

56. V § 70 se slova „územní vojenská správa“ nahrazují slovy „krajské vojenské velitelství“.

57. Za část desátou se vkládá nová část jedenáctá, která včetně nadpisu zní:

„ČÁST JEDENÁCTÁ

VYUŽÍVÁNÍ ÚDAJŮ Z INFORMAČNÍCH SYSTÉMŮ VEŘEJNÉ SPRÁVY

§ 72a

(1) Ministerstvo a krajské vojenské velitelství využívají při výkonu působnosti podle tohoto zákona ze základního registru obyvatel tyto údaje:

- a) příjmení,
- b) jméno, popřípadě jména,
- c) adresa místa pobytu,
- d) datum, místo a okres narození; u subjektu údajů, který se narodil v cizině, datum, místo a stát, kde se narodil,
- e) státní občanství, popřípadě více státních občanství.

(2) Ministerstvo a krajské vojenské velitelství využívají při výkonu působnosti podle tohoto zákona z informačního systému evidence obyvatel tyto údaje:

- a) jméno, popřípadě jména, příjmení, rodné příjmení,
- b) rodné číslo,
- c) datum narození,
- d) adresa místa trvalého pobytu,
- e) státní občanství, popřípadě více státních občanství,
- f) omezení svéprávnosti.

(3) Ministerstvo a krajské vojenské velitelství využívají při výkonu působnosti podle tohoto zákona z informačního systému cizinců tyto údaje:

- a) jméno, popřípadě jména, příjmení, jejich změna, rodné příjmení,
- b) rodné číslo,
- c) datum narození,
- d) státní občanství, popřípadě více státních občanství,
- e) druh a adresa místa pobytu,
- f) omezení svéprávnosti.

§ 72b

(1) Z údajů podle § 72a lze v konkrétním případě použít vždy jen takové údaje, které jsou nezbytné ke splnění daného úkolu.

(2) Údaje, které jsou vedeny jako referenční údaje v základním registru obyvatel, se využijí z informačního systému evidence obyvatel nebo z informačního systému cizinců, pouze pokud jsou ve tvaru předcházejícím současný stav.

§ 72c

Údaje podle § 72a se poskytují v elektronické podobě způsobem umožňujícím dálkový přístup.“.

Dosavadní část jedenáctá se označuje jako část dvanáctá.

58. V § 73b se slova „krajskému úřadu, obecnímu úřadu obce s rozšířenou působností, nebo obecnímu úřadu“ nahrazují slovy „orgánům územních samosprávných celků“.

ČÁST TŘETÍ

Změna zákoníku práce

Čl. IV

Zákon č. 262/2006 Sb., zákoník práce, ve znění zákona č. 585/2006 Sb., zákona č. 181/2007 Sb., zákona č. 261/2007 Sb., zákona č. 296/2007 Sb., zákona č. 362/2007 Sb., zákona č. 357/2007 Sb., nálezů Ústavního soudu, vyhlášeného pod číslem 116/2008 Sb., zákona č. 121/2008 Sb., zákona č. 126/2008 Sb., zákona č. 294/2008 Sb., zákona č. 305/2008 Sb., zákona č. 306/2008 Sb., zákona č. 382/2008 Sb., zákona č. 286/2009 Sb., zákona č. 320/2009 Sb., zákona č. 326/2009 Sb., zákona č. 347/2010 Sb., zákona č. 427/2010 Sb., zákona č. 73/2011 Sb., zákona č. 180/2011 Sb., zákona č. 185/2011 Sb.,

zákona č. 341/2011 Sb., zákona č. 364/2011 Sb., zákona č. 365/2011 Sb., zákona č. 367/2011 Sb., zákona č. 375/2011 Sb., zákona č. 466/2011 Sb., zákona č. 167/2012 Sb., zákona č. 385/2012 Sb., zákona č. 396/2012 Sb., zákona č. 399/2012 Sb., zákona č. 155/2013 Sb., zákona č. 303/2013 Sb., zákona č. 101/2014 Sb., zákona č. 182/2014 Sb. a zákona č. 250/2014 Sb., se mění takto:

1. V § 47 se slova „výjimečného vojenského cvičení“ nahrazují slovy „služby v operačním nasazení“.

2. V § 53 odst. 1 písm. b) se slova „výjimečného vojenského cvičení“ nahrazují slovy „služby v operačním nasazení“ a slovo „cvičení“ se nahrazuje slovy „druhů vojenské činné služby“.

3. V § 204 odst. 2 se slova „výjimečného vojenského cvičení“ nahrazují slovy „služby v operačním nasazení“.

4. V § 204 odst. 3 se slova „odstavců 1 a 2“ nahrazují slovy „odstavce 1“.

5. V § 217 odst. 4 se slova „výjimečné vojenské cvičení“ nahrazují slovy „službu v operačním nasazení“.

6. V § 219 odst. 1 se slova „výjimečné vojenské cvičení“ nahrazují slovy „službu v operačním nasazení“ a slova „výjimečného vojenského cvičení“ se nahrazují slovy „služby v operačním nasazení“.

ČÁST ČTVRTÁ

Změna trestního zákoníku

Čl. V

Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění zákona č. 306/2009 Sb., zákona č. 181/2011 Sb., zákona č. 330/2011 Sb., zákona č. 357/2011 Sb., zákona č. 375/2011 Sb., zákona č. 420/2011 Sb., zákona č. 193/2012 Sb., zákona č. 360/2012 Sb., zákona č. 390/2012 Sb., zákona č. 399/2012 Sb., zákona č. 494/2012 Sb., zákona č. 105/2013 Sb., zákona č. 241/2013 Sb., nálezu Ústavního soudu, vyhlášeného pod č. 259/2013 Sb. a zákona č. 141/2014 Sb., se mění takto:

1. V § 370 se slova „za stavu ohrožení státu nebo za válečného stavu“ zrušují a slova „na šest měsíců až tři léta“ se nahrazují slovy „až na šest měsíců“.

2. V § 370 se dosavadní text označuje jako odstavec 1 a doplňuje se odstavce 2, který zní:

„(2) Odnětím svobody na šest měsíců až tři léta bude pachatel potrestán, spáchá-li čin uvedený v odstavci 1 za stavu ohrožení státu nebo za válečného stavu.“

3. V § 371 odst. 1 se slova „za stavu ohrožení státu nebo za válečného stavu“ zrušují a slova „na šest měsíců až tři léta“ se nahrazují slovy „až na jeden rok“.

4. V § 371 odst. 2 úvodní části ustanovení se slova „za stavu ohrožení státu nebo za válečného stavu“ zrušují.

5. V § 371 odst. 2 se slova „tři léta až pět let“ nahrazují slovy „šest měsíců až dvě léta“.

6. V § 371 se doplňuje odstavce 3, který zní:

„(3) Odnětím svobody na šest měsíců až pět let bude pachatel potrestán, spáchá-li čin uvedený v odstavci 1 nebo 2 za stavu ohrožení státu nebo za válečného stavu.“.

7. V § 393 odstavec 4 zní:

„(4) Odnětím svobody na tři léta až deset let bude pachatel potrestán, způsobí-li úmyslně spáchaným činem uvedeným v odstavci 1 nebo 2 škodu velkého rozsahu.“.

8. V § 393 se za odstavec 4 vkládá nový odstavec 5, který zní:

„(5) Odnětím svobody na osm až dvacet let nebo výjimečným trestem bude pachatel potrestán, spáchá-li úmyslně čin uvedený v odstavci 1 nebo 2 za bojové situace, za stavu ohrožení státu nebo za válečného stavu.“.

Dosavadní odstavec 5 se označuje jako odstavec 6.

ČÁST PÁTÁ

Změna zákona o organizaci a provádění sociálního zabezpečení

Čl. VI

Zákon č. 582/1991 Sb., o organizaci a provádění sociálního zabezpečení, ve znění zákona č. 590/1992 Sb., zákona č. 37/1993 Sb., zákona č. 160/1993 Sb., zákona č. 307/1993 Sb., zákona č. 241/1994 Sb., zákona č. 118/1995 Sb., zákona č. 160/1995 Sb., zákona č. 134/1997 Sb., zákona č. 306/1997 Sb., zákona č. 93/1998 Sb., zákona č. 225/1999 Sb., zákona č. 356/1999 Sb., zákona č. 360/1999 Sb., zákona č. 18/2000 Sb., zákona č. 29/2000 Sb., zákona č. 132/2000 Sb., zákona č. 133/2000 Sb., zákona č. 155/2000 Sb., zákona č. 159/2000 Sb., zákona č. 220/2000 Sb., zákona č. 238/2000 Sb., zákona č. 258/2000 Sb., zákona č. 411/2000 Sb., zákona č. 116/2001 Sb., zákona č. 353/2001 Sb., zákona č. 151/2002 Sb., zákona č. 263/2002 Sb., zákona č. 265/2002 Sb., zákona č. 309/2002 Sb., zákona č. 320/2002 Sb., zákona č. 518/2002 Sb., zákona č. 362/2003 Sb., zákona č. 424/2003 Sb., zákona č. 425/2003 Sb., zákona č. 453/2003 Sb., zákona č. 53/2004 Sb., zákona č. 167/2004 Sb., zákona č. 281/2004 Sb., zákona č. 359/2004 Sb., zákona č. 436/2004 Sb., zákona č. 501/2004 Sb., zákona č. 168/2005 Sb., zákona č. 361/2005 Sb., zákona č. 381/2005 Sb., zákona č. 413/2005 Sb., zákona č. 24/2006 Sb., zákona č. 70/2006 Sb., zákona č. 81/2006 Sb., zákona č. 109/2006 Sb., zákona č. 112/2006 Sb., zákona č. 161/2006 Sb., zákona č. 189/2006 Sb., zákona č. 214/2006 Sb., zákona č. 267/2006 Sb., zákona č. 342/2006 Sb., nálezu Ústavního soudu, vyhlášeného pod č. 405/2006 Sb., zákona č. 585/2006 Sb., zákona č. 152/2007 Sb., zákona č. 181/2007 Sb., zákona č. 261/2007 Sb., zákona č. 270/2007 Sb., zákona č. 296/2007 Sb., zákona č. 305/2008 Sb., zákona č. 306/2008 Sb.,

zákona č. 382/2008 Sb., zákona č. 479/2008 Sb., zákona č. 41/2009 Sb., zákona č. 158/2009 Sb., zákona č. 227/2009 Sb., zákona 281/2009 Sb., zákona č. 303/2009 Sb., zákona č. 326/2009 Sb., zákona č. 347/2010 Sb., zákona č. 73/2011 Sb., nálezu Ústavního soudu, vyhlášeného pod č. 177/2011 Sb., zákona č. 180/2011 Sb., zákona č. 220/2011 Sb., zákona č. 263/2011 Sb., zákona č. 329/2011 Sb., zákona č. 341/2011 Sb., zákona č. 348/2011 Sb., zákona č. 364/2011 Sb., zákona č. 365/2011 Sb., zákona č. 366/2011 Sb., zákona č. 367/2011 Sb., zákona č. 375/2011 Sb., zákona č. 428/2011 Sb., zákona č. 458/2011 Sb., zákona č. 470/2011 Sb., zákona č. 167/2012 Sb., zákona č. 399/2012 Sb., zákona č. 401/2012 Sb., zákona č. 403/2012 Sb., zákona č. 274/2013 Sb., zákona č. 303/2013 Sb., zákona č. 313/2013 Sb., zákonného opatření Senátu č. 344/2013 Sb., zákona č. 64/2014 Sb., zákona č. 136/2014 Sb., zákona č. 250/2014 Sb., zákona č. 251/2014 Sb., zákona č. 267/2014 Sb. a zákona č. 332/2014 Sb., se mění takto:

1. V § 35a odst. 1 větě druhé se za slovo „plat“ vkládají slova „nebo služné u ostatních vojáků vykonávajících vojenskou činnou službu“.

2. V § 36 se písmeno x) zrušuje.

Dosavadní písmena y) až zj) se označují jako písmena x) až zi).

3. V § 38 odst. 1 se slova „, u) až w) a y) až zj)“ nahrazují slovy „a u) až zi)“.

4. V § 83a se slova „až zj)“ nahrazují slovy „až zi)“.

ČÁST ŠESTÁ

Změna zákona o daních z příjmů

Čl. VII

V § 4 odst. 1 písmeno m) zákona č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, ve znění zákona č. 323/1993 Sb., zákona č. 128/2002 Sb., zákona č. 458/2011 Sb., zákonného opatření Senátu č. 344/2013 Sb., zákona č. .../2015 Sb. a zákona č. .../2015 Sb., včetně poznámky pod čarou č. 3a zní:

„m) plnění poskytovaná ozbrojenými silami žákům škol, kteří nejsou vojáky v činné službě³⁾, vojákům v povinné a aktivní záloze povolaným k výkonu vojenské činné služby s výjimkou služného a zvláštního příplatku podle zvláštních právních předpisů^{3a)},”

^{3a)} Zákon č. 221/1999 Sb., o vojácích z povolání, ve znění pozdějších předpisů.“

ČÁST SEDMÁ

Změna zákona o pojistném na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti

Čl. VIII

V § 25 odst. 1 zákona č. 589/1992 Sb., o pojistném na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti, ve znění zákona č. 10/1993 Sb., zákona č. 307/1993 Sb., zákona č. 160/1995 Sb., zákona č. 424/1993 Sb. a zákona č. 189/2006 Sb., se za slova „vojáky z povolání“ vkládají slova „a vojáky v záloze ve výkonu vojenské činné služby⁷⁵⁾“.

Poznámka pod čarou č. 75 zní:

„⁷⁵⁾ § 12 a 12a zákona č. 585/2004 Sb., o branné povinnosti a jejím zajišťování (branný zákon), ve znění pozdějších předpisů.“

ČÁST OSMÁ

Změna zákona o důchodovém pojištění

Čl. IX

Zákon č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění, ve znění zákona č. 134/1997 Sb., zákona č. 289/1997 Sb., zákona č. 224/1999 Sb., zákona č. 18/2000 Sb., zákona č. 118/2000 Sb., zákona č. 132/2000 Sb., zákona č. 220/2000 Sb., zákona č. 116/2001 Sb., zákona č. 188/2001 Sb., zákona č. 353/2001 Sb., zákona č. 198/2002 Sb., zákona č. 263/2002 Sb., zákona č. 264/2002 Sb., zákona č. 362/2003 Sb., zákona č. 424/2003 Sb., zákona č. 425/2003 Sb., zákona č. 85/2004 Sb., zákona č. 281/2004 Sb., zákona č. 359/2004 Sb., zákona č. 436/2004 Sb., zákona č. 562/2004 Sb., zákona č. 168/2005 Sb., zákona č. 361/2005 Sb., zákona č. 377/2005 Sb., zákona č. 24/2006 Sb., zákona č. 109/2006 Sb., zákona č. 189/2006 Sb., zákona č. 264/2006 Sb., zákona č. 267/2006 Sb., nálezu Ústavního soudu, vyhlášeného pod č. 405/2006 Sb., zákona č. 152/2007 Sb., zákona č. 181/2007 Sb., zákona č. 218/2007 Sb., zákona č. 261/2007 Sb., zákona č. 296/2007 Sb., zákona č. 178/2008 Sb., zákona č. 305/2008 Sb., zákona č. 306/2008 Sb., zákona č. 382/2008 Sb., zákona č. 479/2008 Sb., zákona č. 41/2009 Sb., zákona č. 108/2009 Sb., zákona č. 158/2009 Sb., zákona č. 303/2009 Sb., nálezu Ústavního soudu, vyhlášeného pod č. 135/2010 Sb., zákona č. 347/2010 Sb., zákona č. 73/2011 Sb., zákona č. 220/2011 Sb., zákona č. 341/2011 Sb., zákona č. 348/2011 Sb., zákona č. 364/2011 Sb., zákona č. 365/2011 Sb., zákona č. 428/2011 Sb., zákona č. 458/2011 Sb., zákona č. 470/2011 Sb., zákona č. 314/2012 Sb., zákona č. 401/2012 Sb., zákona č. 403/2012 Sb., zákona č. 463/2012 Sb., zákona č. 267/2013 Sb., zákona č. 274/2013 Sb., zákona č. 303/2013 Sb., zákonného opatření Senátu č. 344/2013 Sb., zákona č. 182/2014 Sb., zákona č. 183/2014 Sb., zákona č. 250/2014 Sb., zákona č. 267/2014 Sb. a zákona č. 332/2014 Sb., se mění takto:

1. V § 5 odst. 1 písm. b) se za slova „vojáci z povolání^{5a)}“ vkládají slova „, vojáci v záloze ve výkonu vojenské činné služby⁴⁶⁾“.

Poznámka pod čarou č. 46 zní:

„⁴⁶⁾ § 12 a 12a zákona č. 585/2004 Sb., o branné povinnosti a jejím zajišťování (branný zákon), ve znění pozdějších předpisů.“

2. V § 5 odst. 2 se na konci textu písmene c) doplňují slova „a vojáky v záloze ve výkonu vojenské činné služby⁴⁶⁾“.

ČÁST DEVÁTÁ

Změna zákona o veřejném zdravotním pojištění

Čl. X

Zákon č. 48/1997 Sb., o veřejném zdravotním pojištění a o změně a doplnění některých souvisejících zákonů, ve znění zákona č. 242/1997 Sb., zákona č. 2/1998 Sb., zákona č. 127/1998 Sb., zákona č. 225/1999 Sb., zákona č. 363/1999 Sb., zákona č. 18/2000 Sb., zákona č. 132/2000 Sb., zákona č. 155/2000 Sb., nálezů Ústavního soudu, vyhlášeného pod č. 167/2000 Sb., zákona č. 220/2000 Sb., zákona č. 258/2000 Sb., zákona č. 459/2000 Sb., zákona č. 176/2002 Sb., zákona č. 198/2002 Sb., zákona č. 285/2002 Sb., zákona č. 320/2002 Sb., zákona č. 222/2003 Sb., zákona č. 274/2003 Sb., zákona č. 362/2003 Sb., zákona č. 424/2003 Sb., zákona č. 425/2003 Sb., zákona č. 455/2003 Sb., zákona č. 85/2004 Sb., zákona č. 359/2004 Sb., zákona č. 422/2004 Sb., zákona č. 436/2004 Sb., zákona č. 438/2004 Sb., zákona č. 123/2005 Sb., zákona č. 168/2005 Sb., zákona č. 253/2005 Sb., zákona č. 350/2005 Sb., zákona č. 361/2005 Sb., zákona č. 47/2006 Sb., zákona č. 109/2006 Sb., zákona č. 112/2006 Sb., zákona č. 117/2006 Sb., zákona č. 165/2006 Sb., zákona č. 189/2006 Sb., zákona č. 214/2006 Sb., zákona č. 245/2006 Sb., zákona č. 264/2006 Sb., zákona č. 340/2006 Sb., nálezů Ústavního soudu, vyhlášeného pod č. 57/2007 Sb., zákona č. 181/2007 Sb., zákona č. 261/2007 Sb., zákona č. 296/2007 Sb., zákona č. 129/2008 Sb., zákona č. 137/2008 Sb., zákona č. 270/2008 Sb., zákona č. 274/2008 Sb., zákona č. 306/2008 Sb., zákona č. 59/2009 Sb., zákona č. 227/2009 Sb., zákona č. 281/2009 Sb., zákona č. 362/2009 Sb., zákona č. 298/2011 Sb., zákona č. 365/2011 Sb., zákona č. 369/2011 Sb., zákona č. 458/2011 Sb., zákona č. 1/2012 Sb., zákona č. 275/2012 Sb., zákona č. 401/2012 Sb., zákona č. 403/2012 Sb., zákona č. 44/2013 Sb., nálezů Ústavního soudu, vyhlášeného pod č. 238/2013 Sb., zákona č. 60/2014 Sb., zákona č. 109/2014 Sb., zákona č. 250/2014 Sb., zákona č. 256/2014 Sb., zákona č. 267/2014 Sb. a zákona č. 1/2015 Sb., se mění takto:

1. V § 7 odst. 1 se písmeno h) zrušuje.

Dosavadní písmena i) až q) se označují jako písmena h) až p).

2. V § 7 odst. 1 písm. n) se slova „až m)“ nahrazují slovy „až l)“.

3. V § 7 odst. 2 se slova „v odstavci 1 písm. a) až i) a q)“ nahrazují slovy „v odstavci 1 písm. a) až h) a p)“.

4. V § 11 odst. 3 se za slova „k vojenskému cvičení“ vkládají slova „nebo službě v operačním nasazení“.

ČÁST DESÁTÁ

Změna zákona o inspekci práce

Čl. XI

Zákona č. 251/2005 Sb., o inspekci práce, ve znění zákona č. 230/2006 Sb., zákona č. 264/2006 Sb., zákona č. 213/2007 Sb., zákona č. 362/2007 Sb., zákona č. 294/2008 Sb., zákona č. 382/2008 Sb., zákona č. 281/2009 Sb., zákona č. 73/2011 Sb., zákona č. 341/2011 Sb., zákona č. 350/2011 Sb., zákona č. 365/2011 Sb., zákona č. 367/2011 Sb., zákona č. 64/2014 Sb., zákona č. 136/2014 Sb., zákona č. 247/2014 Sb. a zákona č. 250/2014 Sb., se mění takto:

1. V § 6 odst. 4 písm. a) se slova „na vojenská cvičení podle zákona o průběhu základní nebo náhradní služby a vojenských cvičení a o některých právních poměrech vojáků v záloze²³⁾“ nahrazují slovy „k výkonu vojenského cvičení nebo služby v operačním nasazení podle branného zákona,“.

2. Poznámka pod čarou č. 23 se zrušuje.

ČÁST JEDENÁCTÁ

Změna zákona o nemocenském pojištění

Čl. XII

Zákon č. 187/2006 Sb., o nemocenském pojištění, ve znění zákona č. 585/2006 Sb., zákona č. 181/2007 Sb., zákona č. 261/2007 Sb., zákona č. 239/2008 Sb., zákona č. 305/2008 Sb., zákona č. 306/2008 Sb., zákona č. 479/2008 Sb., zákona č. 2/2009 Sb., zákona č. 41/2009 Sb., zákona č. 158/2009 Sb., zákona č. 227/2009 Sb., zákona č. 302/2009 Sb., zákona č. 303/2009 Sb., zákona č. 362/2009 Sb., zákona č. 157/2010 Sb., zákona č. 166/2010 Sb., zákona č. 347/2010 Sb., zákona č. 73/2011 Sb., zákona č. 180/2011 Sb., zákona č. 263/2011 Sb., zákona č. 341/2011 Sb., zákona č. 364/2011 Sb., zákona č. 365/2011 Sb., zákona č. 375/2011 Sb., zákona č. 470/2011 Sb., zákona č. 1/2012 Sb., zákona č. 167/2012 Sb., zákona č. 169/2012 Sb., zákona č. 396/2012 Sb., zákona č. 401/2012 Sb., zákona č. 303/2013 Sb., zákonného opatření Senátu č. 344/2013 Sb., zákona č. 64/2014 Sb., zákona č. 250/2014. Sb., zákona č. 267/2014 Sb., zákona č. 332/2014 Sb. a zákona č. 14/2015 Sb., se mění takto:

1. V § 3 písm. b) se za slovo „plat“ vkládají slova „a vojákům v záloze ve výkonu vojenské činné služby slušné“ a za slova „vojáci z povolání“ se vkládají slova „nebo vojáci v záloze ve výkonu vojenské činné služby“.

2. V § 5 písm. a) bodě 2 se za slovem „informace³⁾“ slovo „a“ nahrazuje čárkou a za slova „z povolání⁴⁾“ se vkládají slova „a vojáci v záloze ve výkonu vojenské činné služby⁷⁸⁾“.

Poznámka pod čarou č. 78 zní:

„⁷⁸⁾ Zákon č. 585/2004., o branné povinnosti a jejím zajišťování (branný zákon), ve znění pozdějších předpisů.“.

3. V § 54 odst. 1 větě druhé se za slova „z povolání“ vkládají slova „a vojáků v záloze ve výkonu vojenské činné služby“.

4. V § 59 odst. 1 písm. b) se za slova „z povolání“ vkládají slova „, vojáka v záloze ve výkonu vojenské činné služby“ a slova „a příslušníka“ se nahrazují slovy „nebo příslušníka“.

5. V § 61 písm. l) se za slova „z povolání“ vkládají slova „nebo vojákem v záloze ve výkonu vojenské činné služby“.

6. V § 82 odst. 1 se na konci textu písmene b) doplňují slova „nebo vojáky v záloze ve výkonu vojenské činné služby“.

7. V § 138a odst. 1 písm. n) se za slova „z povolání“ vkládají slova „nebo vojáka v záloze ve výkonu vojenské činné služby“.

ČÁST DVANÁCTÁ

Změna zákona o vojácích z povolání

Čl. XIII

V § 40a zákona č. 221/1999 Sb., o vojácích z povolání, ve znění zákona č. 272/2009 Sb., se odstavec 3 zrušuje.

Dosavadní odstavce 4 a 5 se označují jako odstavce 3 a 4.

ČÁST TŘINÁCTÁ

ÚČINNOST

Čl. XIV

Tento zákon nabývá účinnosti dnem 1. ledna 2016.

DŮVODOVÁ ZPRÁVA

I. OBECNÁ ČÁST

A. Závěrečná zpráva o hodnocení dopadů regulace podle obecných zásad – RIA

1. Důvod předložení a cíle

1.1. Název

Návrh zákona, kterým se mění zákon č. 585/2004 Sb., o branné povinnosti a jejím zajišťování (branný zákon), ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony (dále jen „návrh zákona“).

1.2. Definice problému

Potřeba nové právní úpravy vyplývá především ze skutečnosti, že **stávající branný zákon neumožňuje České republice plnění její ústavní povinnosti zajistit bezpečnost a obranu státu, její svrchovanost a ochranu demokratických principů, na kterých je založena, a to proto, že současná úprava se jeví zcela nedostatečnou pro doplňování ozbrojených sil a pro zajištění přípravy vojáků v záloze k plnění úkolů ozbrojených sil v době míru. Důsledkem absence této právní regulace je aktuální nemožnost rozvinout počty ozbrojených sil k zajištění obrany státu nebo k plnění mezinárodních závazků za stavu ohrožení nebo za válečného stavu a v podstatě nepřipravenost velké části případně odváděných státních občanů České republiky (dále jen „občan“) k plnění úkolů ozbrojených sil poté, kdy v roce 2004 zanikl institut povinného odvodu.**

Analýza nezbytnosti provedení navrhované právní úpravy a možnosti jejího normativního řešení však důsledně vycházejí ze skutečnosti, že Česká republika již v roce 2004 opustila koncepci přípravy občanů k plnění úkolů ozbrojených sil založenou na povinném výkonu vojenské služby s tím, že povinná vojenská služba se jako právní institut prokázala jako překonaná a z hlediska efektivity přípravy sporná. Naopak bylo nutné přihlížet k tomu, že dosavadní znění branného zákona nezohlednilo přímou aplikovatelnost základních práv a svobod v oblasti zaručovaných rovných práv pro všechny, bez ohledu na pohlaví. V této oblasti se návrh zákona musel vypořádat s úvahami nad normativně bezvadným řešením zajištění základních práv a svobod při výkonu vojenské činné služby pro všechny, tedy pro ženy i muže (genderově vyváženě).

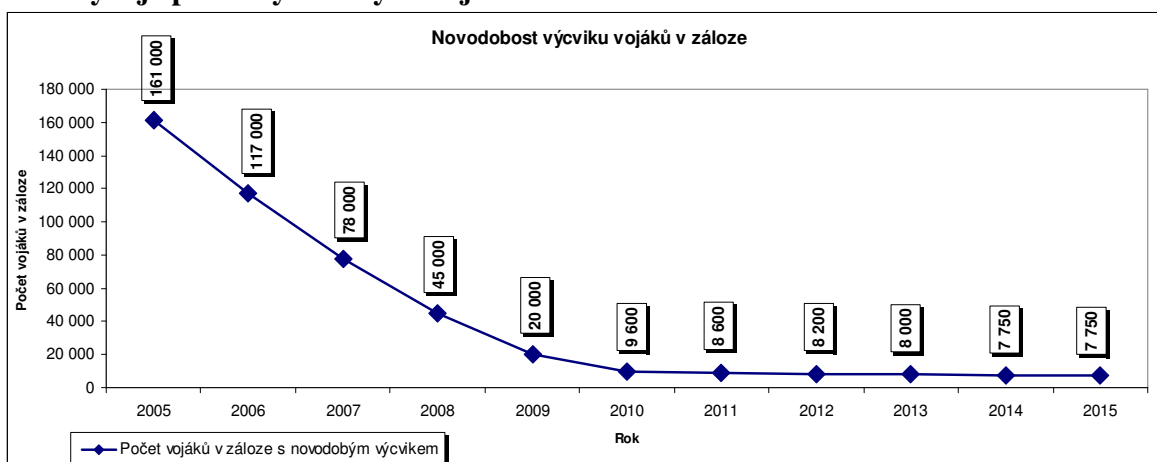
Současně bylo nutné zvolit řešení, které by v oblasti implementace rovného výkonu základních práv a svobod do regulace výkonu vojenské činné služby působilo až od data nabytí účinnosti návrhu zákona. Cílem tohoto řešení je zachování zásady předvídatelnosti práva a právní jistoty v účincích právní úpravy pro ty občany, na které v období působení branného zákona účinného od 1. ledna 2005 do nabytí účinnosti návrhu zákona dopadala právní úprava, která výkon branné povinnosti spojovala v době ohrožení státu nebo válečného stavu výlučně s muži, a v době míru tento výkon ponechávala na dobrovolnosti rozhodnutí o zapojení se do přípravy k plnění úkolů ozbrojených sil, popřípadě na nezbytnosti využít vojáka v záloze v rámci mimořádných vojenských cvičení k odstraňování následků živelních pohrom nebo jiných závažných situací ohrožujících životy, zdraví, životní prostředí nebo značné majetkové hodnoty.

Navrhovaná úprava je tedy nezbytná zejména proto, že v důsledku upuštění od koncepce povinného výkonu branné povinnosti v míru (formou základní a náhradní služby

a povinných vojenských cvičení) postrádají ozbrojené síly České republiky dostačující systém doplňování své zálohy, a zejména přípravy vojáků v povinné záloze. Ozbrojené síly v mírovém početním složení tak nejsou schopny uspokojivě personálně ani materiálně zajistit své eventuální rozvinutí na válečné počty v případě vnějšího napadení, a tak **nejsou plně schopny plnit úkoly ozbrojených sil** stanovené ustanovením § 9 zákona č. 219/1999 Sb., o ozbrojených silách České republiky, ve znění pozdějších předpisů.

Dále je třeba reagovat na skutečnost, že v důsledku ukončení povinných odvodů je povinná záloha v současné době doplňována pouze vojáky z povolání propuštěnými ze služebního poměru, pokud jim podle věku trvá branná povinnost, a vojáky vyřazenými z aktivní zálohy, pokud rovněž podléhají branné povinnosti.

Graf vývoje počtu vycvičených vojáků v záloze:

Tento systém doplňování zálohy ozbrojených sil a neprovádění výcviku vojáků v povinné záloze se již v současné době ukazuje jako naprosto nepostačující a strategicky neúčelný (viz graf vývoje počtu vycvičených vojáků v záloze), když početní stavy zálohy připravené bránit vlast klesly z počtu 161 000 vojáků v roce 2005 na současných cca 8 000 vojáků v záloze; **tento počet vojáků v záloze je pro doplňování ozbrojených sil za stavu ohrožení státu nebo válečného stavu absolutně nedostatečný.**

V důsledku obecného trendu zhoršování fyzické kondice obyvatel v produktivním věku se navíc dá předpokládat, že značná část populace podléhající branné povinnosti (mužů i žen) bude při případném povolání k odvodu shledána neschopnou služby, stejně teoretickou otázkou pak zůstává provedení případného odhadu, kolik z odvedených využije svého práva výkon mimořádné služby odmítnout, tedy nakolik je obyvatelstvo případně ztotožněno se svým aktivním podílem na obraně vlasti. Odhady vychází z praxe před rokem 2004, tedy z počtu skutečně prováděných odvodů a následného počtu podaných prohlášení o odmítnutí vojenské služby a výkonu civilní služby. Tyto předpoklady však vycházejí pouze z výsledků nahodile prováděných statistických zjišťování a pro stanovení koncepce doplňování ozbrojených sil a zajišťování účelné přípravy občanů k plnění jejich úkolů je nezbytné, aby byly prověřeny a datově zpracovány.

Povinný výkon branné povinnosti až po vyhlášení stavu ohrožení státu nebo válečného stavu bez možnosti odvedení části občanů k doplnění zálohy mladšími ročníky a zahájení přípravy potřebného počtu povinné zálohy již před vyhlášením stavu ohrožení státu nebo válečného stavu v souladu s potřebami zajišťování obrany státu tak zjevně plně

nezabezpečuje posláání zálohy ozbrojených sil a nedává záruku ani pro plnění úkolů ozbrojených sil, ani pro plnění spojeneckých závazků. Ozbrojené síly tak objektivně nejsou materiální zárukou výkonu odpovědnosti státu za jeho bezpečnost a zachování suverenity v případě jeho vnějšího napadení, stejně jako lze předpokládat, že při zachování současného stavu budou jen s vynaložením neúměrného úsilí schopny pro případ vnějšího napadení do budoucna plnit své povinnosti vůči svým spojencům.

Návrh zákona pak rovněž napravuje nedostatky spočívající v nedostatečném promítnutí závěrů obsažených v „Koncepci výstavby profesionální Armády České republiky a mobilizace ozbrojených sil České republiky“ schválené vládou v roce 2002, respektive „Koncepci výstavby profesionální Armády České republiky a mobilizace ozbrojených sil České republiky přepracované na změněný zdrojový rámec“ do současného branného zákona, což v praxi přináší celou řadu problémů. Uvedené skutečnosti se týkají zejména oblasti aktivní zálohy ozbrojených sil, kdy podle současné právní úpravy není možné vysílat vojáky v aktivní záloze do operačního nasazení na území České republiky nebo v zahraničí a v rámci stávajícího právního zakotvení institutu aktivní zálohy ozbrojených sil se dlouhodobě nedaří personálně doplňovat systemizovaná místa předurčená pro tyto vojáky ve struktuře ozbrojených sil.

Návrh zákona dále dílčím způsobem upravuje některé instituty v rámci výkonu branné povinnosti, které se v praxi ukázaly jako nedostatečně nebo nevhodně právně podchycené.

Návrh zákona se rovněž vypořádává s tím, že podmínky doplňování ozbrojených sil a příprava občanů k plnění jejich úkolů musí být pro dobu míru upraveny výlučně zákonem (čl. 4 odst. 2 ústavního zákona o bezpečnosti České republiky), což po zvážení proporcionality procesních a materiálních hledisek i s přihlédnutím k nezbytnosti legality navrhované právní úpravy vylučuje užití nařízení vlády k iniciaci zahájení odvodních řízení a stanovení jeho obsahu, tedy určení odváděných ročníků, popřípadě určení odborných nebo profesních předpokladů, které se stanou kritériem odvodu s přihlédnutím k potřebám zajištění obrany státu.

Součástí návrhu zákona jsou rovněž dále související novely zákona č. 222/1999 Sb., o zajišťování obrany České republiky, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o obraně České republiky“), zákona č. 262/2006 Sb., zákoník práce, ve znění pozdějších předpisů, zákona č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů, zákona č. 582/1991 Sb., o organizaci a provádění sociálního zabezpečení, ve znění pozdějších předpisů, zákona č. 589/1992 Sb., o pojistném na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti, ve znění pozdějších předpisů, zákona č. 117/1995 Sb., o státní sociální podpoře, ve znění pozdějších předpisů, zákona č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění, ve znění pozdějších předpisů, zákona č. 48/1997 Sb., o veřejném zdravotním pojištění a o změně a doplnění některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů, zákona č. 251/2005 Sb., o inspekci práce, ve znění pozdějších předpisů, zákona č. 187/2006 Sb., o nemocenském pojištění, ve znění pozdějších předpisů, a zákona č. 221/1999 Sb., o vojácích z povolání, ve znění zákona č. 272/2009 Sb.

Návrh zákona je předkládán v souladu s Plánem legislativních prací vlády na rok 2014.

1.3. Popis existujícího právního stavu

Stávající branný zákon obsahuje ustanovení o branné povinnosti, upravuje působnost vojenských správních úřadů, vojenskou činnou službu, odvodní řízení, některá opatření související s vyhlášením stavu ohrožení státu nebo válečného stavu, posuzování zdravotní způsobilosti vojáků při přezkumném řízení, vojenskou evidenci, ohlašovací povinnost a vojenské doklady, vstup občana do ozbrojených sil jiného státu a přestupky proti branné povinnosti. Za dobu své účinnosti byl branný zákon několikrát, avšak pouze dílčím způsobem, změněn.

Naplněním cíle dosavadní právní úpravy právních vztahů v oblasti výkonu branné povinnosti a právních vztahů s ní související bylo dosažení úplné profesionalizace ozbrojených sil a především zavedení principu dobrovolného výkonu branné povinnosti a dobrovolné účasti vojáka na plnění povinnosti státu při ochraně jeho vnější bezpečnosti.

Dosavadní znění branného zákona zachovává princip povinného výkonu branné povinnosti jen pro nutné doplňování ozbrojených sil po vyhlášení stavu ohrožení státu nebo válečného stavu, tj. pro situace vyžadující plnění úkolů, pro které nebude početní personální složení profesionálních ozbrojených sil dostačující. Toto pojetí se však v současné situaci ukazuje jako neúčinné, neboť neumožňuje státu objektivně a beze zbytku plnit jeho povinnosti v oblasti vnější bezpečnosti, ochrany celistvosti státu a jeho demokratických principů.

Současný stav branného zákona tak aktuálně vytváří faktické překážky pro plnění povinností uložených České republice, ale i dalším právníckým nebo fyzickým osobám, územním samosprávným celkům a organizačním složkám státu, zákonem o obraně České republiky pro případy zajišťování obrany České republiky před vnějším napadením.

Zákon o obraně České republiky je pro účely výkonu branné povinnosti klíčovou normou pro stanovení vztahu státu a občana jako nositele této povinnosti a současně zachování, resp. stanovení podmínek omezení pro konkrétní případy, základních práv a svobod občana při zajišťování obrany státu. Branný zákon proto stanovuje podmínky nezbytného omezení občanských práv pro účely zajišťování bezpečnosti státu a podmínky pro ukládání pracovní povinnosti a pracovní výpomoci, a to v rozsahu umožněném Listinou základních práv a svobod.

Zákon o obraně České republiky také vymezuje objekty důležité pro obranu státu, jejichž strategický význam a důležitost určují politická, vojenská nebo hospodářská hlediska strategická pro zajišťování obrany státu; nikoliv nevýznamná pro zajišťování obrany státu je také úprava vojenských újezdů a újezdních úřadů (zvláštní území určená zejm. k výcviku ozbrojených sil, k zajišťování obrany státu atd.) [v této souvislosti je nutné upozornit na to, že právní úprava vojenských újezdů dozná podstatných změn na základě úprav provedených s účinností od 1. ledna 2016 zákonem č. 15/2015 Sb., o zrušení vojenského újezdu Brdy, o stanovení hranic vojenských újezdů, o změně hranic krajů a o změně souvisejících zákonů (zákon o hranicích vojenských újezdů)].

1.4. Identifikace dotčených subjektů

Návrh zákona se bude, vzhledem k předmětu právní úpravy, dotýkat zejména Ministerstva obrany (dále jen „ministerstvo“), vojáků v záloze a vojáků z povolání. V případě

zahájení odvodního řízení se bude týkat i občanů (nevojáků), cizinců v rozsahu jejich volního rozhodnutí o přijetí branné povinnosti a územních samosprávných celků, a to krajských úřadů a obecních úřadů obcí s rozšířenou působností.

1.5. Popis cílového stavu

Hlavním cílem návrhu zákona je **zajistit připravenost ozbrojených sil pro plnění plného rozsahu jejich úkolů v případě vyhlášení stavu ohrožení státu nebo válečného stavu, a to aniž by byly využity historicky překonané instituty povinné základní vojenské služby, náhradní vojenské služby nebo jakékoliv modifikované verze těchto institutů.**

Za tímto účelem návrh zákona využívá existující brannou povinnost, členěnou na povinnost účastnit se odvodního řízení, povinnost vykonávat vojenskou činnou službu a povinnost plnit další povinnosti stanovené branným zákonem, jejímž nositelem je občan starší 18 let. Návrh zákona již v době míru aktivuje základní část branné povinnosti, týkající se účasti na odvodním řízení, a to s jediným cílem: vytvořit evidenci vojáků v záloze, ověřit jejich způsobilost k výkonu vojenské činné služby (zdravotní a osobnostní způsobilost) a rámcově zjistit, u kolika účastníků odvodního řízení existuje překážka svědomí nebo náboženského vyznání vůči výkonu mimořádné služby (s výhradou možného odmítnutí mimořádné služby po vyhlášení stavu ohrožení státu nebo válečného stavu). Vytvoření takové informační databáze umožní ministerstvu s přihlédnutím k potřebám zajišťování obrany státu vytvářet koncepční modely využití těchto záloh, jejich aktivace, přípravy k plnění úkolů ozbrojených sil nebo motivačních nabídek k této přípravě v době míru apod. Stejně tak bude možné na základě zjištěných informací vytvářet například cílené projekty k upevňování zdraví a zvyšování fyzické připravenosti nebo zvyšování odborné kvalifikace v požadovaných oblastech v rámci nabídky kursů a jiných programů připravovaných v zájmu otevřenosti Armády České republiky (například také s využitím kapacit vojenského školství).

Vedení evidence umožní ještě před vyhlášením stavu ohrožení státu nebo válečného stavu, a to zejména pokud dojde k ohrožení svrchovanosti, územní celistvosti nebo demokratických základů České republiky, pracovat s věrohodnými informacemi, nikoliv pouze s odhady vycházejícími z obecných statistických zjišťování o zdravotním stavu obyvatelstva. Současně je velmi důležité, že ozbrojené síly budou moci rámcově pracovat s počty občanů, kteří z různých důvodů nemají v době míru aktivní přístup ke své účasti na obraně státu. Tento postoj se však může změnit v okamžiku aktuálního ohrožení státu, stejně jako naopak může přibýt těch, kteří výkon mimořádné služby odmítnou teprve v okamžiku aktuálního ohrožení státu. Ministerstvo však v rámci takto zjištěných postojů může vytvářet své projekty a motivační programy tak, aby počty vojáků v záloze, kterými bude možné doplnit ozbrojené síly, a úroveň jejich připravenosti odpovídala potřebám zajištění obrany státu.

V neposlední řadě tato koncepce přináší zcela vědomé přijetí branné povinnosti a seznámení se s jejím obsahem, neboť pokud doposud tato povinnost u každého občana staršího 18 let nastala ex lege, aniž by v době míru dosud byla spojena s jakýmkoliv dalším administrativním, jiným formálním nebo evidenčním úkonem, její adresáti její existenci vnímali pouze podprahově a jako její nositelé se identifikovali až za stavu ohrožení nebo za válečného stavu.

Tato koncepce umožní ozbrojeným silám postupně provést odvodní řízení a současně vyhodnocovat získané soubory dat vedené v příslušné vojenské evidenci v zájmu jednak zajištění uvedených projektů a motivačních programů, jednak v zájmu zajištění organizační připravenosti ozbrojených sil maximálně efektivně využít subjektů této evidence (vojáků v záloze) pro plnění jejich úkolů po vyhlášení stavu ohrožení nebo válečného stavu (začlenění vojáků v záloze podle odbornosti, speciálních dovedností apod.).

Stát si tak nejenom vytváří využitelné zázemí pro plnění svých základních úkolů v oblasti zajišťování své vnější bezpečnosti a ochrany svrchovanosti, ale současně předchází možnosti vzniku situace, kdy by při vyhlášení stavu ohrožení státu nebo válečného stavu došlo k odvedení vojáků v záloze, aniž by bylo možné využít jejich existujících předpokladů pro plnění úkolů ozbrojených sil, zařazení podle jejich aktuálních naléhavých potřeb a s možností jejich okamžitého využití s tím, že i po vyhlášení těchto stavů bude rámcově předvídatelné, kteří vojáci v záloze budou určeni k výkonu pracovní povinnosti a kteří k výkonu vojenské činné služby.

Odpovědnost za zajišťování obrany České republiky zákon o obraně státu svěřuje vládě, které je navrhováno rozšířit katalog povinností o zmocnění vyhodnocovat potřeby zajišťování obrany státu a bezpečnostní situaci a současně přijímat opatření směřující ke snížení, popřípadě vyloučení rizik, která mohou být příčinou ozbrojeného konfliktu. Závěrečnou zprávu o této analýze je vláda povinna předkládat Parlamentu České republiky a prezidentu (kontrolní mechanismy a zvýšení informačního zázemí pro přijímání případných opatření).

Dalším z cílů návrhu zákona je upravit zařazování do aktivní zálohy dle Koncepce aktivní zálohy ozbrojených sil České republiky (dále jen „Koncepce aktivní zálohy“), schválené usnesením vlády ze dne 23. ledna 2013 číslo 52. Návrh zákona ruší současné smluvní pojetí vztahu vojáka v aktivní záloze a státu s volně danou možností výpovědi a nahrazuje jej vztahem vycházejícím z rozhodnutí krajského vojenského velitelství.

Za účelem zajištění doplnění aktivní zálohy již připravenými vojáky bude zaveden institut zvláštní kategorie povinné zálohy. Do této zvláštní kategorie povinné zálohy budou spadat všichni vojáci z povolání po dobu pěti let po ukončení jejich služebního poměru. Jedná se o úpravu obsahu dobrovolného převzetí výkonu branné povinnosti formou povolání do služby vojáka z povolání. Uchazeč o přijetí do služebního poměru vojáka z povolání na sebe bude přijímat povinnost podrobit se povolání do aktivní zálohy na základě potřeb ozbrojených sil. Krajské vojenské velitelství rozhodne o případném zařazení vojáka ve zvláštní kategorii povinné zálohy do dvou let od jeho zařazení, tj. do dvou let od skončení jeho služebního poměru vojáka z povolání. Cílem tohoto opatření je účelné využití vycvičených vojáků, s nimiž se počítá zejména pro zahraniční mise, kde jsou v současnosti profesionální jednotky velmi vytížené a vojáci jsou nezdědka do misí povolávání několikrát po sobě.

V souvislosti s rozšířením úlohy aktivní zálohy a zálohy obecně návrh zákona rovněž upravuje některé druhy vojenské činné služby vojáků v záloze. Nově se zavádí institut **služby v operačním nasazení**, který představuje nasazení vojáka v záloze na plnění úkolů ozbrojených sil České republiky, které nejsou jejich přípravou, a to i v zahraničí. Hlavním přínosem tohoto institutu bude umožnění nasazení vojáků v aktivní záloze (zejména bývalých vojáků z povolání) do zahraničních misí, kde podpoří jednotky vojáků z povolání. U tohoto nasazení předkladatel předpokládá využití jen těch nejlépe připravených vojáků v aktivní

záloze, neboť si je vědom enormních nároků na připravenost, které s sebou přináší vyslání vojáka do mise.

V rámci operačního nasazení bude napříště řešeno také nasazování vojáků k záchranným a likvidačním pracím v případě živelných katastrof, přičemž na operační nasazení v rámci záchranných a likvidačních prací na území České republiky bude možno na základě dobrovolnosti povolát i vojáky v záloze.

Návrhem zákona dochází také k úpravě vojenských cvičení. Zavedeno bude pravidelné vojenské cvičení pro vojáky v aktivní záloze v celkové délce 4 týdnů v kalendářním roce, s výjimkou prvního roku zařazení do aktivní zálohy, kdy pravidelné vojenské cvičení bude vykonáváno v celkové délce 12 týdnů. Pravidelné vojenské cvičení bude součástí služby vojáka v aktivní záloze a pro přípravu vojáka nahradí stávající vojenské cvičení.

Bývalý voják z povolání zařazený do aktivní zálohy podle § 28 odst. 3 bude vykonávat vzhledem ke své připravenosti pravidelné vojenské cvičení v celkové délce do 3 týdnů v kalendářním roce podle potřeb zajišťování obrany státu. Délka vojenského cvičení u konkrétního bývalého vojáka z povolání bude stanovena podle potřeb ozbrojených sil s přihlédnutím k jeho připravenosti.

Dále pak bude zavedeno dobrovolné vojenské cvičení v celkové délce až do 12 týdnů v kalendářním roce, na které budou povoláváni vojáci v záloze na základě žádosti.

Zrušeno bude výjimečné vojenské cvičení, které beze zbytku nahradí institut služby v operačním nasazení.

Nově návrh zákona dílčím způsobem upravuje institut mobilizace, a to přesunutím její realizace výhradně do válečného stavu. Za stavu ohrožení státu bude nově doplňování ozbrojených sil realizováno formou pružnějšího institutu výběrového doplnění ozbrojených sil, které bude nařizovat ministerstvo.

Nově se zavádí institut demobilizace, a to jako opačný postup k mobilizaci pro případy ukončení válečného stavu.

Zavádí se institut stanovení a úpravy vojenské hodnosti, pomocí kterého bude ministerstvo moci odlišně stanovit nebo upravit vojenskou hodnost i občanům, kteří vykonali vojenskou službu v zahraničí nebo konali službu v bezpečnostním sboru České republiky. Tento institut však nebude možno použít v případě osob, které sloužily v ozbrojených silách nebo bezpečnostních sborech režimu jednajících v rozporu se zásadami demokratické společnosti, která respektuje práva občanů vyjádřená Chartou Organizace spojených národů, Všeobecnou deklarací lidských práv a navazujícími mezinárodními pakty o občanských, politických, hospodářských, sociálních a kulturních právech.

Institut přezkumného řízení pro posuzování zdravotního stavu vojáků bude zachován. Nově bude přezkumné řízení doplněno o zřizování přezkumných komisí u krajských vojenských velitelství pro účely zabezpečení přezkumů u vojáků v záloze. Systém přezkumného řízení bude doplněn o vytvořenou Ústřední vojenskou lékařskou komisi, která bude mít postavení stálého odvolacího orgánu v podřízenosti ministra obrany.

Návrh zákona zavádí kategorii vojáka ve výslužbě s cílem ocenit službu v ozbrojených silách a zásluhy o obranu státu pro bývalé vojáky, kteří již (zejména v důsledku překročení věkové hranice 60 let) nepodléhají branné povinnosti. Návrh upravuje jejich jmenování do vyšších vojenských hodností a možnosti nošení vojenského stejnokroje a vojenských odznaků.

Nově budou stanoveny vzory vojenského průkazu a osobní známky tak, aby odpovídaly mezinárodně platným a pro Českou republiku závazným normám a standardům. Současně dojde i k důležitým upřesněním vzoru vojenské knížky.

Výše uvedené změny v zákonném pojetí výkonu branné povinnosti si vyžádají i úpravy dalších právních předpisů, např. trestního zákoníku, zákoníku práce a zejména zákona o obraně České republiky.

Návrh zákona obsahově vychází ze závěrů Bílé knihy o obraně. Navrhované úpravy věcných změn jsou normativní implementací následujících materiálů, které schválila vláda:

- Bezpečnostní strategie České republiky (usnesení vlády ze dne 4. února 2015 č. 79),
- Obranné strategie České republiky (usnesení vlády ze dne 26. září 2012 č. 699),
- Koncepce mobilizace a Koncepce aktivní zálohy.

Současně návrh zákona obsahově vychází také z materiálu označeného „Optimalizace současného bezpečnostního systému České republiky“ a schváleného usnesením vlády ze dne 21. září 2005 č. 1214, z „Informace o optimalizaci současného bezpečnostního systému České republiky“ schválené usnesením vlády ze dne 9. ledna 2008 č. 7 a ze „Zprávy o stavu plnění zbývajících úkolů optimalizace současného bezpečnostního systému České republiky“ schválené usnesením vlády ze dne 16. ledna 2013 č. 44.

1.6. Zhodnocení rizika

Zajištění svrchovanosti a územní celistvosti České republiky, ochrana jejích demokratických základů a ochrana životů, zdraví a majetkových hodnot je základní ústavní povinností státu, která je zakotvena v čl. 1 ústavního zákona o bezpečnosti České republiky.

Bezpečnost České republiky zajišťují ozbrojené síly, které jsou doplňovány na základě branné povinnosti. **Stávající právní úprava branné povinnosti**, spočívající v povinném plnění výkonu branné povinnosti až po vyhlášení stavu ohrožení státu nebo válečného stavu bez možnosti odvedení části občanů k doplnění zálohy mladšími ročníky a zahájení přípravy potřebného počtu povinné zálohy ještě před vyhlášením těchto stavů, **nezabezpečuje plně poslání zálohy ozbrojených sil a nedává záruku plnění úkolů ozbrojených sil při zajišťování obrany státu a spojeneckých závazků.**

Nezbytnost zahájení výkonu branné povinnosti, resp. její základní části, jejímž obsahem je povinnost účasti na odvodním řízení, ještě před vyhlášením stavu ohrožení státu, je vyvolána objektivní skutečností, že **ozbrojené síly v současném mírovém početním složení nejsou dostačující pro rozvíjení k plnění bojových úkolů, stejně jako nejsou schopny zabezpečit případné doplňování ztrát.** Pro řešení této situace je přítom zcela vyloučena možnost případného obnovení povinnosti výkonu základní vojenské služby.

Současná právní úprava neumožňuje ani využívání aktivní zálohy jako nejlépe připravené zálohy ozbrojených sil k udržování některých schopností ozbrojených sil, a to kromě jiného také vzhledem k období nepříznivého vývoje financování oblasti obrany. Neumožňuje použití aktivní zálohy při operačním nasazení v době míru, ať už pro plnění vojenských úkolů, tak pro řešení nevojenských krizových situací. Současně nelze využívat v aktivní záloze bývalé vojáky z povolání, pokud sami dobrovolně nepožádají o zařazení do této kategorie zálohy ozbrojených sil, ač právě tito občané by byli vzhledem ke svým zkušenostem s vojenskou činnou službou pro aktivní zálohu nejvíce platní a bez dalšího výcviku, popřípadě s minimálními nároky na něj, okamžitě využitelní. Tím je kromě jiného také mimořádně limitováno úsilí o zefektivnění využití finančních prostředků vynaložených státem do přípravy těchto vojáků v rámci jejich služebního poměru.

Předpokladem naplňování již vládou schválených koncepčních materiálů je provedení právní úpravy jednotlivých institutů v této oblasti, neboť stanovených cílů nelze dosáhnout bez využití právní regulace a nástroje mimonormativní mají v daném případě jen podpůrný význam. Právní úprava přitom může mít výlučně formu zákona tak, jak to ukládá čl. 4 odst. 2 ústavního zákona o bezpečnosti České republiky. Návrh zákona tak vyjadřuje snahu uceleným a jednoznačným způsobem novelizovat ta ustanovení zákona, která se týkají závěrů a doporučení Bezpečnostní strategie České republiky, Obranné strategie České republiky, Optimalizace bezpečnostního systému České republiky, Bílé knihy o obraně, Koncepce mobilizace a Koncepce aktivní zálohy.

Nebude-li tato problematika upravena zákonem, může v budoucnu docházet – kromě dalších nepříznivých důsledků v oblasti samotné připravenosti státu k zajištění jeho vnější bezpečnosti a suverenity – také ke zpochybňování vládou schvalovaných strategických dokumentů.

2. Návrh variant řešení

Varianta 1. - nulová varianta, tj. varianta s využitím stávající právní úpravy.

Ponecháním dosavadní právní úpravy branného zákona nelze naplnit cíle stanovené v Bezpečnostní strategii České republiky, Obranné strategii České republiky, Optimalizaci současného bezpečnostního systému České republiky, Bílé knize o obraně, Koncepci mobilizace a Koncepci aktivní zálohy.

Z věcného hlediska by nulová varianta představovala zachování stávajícího, v čase překonaného a již nevyhovujícího, systému doplňování ozbrojených sil vojáky v záloze, zejména z pohledu tvorby zálohy ozbrojených sil a její přípravy. V konečném důsledku by tato skutečnost mohla v blízké budoucnosti ohrozit plnění úkolů ozbrojených sil při obraně státu i plnění spojeneckých závazků České republiky, stejně jako by byla ohrožena schopnost státu odpovídajícím způsobem reagovat na změny v bezpečnostní situaci nebo na závěry vyhodnocení krizových skutečností, v jejichž důsledku by mohlo dojít k ohrožení bezpečnosti státu.

Vzhledem k těmto skutečnostem nelze přijmout tuto variantu.

Varianta 2. - varianta zpracování zcela nového právního předpisu, který bude aktuálně reagovat na navrhované změny v koncepčních dokumentech.

Podle názoru ministerstva se základní koncepce branné povinnosti tak, jak je stanovena dosavadním zněním branného zákona, osvědčila. Dosavadní novelizace branného zákona neměnily koncepci úpravy a jejich povahu lze považovat za více méně formální. Z těchto důvodů **byla tato varianta vyhodnocena jako nevhodná**, přičemž byl sledován také zájem na nesnižování právní jistoty občanů zaváděním dalších změn v této pro stát i občana zásadní oblasti výkonu jeho práv a povinností, a to kromě jiného také s přihlédnutím k nezbytnosti omezování základních práv veřejným zájmem i dalšími základními právy v konkrétních případech a podle individuálního postavení nositele těchto práv v každém specifickém případě.

Přijetí nové, koncepčně zcela odlišné právní úpravy branné povinnosti (jednalo by se v pořadí již o třetí zcela nový branný zákon za posledních 13 let) **proto za uvedených okolností nebylo přijato**.

Varianta 3. - varianta zpracování novely stávajícího právního předpisu, která bude aktuálně reagovat na navrhované změny v koncepčních dokumentech, zajistí podmínky pro včasnou a profesionálně zabezpečenou odpovídající reakci na současné potřeby zajišťování obrany státu, napraví existující nedostatky v implementaci základních lidských práv a svobod a současně odstraní formální nepřesnosti v chybném určení pramene práva pro regulaci právních vztahů zejména v oblasti doplňování ozbrojených sil a přípravy občanů k plnění jejich úkolů (tento pramen práva je již stanoven čl. 4 odst. 2 ústavního zákona o bezpečnosti České republiky, a tedy nelze zákonem provádět určení odchylné).

Tato varianta představuje poměrně rozsáhlou úpravu stávajícího textu branného zákona v návaznosti na schválené koncepční záměry. Rozsáhlost této úpravy je dána zejména větším počtem jednotlivých změn, nikoliv však zásadní změnou vlastní koncepce branné povinnosti, a tím hlavního účelu branného zákona. Pojetí branné povinnosti se v návaznosti na koncepční dokumenty zásadně nemění; zcela byla opuštěna historicky překonaná koncepce povinné základní vojenské služby.

I nadále tak zůstává v době míru jako hlavní princip výkonu branné povinnosti **dobrovolnost, a to s výjimkou její základní (prvotní) části, tedy účasti na odvodním řízení**. Povinnost k výkonu branné povinnosti v dalších dvou jejích částech pak nastupuje toliko za stavu ohrožení státu a za válečného stavu, ale i v těchto případech je její realizace omezena možností jejího odmítnutí, resp. její modifikací plněním úkolů pracovní povinnosti. **V této souvislosti je nutné upozornit na skutečnost, že návrh zákona spojuje odmítnutí mimořádné služby (výkonu činné služby) z důvodů svědomí nebo náboženského vyznání se zánikem branné povinnosti jako celku, tedy ve všech jejích skladebných částech.**

Povinná účast na odvodním řízení se v zájmu vytvoření evidence, ve které budou o odvedených občanech vedeny údaje související s brannou povinností, přesouvá do doby míru, a to v zájmu vytvoření informační databáze umožňující zejména pro případy vyhlášení stavu ohrožení státu nebo válečného stavu relativně rychle a maximálně efektivně na základě předcházející přípravy využít existující personální rezervy vojáků v záloze k doplnění ozbrojených sil (k tomu viz shora – využití údaje o zdravotní způsobilosti vojáka v záloze a využívání objektivního počtu vojáků v záloze, tedy nikoliv předpokládaného počtu zdravotně způsobilých občanů, ze kterých by teprve dodatečně bylo nutné vyřadit ty, kteří odmítnou výkon mimořádné služby).

Současně se na základě principu dobrovolnosti umožňuje občanům (resp. také cizincům, kteří dobrovolně převezmou brannou povinnost), kteří jsou vojáky v záloze, připravit se k plnění úkolů ozbrojených sil již v době míru, a to účastí na dobrovolném vojenském cvičení. Využitím této koncepce se kromě jiného dosáhne zvýšení účinnosti a účelnosti zapojení vojáků v záloze do ozbrojených sil, a to vzhledem k zajištění jejich dostatečného seznámení s organizací plnění úkolů, s užíváním výstroje a výzbroje a zejména s prostředím, ve kterém by se měli umět standardně a relativně bezpečně pohybovat.

Návrh zákona pak striktně určuje jako nositele branné povinnosti občana, tedy ženu i muže, staršího 18 let. Tato úprava je důslednou implementací čl. 3 odst. 1 Listiny základních práv a svobod a z dosavadní právní úpravy odstraňuje rozdíly v právní regulaci tam, kde byly z pohledu rovnosti žen a mužů normativně nedůvodné.

Návrh zákona rovněž sjednocuje pro dobu míru provedení regulace výkonu branné povinnosti **výlučně na zákon** a upouští od uvažované varianty využití nařízení vlády pro případy, kdy z hlediska přihlížení k aktuálním potřebám ozbrojených sil bylo na místě zvážit a posoudit testem proporcionality rovněž možnost stanovení úpravy některých fází výkonu branné povinnosti (zejména zahájení odvodního řízení a stanovení povolávaných ročníků, popřípadě jejich odborného zaměření). Návrh zákona tak zcela striktně vychází ze znění čl. 4 odst. 2 ústavního zákona o bezpečnosti České republiky, který úpravu doplňování ozbrojených sil a přípravu vojáků v záloze k plnění jejich úkolů odkazuje výlučně na provedení formou zákona.

Částečně se modifikují stávající druhy vojenské činné služby a pro vojáky v záloze se zavádí zcela nový druh – služba v operačním nasazení. I některá další ustanovení branného zákona, s dílčí modifikací, zůstávají v platnosti. Nově se do stávající právní úpravy promítá také upřesnění problematiky řešení právních vztahů v oblasti postavení vojáků ve výslužbě a stanovení nebo úpravy vojenské hodnosti.

Z porovnání této varianty 3. s variantami 1. a 2., provedeného na základě výše uvedených skutečností, se jeví varianta 3 jako optimální řešení.

Dále bude proto pracováno s variantou 3.

3. Vyhodnocení nákladů a přínosů

3.1. Identifikace nákladů a přínosů

3.1.1. Náklady

Finanční náklady, které lze identifikovat na základě předpokládaných účinků regulace provedené návrhem zákona, lze rozdělit do několika hlavních skupin. První skupinou jsou náklady spojené se zajišťováním a prováděním odvodních řízení a vedení souvisejících vojenských evidencí, druhou skupinou jsou náklady související s řízeními vedenými podle zákona (návrhu zákona), další skupinou jsou náklady na přípravu a zajišťování průběhu vojenských cvičení nebo náklady na zajištění vydání nových vojenských průkazů a osobních známek.

I. Finanční náklady, spojené se zajišťováním povinných odvodních řízení vycházejí z předpokladu, že ročně bude povoláno k odvodnímu řízení průměrně cca 100 000 občanů, kteří v příslušných kalendářních letech po nabytí účinnosti návrhu zákona dosáhnou věku 18 let. Náklady byly vyčísleny na základě kvalifikovaného odhadu **ve výši 230 mil. Kč**, a to v následující struktuře:

- cca 75 mil. Kč krajským úřadům,
- cca 25 mil. Kč obcím s rozšířenou působností a
- cca 130 mil. Kč náklady ministerstva obrany.

Souvisejícími náklady spojenými s odvodním řízením jsou náklady vyčíslené pro zajištění práce jednotlivých odvodních komisí. Tyto náklady jsou dále pro přehlednost zpracovány v následujících tabulkách.

Náklady spojené s odvodním řízením

Mandatorní výdaje ministerstva

Systemizovaná místa	Plánovaný počet zaměstnanců	Celková částka
<i>Krajské vojenské velitelství</i>		
Vojáků z povolání	114	62 304 000,- Kč
Občanských zaměstnanců	78	23 400 000,- Kč
<i>Ministerstvo</i>		
Vojáků z povolání	6	4 008 000,- Kč
Občanských zaměstnanců	2	516 000,- Kč
Celkové mandatorní náklady		90 432 000,- Kč

Finanční náklady (souhrnné označení jako režijní náklady), které vznikají vojenské správě s hrazením nákladů občanům v souvislosti s odvodním řízením. Jedná se zejména o jízdné k odborným vyšetřením a k odvodnímu řízení, poštovné související s odesláním dotazníků a povolávacích rozkazů k odvodnímu řízení, dále náklady na kancelářské potřeby atd. Průměrné náklady byly kvalifikovaným odhadem stanoveny na 400,- Kč za jednoho občana povolaneho k odvodnímu řízení.

Režijní náklady ministerstva

Průměrný počet občanů povolaných k odvodnímu řízení	Průměrné režijní náklady na jednoho občana	Celková částka
100 000	400,- Kč	40 000 000,- Kč

Celkové roční náklady ministerstva v souvislosti s odvodním řízením se předpokládají ve výši cca 130 mil. Kč.

Další náklady v souvislosti s odvodním řízením vzniknou orgánům územních samosprávních celků [krajským úřadům („KÚ“) a obecním úřadům obcí s rozšířenou působností („OÚORP“).] Tyto náklady byly stanoveny na základě zkušeností s odvodním řízením realizovaným do roku 2004 ve výši vztahující se k jednomu občanovi, a to 750,- Kč pro KÚ a 250,- Kč pro OÚORP.

Náklady orgánů územních samosprávních celků

Průměrný počet občanů povolaných k odvodnímu řízení	Průměrné náklady na jednoho občana	Celková částka
Krajské úřady		
100 000	750,- Kč	75 000 000,- Kč
Obecní úřady obcí s rozšířenou působností		
100 000	250,- Kč	25 000 000,- Kč
Celkové náklady orgánům územních samosprávních celků		100 000 000,- Kč

Celkové roční náklady orgánů územních samosprávních celků se v souvislosti s odvodním řízením předpokládají ve výši cca 100 mil. Kč.

II. Z návrhu zákona lze rovněž dovodit náklady související s přezkumem rozhodnutí o zdravotním stavu občana prováděným přezkumnými komisemi.

Náklady na jednoho vojáka v záloze povolaneho na přezkumné řízení jsou na základě zkušeností s přezkumným řízením realizovaným do roku 2004 odhadovány na 450,- Kč pro KÚ, na 250,- Kč pro OÚ ORP a na 400,- Kč pro rezort MO.

Odhad těchto nákladů je opět pro přehlednost zpracován v následující tabulce.

Náklady na přezkumné řízení

Průměrný počet občanů povolaných k přezkumnému řízení	Průměrné náklady na jednoho občana	Celková částka
Krajské úřady		
10 000	450,- Kč	4 500 000,- Kč
Obecní úřady obcí s rozšířenou působností		
10 000	250,- Kč	2 500 000,- Kč
Rezort MO		
10 000	400,- Kč	4 000 000,- Kč
Celkové náklady na přezkumné řízení		11 000 000,- Kč

Celkové náklady orgánů územních samosprávních celků a ministerstva se v souvislosti s přezkumným řízením předpokládají ve výši cca 11 mil. Kč.

Na základě výše uvedeného se předpokládá, že roční náklady v souvislosti s prováděním odvodního a přezkumného řízení budou od roku 2017 činit u územně samosprávních celků a MO cca 241 mil. Kč.

Předkladatel se současně zabýval vyhodnocením nákladů spojených se zajištěním a průběhem vojenských cvičení jako formy přípravy vojáků k plnění úkolů ozbrojených sil. V současné době nelze vyčíslit skutečné náklady na dobrovolná vojenská cvičení, neboť nelze odhadnout zájem vojáků v záloze o účast na nich, proto jsou dále uvedeny reálné náklady na pravidelná vojenská cvičení s přihlédnutím k jejich průměrně možné době konání a odhad nákladů dobrovolného vojenského cvičení s využitím zvoleného počtu účastníků.

Náklady na vojenská cvičení

1. Pravidelná vojenská cvičení

2500 vojáků v aktivní záloze s délkou výcviku 6 týdnů (pro účely kalkulace byla zvolena průměrná délka 6 týdnů výcviku, a to střední doba průběhu cvičení při zohlednění doby 12 týdnů v prvním roce po převedení do aktivní zálohy a 4 týdnů v dalších letech)

Logistické a finanční náležitosti – přímé výdaje:

• Stravování	12.285,- Kč/osoba
• Výstroj – základní norma	16.340,- Kč/osoba
• Spotřeba munice a imitačních prostředků	8.000,- Kč/osoba
• Doplnky výstroje, ochranné pomůcky	1.500,- Kč/osoba
• Výcvikový materiál	2.000,- Kč/osoba
• Platové náležitosti (služné, soc.poj., zdrav. poj., jízdné)	46.200,- Kč/osoba

Celkem na osobu	86.325,- Kč/osoba
Celkem (za 2500 osob)	215.812.500,- Kč

Nepřímé výdaje - například:

- opravy zbraní, optiky a techniky
- spotřeba pohonných hmot

2. Dobrovolná vojenská cvičení (odhad pro provedení cvičení v jeho maximálně možné délce 12 týdnů)

Logistické a finanční náležitosti – přímé výdaje

• Stravování	24.570,- Kč/osoba
• Výstroj – základní norma	16.340,- Kč/osoba
• Spotřeba munice a imitačních prostředků	16.000,- Kč/osoba
• Doplnky výstroje, ochranné pomůcky	2.500,- Kč/osoba
• Výcvikový materiál	3.000,- Kč/osoba
• Platové náležitosti (služné, soc.poj., zdrav. poj., jízdné)	92.400,- Kč/osoba

Celkem na osobu	154.810,- Kč/osoba

Celkem na osobu pro předpokládanou nejčastěji realizovanou délku dobrovolného cvičení (3 týdny)

38.702,5,- Kč

Při počtu 1000 občanů, kteří se přihlásí na dobrovolné cvičení v délce 3 týdnů

38.702 500,- Kč

Předpokládané finanční prostředky budou zabezpečeny v souladu s příslušnými ustanoveními zákona č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech, ve znění pozdějších předpisů (§ 22 a 27).

- III. Pro výpočet platových náležitostí byly vzaty v úvahu navrhované standardy uvedené v důvodové zprávě:

Služné

Jeden voják v záloze x 28 dní vojenského cvičení x průměrný denní platový tarif¹
1 099,- Kč; celkem 30 772 Kč/ za 28 dnů.

Odměna poskytovaná vojákovi v aktivní záloze po dobu zařazení do aktivní zálohy

Vojákům v aktivní záloze náleží odměna ve výši 1 000 Kč měsíčně.

Jeden voják v aktivní záloze x 1 000 Kč měsíčně x 12 měsíců; **celkem 12 000 Kč/rok.**

Finanční podpora zaměstnavateli

Podpora vyplácená vojenským správním úřadem zaměstnavateli za každý den vykonaného vojenského cvičení jeho zaměstnance.

- V případě plánovaných vojenských cvičení v průběhu kalendářního roku, kdy je zaměstnavatel informován o plánovaných termínech konání vojenského cvičení nebo služby v operačním nasazení, by tento obdržel 2/3 z částky 1 250 Kč za den výkonu vojenského cvičení, a v případě neplánovaného povolání zaměstnance na vojenské cvičení by obdržel zaměstnavatel celou částku 1 250 Kč za den výkonu vojenského cvičení.
- V případě, že bude voják v aktivní záloze povolán do služby v operačním nasazení, obdrží zaměstnavatel náhradu příjmu ve výši skutečné mzdy nebo platu zaměstnance.
- Náklady na 1 vojáka v aktivní záloze:

1. Plánované vojenské cvičení (2/3 z celkové částky)

- 1 voják x 833 Kč za nejvýše 28 dnů vojenského cvičení za rok;
celkem 23 324,- Kč.

2. Neplánované vojenské cvičení

- 1 voják x 1 250 Kč za nejvýše 28 dnů vojenského cvičení za rok;
celkem 35 000,- Kč.

Finanční vyčíslení nákladů celkem:

Služné pro vojáky v aktivní záloze

- 1 voják x 28 dní vojenského cvičení x průměrný denní platový tarif 1 099 Kč;
celkem 30 772,- Kč.
- 5 000 vojáků v aktivní záloze x náklady na 1 vojáka 30 772,- Kč;
celkem 153,8 mil. Kč/rok.

Odměna poskytovaná vojákovi v aktivní záloze po dobu zařazení do aktivní zálohy

- 4 000 vojáků v aktivní záloze x náklady na 1 vojáka v aktivní záloze **12 000 Kč;**
celkem 48 mil. Kč/rok.

Motivační odměna studentům

- 1 000 studentů x náklady na 1 studenta **20 000 Kč; celkem 20 mil. Kč/rok.**

¹ zdroj – rezortní statistika vyplývající z mandatorních výdajů na vojáka z povolání v roce 2012

Podpora zaměstnavatelům vojáků v aktivní záloze

- 4 000 vojáků v aktivní záloze x náklady na 1 vojáka 23 324 Kč;
celkem 93,3 mil. Kč/rok.

CELKOVÉ NÁKLADY ZA ROK V MÍROVÉM STAVU

V případě služby vojáků v rámci vojenských cvičení:

- na 1 vojáka v aktivní záloze 66 096 Kč v případě zaměstnanců / 50 772 Kč v případě studentů
- na 5 000 vojáků v aktivní záloze 315,2 mil. Kč

V případě služby v operačním nasazení vzrostou náklady:

- na 1 vojáka v aktivní záloze o 521 640 Kč
- na 30 vojáků v aktivní záloze o 15,6 mil. Kč

IV. Náklady ve druhé uvedené skupině budou zajištěny z rozpočtové kapitoly ministerstva, a to dotací finančních prostředků v rámci položkové skladby rozpočtové kapitoly ministerstva. Předpokládá se vydání vojenských průkazů a vojenských známek pro cca 28 000 vojáků z povolání a vojáků v aktivní záloze, a to s nákladem cca 8,5 mil. Kč.

3.1.2. Přínosy

Přínosem návrhu zákona bude vytvoření systému, který umožní včas v době míru ještě před vyhlášením stavu ohrožení státu provést odvodní řízení, a tedy zjistit skutečný zdravotní a osobnostní stav občanů, který je předurčuje k tomu, aby se stali vojáky v záloze. Provedení odvodního řízení a s ním souvisejících administrativních úkonů (zejména zpracování dotazníku občanem, kterému vznikla branná povinnost) a prověřování zdravotního a osobnostního stavu občana, umožní vytvoření informační databáze (evidence) poskytující zásadní informace o využitelném počtu záloh ozbrojených sil, stavu její fyzické a psychické připravenosti k zapojení se do plnění úkolů ozbrojených sil, o kontaktních údajích vojáků v záloze a jejich rodinném, sociálním a profesním zázemí.

Návrh zákona současně umožní podle potřeb obrany státu začlenit do přípravy k plnění úkolů ozbrojených sil v době míru vojáky v záloze, a to na základě jejich dobrovolnosti, tedy aktivního zájmu a předpokládaného vysokého osobnostního nasazení při plnění úkolů této přípravy. K tomu jsou návrhem zákona vytvářeny pro občany motivační faktory k dobrovolnému převzetí výkonu branné povinnosti, včetně motivace jejich zaměstnavatelů (minimalizace zaměstnavatelských rizik) a studentů vysokých škol, nebo k zařazení do aktivní zálohy. Dojde k navýšení počtu vycvičených záloh pro doplnění vojenských útvarů a navýšení schopností ozbrojených sil. Důsledkem regulace bude rovněž rozšíření podílu počtu občanů, kteří se aktivně podílejí na obraně státu.

Navrhovaná koncepce umožní včas reagovat na požadované úrovni na úkoly související s rozvíjením ozbrojených sil za stavu ohrožení státu nebo válečného stavu a plnit stanovené úkoly ozbrojených sil v těchto stavech, a to na základě přípravy věcných i personálních sil a prostředků k provedení těchto úkolů.

Dalším přínosem předloženého návrhu zákona bude vytvoření systému, který umožní zvýšení počtu a kvality vojáků v aktivní záloze využitelných pro plnění úkolů ozbrojených sil v době míru, za stavu ohrožení státu nebo válečného stavu. Tento systém současně umožní využívat aktivní zálohu jako nejlépe připravenou zálohu ozbrojených sil k udržení některých

schopností ozbrojených sil v období nepříznivého vývoje financování výkonu agend ministerstva.

Za přínos navrhované regulace je nutné nesporně považovat také posílení počtů připravených vojáků v aktivní záloze k plnění úkolů ozbrojených sil.

3.2. Vyhodnocení nákladů a přínosů

Přijetí návrhu zákona nepředstavuje bezprostředně po nabytí jeho účinnosti dotace finančních prostředků ze státního rozpočtu České republiky, ani z rozpočtů územních samosprávných celků. Finanční krytí upravovaných nebo nově navrhovaných institutů bude zabezpečeno v rámci rozpočtové kapitoly ministerstva, a to dotací finančních prostředků v rámci položkové skladby rozpočtové kapitoly ministerstva.

Případná realizace povinného výkonu branné povinnosti občany – resp. její části vztahující se k provedení odvodního řízení pro zajištění bezpečnosti státu si vyžádá, jak již bylo řečeno výše, přidělení prostředků ze státního rozpočtu České republiky na hrazení nákladů, které by vznikly jak ministerstvu, tak i krajským úřadům a obecním úřadům obcí s rozšířenou působností při plnění úkolů souvisejících se zabezpečením a provedením odvodního řízení. Pro zajištění potřebného počtu a kvality vojáků v záloze nutných k doplnění zálohy ozbrojených sil České republiky se předpokládá podrobovat odvodnímu řízení občany po dovršení 18 let věku v jednotlivých kalendářních rocích po datu nabytí účinnosti návrhu zákona pravidelně .

Současně však tato nová koncepce nezbytně nutně znamená navýšit prostředky rozpočtové kapitoly ministerstva ze státního rozpočtu České republiky na hrazení mandatorních výdajů souvisejících s realizací odvodního řízení, přezkumného řízení a přípravy vojáků v záloze formou dobrovolného vojenského cvičení.

3.2.1. Vyhodnocení peněžních nákladů a přínosů

Průměrné mandatorní výdaje na jednoho vojáka z povolání činí cca 571 500 Kč ročně, na vojáka v aktivní záloze cca 125 000 Kč ročně (služné s odvody zaměstnavatele, odměna vojáka a podpora zaměstnavatele přepočítané na průměrnou délku vojenských cvičení – 1, 5 měsíce).

Přínosem bude posílení počtů připravených vojáků v aktivní záloze k plnění úkolů ozbrojených sil a zachování jejich schopností při nižších nákladech na udržení tohoto stavu.

Při posuzování nákladů podle návrhu zákona nejsou zohledněny náklady, které by vznikly navýšením finančních náležitostí vojáků v aktivní záloze a vyplácením podpory zaměstnavatelům vojáků v aktivní záloze. Tyto náklady jsou vzaty v úvahu při zpracování návrhu zákona o službě vojáků v záloze.

Vzhledem k výše uvedenému jsou náklady úměrné přínosům, zejména vzhledem ke skutečnosti, že účelem návrhu zákona je uspokojivě zabezpečit obranu České republiky, a to jako jednu ze základních povinností státu.

4. Návrh řešení

4.1. Stanovení pořadí variant a výběr nejvhodnějšího řešení

Po zhodnocení všech variant možné implementace cílů do právního řádu uvedených v návrhu řešení byla vybrána varianta 3, tj. zpracování předloženého návrhu zákona.

5. Implementace doporučené varianty a vynucování

Implementace navržené varianty si vyžádá mimo přijetí návrhu tohoto zákona i úpravu souvisejících právních předpisů. Protože je současně předkládán návrh nového zákona o službě vojáků v záloze a novely dalších zákonů branného zákonodárství a prováděcích právních předpisů, nedojde k implementaci návrhu pouze uvedeným zákonem, ale i právní úpravou provedenou jinými právními předpisy.

Odpovědným orgánem za realizaci a implementaci návrhu zákona je ministerstvo.

6. Přezkum účinnosti regulace

Předmět právní úpravy po nabytí její účinnosti bude neustále sledován, a to jak z pohledu legislativního tak, zejména z hlediska správnosti provedené právní úpravy pro potřeby praxe. Průběžně budou vyhodnocovány zkušenosti a dopady, a pokud se účinnost právní úpravy sníží nebo se ukáže neefektivní, popřípadě bránící řádnému výkonu práv a povinností a dosažení sledovaného účelu, bude v případě potřeby navržena její korekce.

7. Konzultace a zdroje dat

Samotné přípravě návrhu zákona předcházelo projednávání koncepčních materiálů, ze kterých návrh zákona obsahově vychází (Bezpečnostní strategie České republiky, Obranná strategie České republiky, Bílá kniha o obraně, Optimalizace současného bezpečnostního systému České republiky, Koncepce mobilizace a Koncepce aktivní zálohy), se všemi ministerstvy, zainteresovanými ústředními správními úřady a zástupci jiných orgánů veřejné správy.

Návrh zákona byl projednán v rámci ministerstva, a stejně tak byl v rámci mezirezortního připomínkového řízení posouzen a projednán se všemi připomínkovými místy, tedy ministerstvy, ústředními správními úřady a dalšími určenými orgány veřejné správy.

B. Zhodnocení souladu navrhované právní úpravy s ústavním pořádkem České republiky, s mezinárodními smlouvami a s předpisy Evropské unie, judikaturou soudních orgánů Evropské unie a obecnými právními zásadami práva Evropské unie

K čl. 4 ústavního zákona o bezpečnosti České republiky a čl. 4 odst. 1 Listiny základních práv a svobod.

Návrh zákona je plně v souladu s citovaným článkem ústavního zákona o bezpečnosti České republiky, neboť pro úpravu branné povinnosti a doplňování ozbrojených sil jako pramen práva využívá výlučně formu zákona.

Návrh zákona současně dodržuje zásadu civilní kontroly ozbrojených sil a otevírá další informační a konzultační možnosti vůči Poslanecké sněmovně Parlamentu České republiky a prezidentu státu.

Navrhovaná úprava není v rozporu s čl. 3, 6, 9, 10, 11 a 15 Listiny základních práv a svobod.

Podle čl. 3 odst. 1 Listiny základních práv a svobod jsou základní práva a svobody zaručovány všem **bez rozdílu pohlaví**, rasy, barvy pleti, jazyka, víry a náboženství, politického smýšlení, národního nebo sociálního původu, příslušnosti k národnostní nebo etnické menšině, majetku, rodu nebo jiného postavení. Tzv. „branná legislativa“ princip genderové rovnosti důsledně zachovává, avšak před 1. lednem 2005 s jedinou výjimkou, a to do právní regulace oblastí odvodních řízení v době míru a povinné vojenské služby, která se do té doby týkala výlučně mužů. Po 1. lednu 2005 byly institut povinných odvodů v době míru a s ním související povinná vojenská služba zrušeny, a tedy branný zákon v oblasti genderové problematiky se stal ústavně konformním a provedenou úpravou genderově neutrální.

Návrhem zákona se do branného zákona opět vrací úprava odvodního řízení v době míru s tím, že striktně je odmítnuto spojení odvodního řízení, které má co od jeho výstupu nově výlučně informační hodnotu, s následující povinnou vojenskou službou nebo povinným vojenským cvičením. Předkladatel byl povinen se v kontextu uvedených skutečností vypořádat také se zvážením provedení regulace tak, aby byla genderově neutrální nebo aby důvody vedoucí k rozdílům v navrhované úpravě byly proporcionální vůči zásahu do uvedeného základního práva. Na základě všech provedených konzultací a po projednání původního znění návrhu zákona v Legislativní radě vlády dospěl předkladatel k závěru, že neexistují spravedlivé důvody pro provedení rozdílné úpravy, resp. pro stanovení adresátů odvodního řízení výlučně v okruhu občanů – mužů, neboť způsobilost podílet se na obraně státu mají obecně muži a ženy a neexistují žádné obecné objektivní důvody, které by je měly z plnění takto obecně formulované povinnosti liberalizovat.

Pokud je tedy nově odvodní řízení v době míru koncipováno jako postup směřující k získání informací o občanech o jeho schopnosti a zdravotní způsobilosti podílet se na obraně státu, není žádný důvod, aby se povinnost dostavit se a podrobit se odvodnímu řízení netýkala všech občanů starších 18 let (ve vztahu k datu nabytí účinnosti návrhu zákona). Současně je pak tuto povinnost nutno vnímat v kontextu dalších základních práv a úpravy postavení občanů, kteří pečují o děti mladší 15 let, když zařazení občana (ženy i muže) do kategorie „voják v záloze“ (tedy „odvedení občana“) může být prolomeno jeho odmítnutím mimořádné služby.

Současně je však provedena regulace, která zohledňuje fyziologické rozdíly mezi mužem a ženou, jejichž důsledkem je nemožnost nebo významné omezení plnění povinností stanovených zákonem pro ženy, a to s přihlédnutím k ochraně jejich života a zdraví, resp. v daném případě k ochraně průběhu těhotenství a vývoje dítěte. Proto také branný zákon pro tyto případy stanoví, že těhotná žena se k odvodnímu řízení a k výkonu mimořádné služby nepovolává.

Naopak zcela rovný přístup k mužům a ženám se ponechává tam, kde žena nebo muž pečují o dítě a poskytuje se jim a svěřenému dítěti zcela stejný režim liberalizace od plnění

obecné povinnosti tam, kde je veřejný zájem na zachování dosavadního stavu péče o dítě. Návrh zákona proto stanoví, že žena nebo muž pečující o dítě do 3 let smějí být povoláni k odvodnímu řízení jen se svým souhlasem. Žena nebo muž pečující o dítě do 8 let se k výkonu mimořádné služby nepovolávají; to platí obdobně i pro osamělou ženu a osamělého muže, kteří pečují o dítě, které nedosáhlo věku 15 let.

Rovný přístup je pak zachován také v úpravě možnosti účasti vojáka/vojákyň v záloze připravovat se k plnění úkolů ozbrojených sil a začlenění se do jejich řad v případě vyhlášení stavu ohrožení státu nebo válečného stavu. V těchto případech je zcela na jejich volním rozhodnutí, v jakém termínu a v jaké délce trvání (tedy v jaké intenzitě přípravy) se přihlásí k účasti na dobrovolném vojenském cvičení.

Právo na život garantované ustanovením **čl. 6 odst. 2** Listiny základních práv a svobod je nutné vnímat v kontextu dalších práv a svobod a současně přihlížet k tomu, že již v samotném odstavci 4 tohoto článku je provedena úprava, stanovující výluky z odpovědnosti za porušení také tohoto práva, pokud by se tak stalo v souvislosti s jednáním, které podle zákona není trestné ("Porušením práv podle tohoto článku není, jestliže byl někdo zbaven života v souvislosti s jednáním, které podle zákona není trestné."). Právo na život proto nelze vykládat jako absolutní zákaz ohrožení života občana, zejména vnímáme-li ho v kontextu ústavní roviny úpravy podmínek zajišťování obrany státu. V tomto případě nepochybně beze zbytku platí, že nelze apriorně přiznávat jednomu lidskému právu přednost před jiným, nýbrž do jisté míry se vždy rozhoduje o konfliktu lidských práv mezi sebou při řešení každého individuálního případu. Lidská práva totiž nejsou právy neomezenými, neboť proti nim působí další lidská práva a veřejný zájem. Veřejný zájem je nutno pečlivě identifikovat pro každý případ a za zvážení všech jeho okolností. V praxi bude často docházet k situaci, kdy bude třeba z hlediska omezení práva na život zvážit různé protichůdné zájmy, které by samy o sobě mohly být v jiných případech postačující pro naplnění veřejného zájmu, ale v daném případě bude nutné zvažovat také vhodnost navrhované úpravy a způsob jejího provedení, potřebnost navrhované regulace a její závažnost, tedy posoudit komplexně případné další kolidující „veřejné zájmy“ nebo lidská práva.

V souvislosti s uvedeným je proto také nutné zohlednit tu skupinu nositelů základního práva na život, kteří k výkonu vojenské činné služby nastupují dobrovolně a s riziky ohrožení života a zdraví jsou plně srozuměni.

Čl. 4 ústavního zákona o bezpečnosti České republiky ponechává na zvláštním zákonu stanovení podrobností výkonu branné povinnosti, což je případ branného zákona, a to i v případě implementace základního práva podle čl. 6 odst. 2 Listiny základních práv a svobod, tedy práva na život.

Ustanovením čl. 9 odst. 1 Listiny základních práv a svobod je deklarován zákaz nucených prací, který je však omezen již v odstavci 2 citovaného článku, neboť jsou v něm stanoveny případy, na které se zákaz nucených prací nevztahuje. Těmito případy jsou:

- a) práce ukládané podle zákona osobám ve výkonu trestu odnětí svobody nebo osobám vykonávajícím jiný trest nahrazující trest odnětí svobody,
- b) vojenská služba nebo jiná služba stanovená zákonem namísto povinné vojenské služby,
- c) služba vyžadovaná na základě zákona v případě živelních pohrom, nehod, nebo jiného nebezpečí, které ohrožuje životy, zdraví nebo značné majetkové hodnoty,
- d) jednání uložené zákonem pro ochranu života, zdraví nebo práv druhých.

Případy uvedené pod písmeny b) až d) jsou případy, které jsou řešeny v konkrétních situacích také návrhem zákona. Obsah pojmu vojenská činná služba je specifikován zákonem č. 219/1999 Sb., o ozbrojených silách České republiky, a to výčtem úkolů ozbrojených sil v hlavě III. Mezi tyto úkoly patří zejména obrana vlasti a plnění úkolů kolektivní obrany, stejně jako účast na humanitárních akcích, a to i v zahraničí, a operacích na podporu míru v zahraničí. Z tohoto jednoznačně vyplývá, že žádné z navržených ustanovení není v rozporu se zákazem nucených prací.

Ustanovení čl. 15 odst. 3 Listiny základních práv a svobod (právo odmítnout výkon vojenské služby z důvodu svědomí nebo náboženského vyznání) je v návrhu zákona respektováno, resp. je v potřebném rozsahu implementováno, a to jednak možným odmítnutím vojenské služby, ale současně stanovením důsledku takového úkonu, jímž je zánik branné povinnosti jako celku, a to jednou provždy (viz § 6 a 7 branného zákona). Implementace tohoto základního práva je učiněna velmi široce, protože možnost odmítnutí mimořádné služby se neomezuje na jediný rozhodný okamžik, ale umožňuje se jednak po nabytí právní moci rozhodnutí o způsobilosti k výkonu vojenské činné služby, jednak v případě vyhlášení stavu ohrožení nebo válečného stavu, a to jednou provždy. Tato úprava jednak umožňuje občanu (vojákovi v záloze) hájit své právo na nevynutitelnost výkonu vojenské služby, současně přihlíží k veřejnému zájmu na zajištění obrany státu, který vychází z ústavní povinnosti státu na jeho ochraně. Tato povinnost však nemůže být založena na absolutní nejistotě státu (ozbrojených sil), s jakým personálním potenciálem pro účely aktivní obrany v případě vnějšího napadení státu může počítat, neboli nelze vycházet z kontinuálně proměnlivého počtu; takový stav by byl vyvolán právní úpravou, která by umožňovala odmítnout mimořádnou službu z důvodu svědomí nebo náboženského vyznání kdykoliv (v jakémkoliv okamžiku) v průběhu realizace branné povinnosti (tedy od 18 do 60 let nositele branné povinnosti). Pro takto koncipované případy odmítnutí by navíc v některých případech mohly vyvstat pochybnosti, zda by se ve skutečnosti jednalo o důvody spočívající ve svědomí nebo náboženském vyznání fyzické osoby, nebo zda by se jednalo o důvody spočívající v reakci na omezení osobního komfortu apod. Proto bylo odmítnutí vojenské služby (resp. mimořádné služby, v ostatním rozsahu je výkon vojenské činné služby dobrovolný) spojeno se zánikem branné povinnosti.

Ustanovením čl. 10 odst. 3 Listiny základních práv a svobod je upraveno základní právo každé fyzické osoby na ochranu před neoprávněným shromažďováním, zveřejňováním nebo jiným zneužíváním osobních údajů, jejichž je subjektem. Návrh zákona se implementací tohoto základního práva zabýval zejména pro úpravu oblasti podmínek poskytování údajů z informačních systémů veřejné správy (základní registr obyvatel, informační systém evidence obyvatel a informační systém cizinců) a při úpravě podmínek zpracování údajů ve vojenských evidencích.

Podmínky sdílení dat z informačních systémů veřejné správy jsou stanoveny v souladu s koncepcí sdílení dat ve veřejné správě a jsou zcela přizpůsobeny obdobné úpravě prováděné za shodným účelem v dalších zákonech tak, jak stanovil garant této úpravy a správce uvedených informačních systémů, tedy Ministerstvo vnitra.

Podmínky vedení údajů ve vojenských evidencích jsou stanoveny dostatečně určitě a přiměřeně svému účelu, navíc vycházejí z toho, že tyto evidence jsou informační systém veřejné správy neveřejné povahy, a tedy k vedeným údajům má přístup výlučně jejich správce a subjekt údajů. Ochrana soukromí a znemožnění zneužití takto vedených údajů

jsou garantovány architekturou informačního systému a zejména rozsahem povinností jeho správce podle zákona o ochraně osobních údajů a zákona o informačních systémech veřejné správy.

Další podrobnosti k vytváření podmínek ochrany osobních údajů a garance ochrany soukromí jsou uvedeny v části C. – „Zhodnocení dopadů navrhovaného řešení ve vztahu k ochraně soukromí a osobních údajů“.

Z hlediska garancí zajištění ochrany osobních údajů při jejich zpracování a ochrany soukromí osob tedy návrh zákona poskytuje dostatečné záruky k ochraně práv a právem chráněných zájmů subjektů údajů a i v této oblasti je tedy návrh zákona plně ústavně konformní.

Pokud se týká případného konfliktu základních práv a svobod mezi sebou, určitá újma, resp. omezení práv třetích osob, může nastat v době stavu ohrožení státu nebo válečného stavu, kdy budou vojáci v záloze povoláváni k výkonu mimořádné služby. I v tomto případě mohou být problémy částečně řešeny například zproštěním mimořádné služby. Novela zákona o zajišťování obrany České republiky dílčím způsobem upravuje již existující omezení vlastnického práva v případě, kdy si to vyžádají potřeby zajišťování obrany státu, a to za stavu ohrožení státu a za válečného stavu. Účelem úpravy je zajištění větší pružnosti tohoto institutu a odstranění administrativních bariér, přičemž je zachována současná úroveň šetření a respektování práv vlastníka v souladu s **ustanovením čl. 11** Listiny základních práv a svobod. Pro oba uvedené případy byl proveden test proporcionality vzájemného konfliktu ve vztahu k veřejnému zájmu, a to pro každý konkrétní případ, pro který byla vyhodnocena vhodnost navrhované úpravy a způsob jejího provedení, včetně potřeby navrhované regulace a její závažnosti.

Navrhovaný zákon není v rozporu se závazky, které má Česká republika a její ozbrojené síly na základě členství v mezinárodních organizacích (OSN, NATO, EU), ani není v rozporu s právem Evropských společenství. Právní akty těchto společenství neznají povinnost jednotné právní úpravy výkonu branné povinnosti a zabezpečení doplňování ozbrojených sil.

Na oblast vojenské služby za stavu ohrožení státu a za válečného stavu dopadá čl. 4 odst. 2 a 3 písm. b), popř. písm. c) Úmluvy (zákaz otroctví a nucených prací). V těchto ustanoveních je sice zakotvena zásada zákazu nucených nebo povinných prací, za ty se ovšem nepovažuje mj. služba vojenského charakteru (popř. náhradní služba z důvodu svědomí) a služba vyžadovaná v případě nouze nebo pohromy, která ohrožuje život nebo blaho společenství. Lze tudíž mít za to, že stanovení branné povinnosti (v těch i v těch případech) není se zákazem zakotveným v článku 4 Úmluvy a priori v rozporu.

Dále je nutno se vyjádřit k otázce, jak je v záležitostech branného zákona zajištěno právo na prostředek nápravy a případně soudní přezkum ve smyslu článku 13 Úmluvy. K tomu je nutno uvést, že článek 15 Úmluvy za určitých okolností umožňuje odstoupit od plnění závazků Úmluvy, což platí zejména pro případ vedení války. Při přípravě návrhu zákona bylo současně přihlíženo k proporcionalitě úpravy možného zásahu do práva na rodinný a soukromý život a zájmům na ochraně bezpečnosti České republiky, veřejné bezpečnosti apod. (čl. 8 odst. 2 Úmluvy).

Článek 14 Úmluvy, který přikazuje užívání práv a svobod bez jakékoliv diskriminace, není dotčen, neboť zákon zachovává k občanům rovný přístup bez ohledu na pohlaví, barvu pleti atd.

Ve vztahu k čl. 15 Úmluvy, který řeší odstoupení států od závazků v případě války, a to po dobu války, je návrh zákona neutrální, neboť řeší pouze práva jednotlivců, nikoliv státu.

S ohledem na výše uvedené návrh zákona není v rozporu s Evropskou úmluvou o lidských právech.

Dopady tohoto návrhu novely branného zákona na životní prostředí nebudou.

C. Zhodnocení dopadů navrhovaného řešení ve vztahu k ochraně soukromí a osobních údajů

Ministerstvo a krajská vojenská velitelství jsou podle § 31 branného zákona oprávněny vést vojenské evidencí a zpracovávat v nich údaje stanovené tímto zákonem. K validaci takto vedených údajů a pro plnění dalších úkolů souvisejících s výkonem branné povinnosti a dále se zajišťováním obrany státu jsou oba uvedení správci vojenských evidencí oprávněni využívat údaje z informačních systémů veřejné správy, konkrétně ze základního registru evidence obyvatel a z informačního systému evidence obyvatel a informačního systému cizinců. Rozsah takto sdílených údajů a podmínky jejich poskytování a využívání jsou stanoveny v navrhovaném znění § 31a části první návrhu zákona (novely branného zákona) a návrhu znění nové části jedenácté návrhu zákona (novely zákona o zajišťování obrany České republiky).

Doba zpracovávání údajů ve vojenské evidenci je závislá na době, po níž má občan brannou povinnost; údaje se následně převedou do archivu informačního systému, kde jsou uchovány pro účely možného řešení náhrad a požitků po zákonem stanovenou dobu (zpravidla po dobu života subjektu údajů).

Mezi stávající a novou právní úpravou zpracování osobních údajů není principiální rozdíl. Dopady navrhovaného řešení nemají na ochranu soukromí občana a jeho osobních údajů negativní vliv. Náročnost poskytování osobních údajů se pro občana oproti stávajícímu právnímu stavu nemění, ověřování údajů a jejich poskytování z informačních systémů veřejné správy plně respektuje koncepci sdílení dat ve veřejné správě i jí stanovené zásady jejich zpracovávání.

Podmínky zpracovávání osobních údajů

Pokud se týká podmínek zpracovávání osobních údajů ve vojenských evidencích, zákon o ochraně osobních údajů sice přihlíží ke zvláštní povaze zpracovávání osobních údajů, pokud je účelem takového zpracovávání bezpečnost nebo obrana České republiky [§ 3 odst. 6 písm. a) a b) zákona o ochraně osobních údajů] a pro tyto případy liberalizuje správce zpracování od plnění povinností, které tento zákon jinak správci stanoví v § 5 odst. 1 a § 11 a 12 (základní podmínky zpracovávání osobních údajů, informační povinnost správce vůči subjektu údajů a přístup subjektu údajů k informacím), **veškeré další povinnosti však pro zpracovávání osobních údajů ve vojenských evidencích zůstávají plně zachovány.**

Ochrana soukromí a zachování zásady znemožnění zneužití osobních údajů vedených ve vojenských evidencích je proto založena především na tom, že zpracování konkrétních osobních údajů může být prováděno pouze se souhlasem subjektu údajů a výjimky, kdy lze případně zpracování provádět i bez tohoto souhlasu jsou taxativně stanoveny v § 5 odst. 2 zákona o ochraně osobních údajů.

Pokud by předmětem zpracování byly citlivé údaje, jejichž nositelem je subjekt údajů, platí pro zajištění jejich ochrany přísnější režim (§ 9 zákona o ochraně osobních údajů) a jejich zpracování může být prováděno, jen jestliže subjekt údajů dal ke zpracování **výslovný souhlas**. Subjekt údajů musí být při udělení souhlasu informován o tom, pro jaký účel zpracování a k jakým osobním údajům je souhlas dáván, jakému správci a na jaké období. Existenci souhlasu subjektu údajů se zpracováním osobních údajů musí být správce schopen prokázat po celou dobu zpracování. **Případy, kdy lze zpracovávat citlivé údaje i bez souhlasu subjektu údajů, jsou omezeny výlučně na situace**, kdy je to nezbytné v zájmu zachování života nebo zdraví subjektu údajů nebo jiné osoby nebo odvrácení bezprostředního závažného nebezpečí hrozícího jejich majetku, kdy se jedná o zpracování při poskytování zdravotních služeb, ochrany veřejného zdraví, zdravotního pojištění a výkon státní správy v oblasti zdravotnictví podle zvláštního zákona nebo se jedná o posuzování zdravotního stavu v jiných případech stanovených zvláštním zákonem, kdy je zpracování nezbytné pro dodržení povinností a práv správce odpovědného za zpracování v oblasti pracovního práva a zaměstnanosti, stanovené zvláštním zákonem, kdy jde o zpracování, které sleduje politické, filosofické, náboženské nebo odborové cíle, prováděné v rámci oprávněné činnosti občanského sdružení, nadace nebo jiné právnické osoby nevýdělečné povahy, a které se týká pouze členů sdružení nebo osob, se kterými je sdružení v opakujícím se kontaktu souvisejícím s oprávněnou činností sdružení, a osobní údaje nejsou zpřístupňovány bez souhlasu subjektu údajů, kdy se jedná o údaje podle zvláštního zákona nezbytné pro provádění nemocenského pojištění, důchodového pojištění (zabezpečení), státní sociální podpory a dalších státních sociálních dávek, sociálních služeb, sociální péče, pomoci v hmotné nouzi a sociálně-právní ochrany dětí, a při zajištění ochrany těchto údajů v souladu se zákonem, nebo kdy se zpracování týká osobních údajů zveřejněných subjektem údajů, je zpracování nezbytné pro zajištění a uplatnění právních nároků, jsou zpracovány výlučně pro účely archivnictví podle zvláštního zákona, anebo kdy se jedná o zpracování podle zvláštních zákonů při předcházení, vyhledávání, odhalování trestné činnosti, stíhání trestných činů a pátrání po osobách.

Současně je správce a zpracovatel vojenské evidence **vždy vázán povinností přijmout taková opatření, aby nemohlo dojít k neoprávněnému nebo nahodilému přístupu k osobním údajům, k jejich změně, zničení či ztrátě, neoprávněným přenosům, k jejich jinému neoprávněnému zpracování, jakož i k jinému zneužití osobních údajů** (§ 13 zákona o ochraně osobních údajů). Tato povinnost platí i po ukončení zpracování osobních údajů.

Užívání rodného čísla

Ke snížení administrativní náročnosti a zpřísnění ochrany osobních údajů návrh zákona oproti stávajícímu stavu předpokládá neuvádět rodné číslo na žádné veřejné listině podle § 33 (vojenská knížka, osobní průkaz, osobní známka, povolávací rozkaz).

Pro vojenské evidence návrh zákona přejímá kontinuitu právní úpravy pro jednoznačnou identifikaci fyzických osob a i nadále využívá rodné číslo. Na základě tohoto základního identifikačního údaje jsou osoby nejen ztotožňovány v rámci evidence osob podléhajících branné povinnosti, ale současně rodné číslo slouží jako základní identifikátor

k provádění změnového řízení nebo jako kontrolní identifikátor tam, kde se jedná o zpracování údajů o jednom subjektu údajů, mezi několika informačními systémy. Z těchto důvodů se vyžaduje i rodné číslo jako jeden z údajů, které občané uvádí při vyplňování dotazníku nebo podávání žádostí podle branného zákona.

Předkladatel návrhu zákona v oblasti využití rodného čísla subjektu údajů na základě výsledků mezirezortního připomínkového řízení upravil dle připomínek Úřadu na ochranu osobních údajů všude tam, kde se návrhem zákona požadovalo uvedení rodného čísla v dokumentech (dokladech) vydávaných ministerstvem nebo krajskými vojenskými velitelstvími, neboť uvedení rodného čísla v dokumentu, jehož jedinečným adresátem (držitelem) je právě nositel rodného čísla, je nadbytečné pro ztotožnění dokumentu a jeho držitele jako nositele z něj vyplývajících práv a povinností a předkladatel považuje za plně postačující uvedení data narození; taková koncepce současně odpovídá identifikaci účastníka řízení podle správního řádu.

Jiná situace však nastane tam, kde zpracovatelem dokumentu podle návrhu zákona je voják v záloze (tedy např. žádost nebo jím zpracovaný dotazník) a kdy je naprosto nezbytné takový dokument jedinečně přiřadit k jeho zpracovateli, u kterého je nutné jednoznačně prokázat jeho totožnost. V rámci určení nositele práv a povinností podle branného zákona je nezbytně nutné ověřit jedinečné a nezaměnitelné postavení subjektu údajů, a to způsobem, který nejenom v době míru, ale rovněž v době ohrožení státu nebo ve válečném stavu (tedy bez využití ověřovacích mechanismů jinými údaji) umožní provést spolehlivé a procesně hospodárné ověření totožnosti žadatele, popřípadě validaci jím uváděných údajů.

Příkladem může být ustanovení § 12 odst. 4 návrhu zákona, kterým se vojákovi v záloze pro případy, kdy žádá o povolání na dobrovolné vojenské cvičení, stanoví povinnost uvést v žádosti vedle údajů stanovených jako obecné náležitosti podání podle správního řádu také rodné číslo, a to v zájmu jeho jedinečné a nezaměnitelné identifikace v rámci subjektů údajů, kteří jsou nositeli branné povinnosti podle branného zákona.

Koncepce užití rodného čísla v návrhu zákona vychází ze zásady jeho výlučného zpracování na základě zákona a za podmínek jím stanovených, a to se současným využitím zásady ochrany soukromí a osobního života subjektu údajů, když uvedení rodného čísla v žádosti (dotazníku) má výlučný účel, kterým je ztotožnění subjektu údajů pro další řízení. Pro další činnosti a úkony související s plněním branné povinnosti, resp. přípravou vojáka v záloze, nebo jeho operačním nasazením, se vojáku přidělí jiný, specifický neveřejný identifikátor (např. identifikační známka).

Užití rodného čísla v žádosti vojáka je plně v souladu s § 13c odst. 1 písm. b) zákona č. 133/2000 Sb., o evidenci obyvatel a rodných číslech a o změně některých zákonů (zákon o evidenci obyvatel), ve znění pozdějších předpisů, kterým je umožněno rodná čísla (*bez souhlasu subjektu údajů*) využívat, stanoví-li tak zvláštní zákon.

Bez ohledu na obecné povinnosti správce zpracování osobních údajů lze pro řešení dané problematiky vycházet také ze skutečnosti, že branný zákon pak garantuje vysokou úroveň ochrany osobních údajů zpracovávaných ministerstvem a krajskými vojenskými velitelstvími v evidencích souvisejících s plněním branné povinnosti, a to jak co do vymezení osob oprávněných ke zpracovávání osobních údajů, tak co do zajištění úrovně bezpečnosti zpřístupňování těchto údajů a sledování a uchování informací o zpracovávání osobních údajů (vedení informací o době a účelu zpřístupnění údaje, identifikaci zpracovatele a záznam

o případném bezpečnostním incidentu). Vzhledem k povaze vojenských evidencí a charakteru jejich zabezpečení lze garantovat, že míra neoprávněného přístupu nebo zneužití poskytnutého rodného čísla je mimořádně nízká a týkala by se zřejmě pouze naprosto ojedinělého selhání technologických prostředků, popřípadě důsledků selhání lidského faktoru, s jejichž využitím jsou předmětné evidence vedeny; toto nebezpečí však nelze vyloučit nikdy a přihlíží k němu všechny existující informační systémy.

Rodné číslo poskytnuté vojákem v žádosti nebo dotazníku není zpřístupňováno třetím osobám ani předáváno do jiných evidencí (informačních systémů).

Předkladatel návrhu zákona si je plně vědom skutečnosti, že navrhovaná úprava má časové omezení své účinnosti, a to ve smyslu § 64 odst. 2 zákona č. 111/2009 Sb., o základních registrech, do 31. prosince 2025, neboť po tomto datu již nebude při vytváření základního registru obyvatel možné pro jednoznačnou identifikaci osob využívat rodné číslo, a tedy ověřování totožnosti vojáků v souvislosti s plněním branné povinnosti nebude po tomto datu splňovat požadovanou vlastnost zajištění jedinečnosti a nezaměnitelnosti žadatele v rámci řízení o žádosti. Podle předkladatele je však v této souvislosti nutné přihlédnout k tomu, že podle názoru předkladatele v současné době neexistuje plnohodnotný a v čase garantovaný ekvivalent rodného čísla, který by umožnil jednoznačně identifikovat jeho držitele a tomuto držiteli by současně umožnil identifikovat se vůči dalším systémům (zdravotní a sociální pojištění, zdravotní služby apod.), a to procesně efektivním způsobem a s garancí realizace tohoto ověření také v mimořádných situacích.

Předkladatel je tedy toho názoru, že současný reálný stav neumožňuje předkladateli návrhu zákona využít jiný, všeobecně rozšířený a právně garantovaný jedinečný identifikátor fyzické osoby, a tedy využil toho identifikátoru fyzické osoby, který splňuje jím požadované vlastnosti, včetně všeobecnosti jeho přidělení určené kategorii subjektu údajů (občan), jeho jedinečnosti, účelu přidělení (jednoznačná identifikace) a vedení v informačních systémech veřejné správy nebo příslušných dokumentacích (např. zdravotnická dokumentace) k ověření vztahu mezi jeho nositelem a osobou, jejíž totožnost je zjišťována. Pro nesplnění veškerých těchto požadovaných vlastností předkladatel nemohl využít například agendových identifikátorů fyzické osoby ve smyslu § 10 zákona č. 111/2009 Sb., a to hned z několika věcných i právních důvodů. Významným důvodem je skutečnost, že zatímco držitelem rodného čísla je každý občan, neexistuje žádný agendový identifikátor, který by byl pro tohoto občana současně vytvořen a kterým by tento běžně - tedy bez nároků na jeho další aktivní úkon vůči příslušnému správci agendového informačního systému veřejné správy - disponoval, s výjimkou čísla občanského průkazu pro jejich držitele, které však není údajem, s jehož využitím by mohlo probíhat ověřování údajů v dalších informačních systémech veřejné správy, popřípadě jeho využití pro ztotožnění subjektu údajů vůči posuzované zdravotnické dokumentaci.

Pokud by však podání předmětné žádosti mělo být spojeno se současným vyžádáním informací z agendového informačního systému evidence obyvatel, a to také s přihlédnutím k době, ve které je příslušná žádost podávána, což vždy nemusí být mírový stav, je takový úkon procesně neefektivní, časově zatěžující a mnohdy mařící účel následujícího řízení. Právním důvodem je skutečnost, že hypotetické vytvoření „správného“ agendového identifikátoru fyzické osoby pro agendu „obrana a bezpečnost státu“ by vzhledem k neveřejnému charakteru tohoto identifikátoru a podmínkám jeho tvorby (§ 9 zákona č. 111/2009 Sb.) představovalo procesní překážku podání žádosti, nedůvodně zatěžující žadatele a z hlediska prováděných úkonů i ministerstvo.

Poskytnutí rodného čísla v žádosti o povolání na dobrovolné vojenské cvičení je tedy v souladu se zákonem. Zákonná úprava pak žadateli poskytuje veškeré potřebné informace o účelu zpracování jím poskytnutého rodného čísla i jedinečnosti tohoto účelu (jedinečná identifikace).

Evidence osob podléhajících branné povinnosti je vedena u ministerstva, krajských vojenských velitelství a vojenských útvarů v analogové (listinné) i elektronické podobě takovým způsobem, aby k osobním údajům, včetně rodného čísla, měly přístup pouze osoby k tomu zmocněné a proškolené. Analogová (listinná) evidence je vedena v k tomu určených úschovnách a elektronická evidence je provozována takovým způsobem, že přístup do této evidence je umožněn pouze určeným osobám a pod heslem, přičemž každý přístup do této evidence je archivován.

D. Zhodnocení korupčních rizik

Návrh zákona je svým rozsahem přiměřený účelu stanovení podrobností k právní úpravě branné povinnosti.

Návrh zákona nerozšiřuje kompetence orgánů veřejné správy. I nadále zůstávají kompetence při rozhodování na úseku branné povinnosti občanů svěřeny vojenským správním úřadům (krajským vojenským velitelstvím). Názvy, sídla a územní působnost vojenských správních úřadů i nadále bude stanovovat branný zákon.

Předložený návrh zákona bude mít dopad na počet úkonů prováděných vojenskými správními úřady, popř. služebními orgány. Podpoří však nejen zájem občanů a vojáků v povinné záloze o zařazení do aktivní zálohy, ale i jejich postavení na trhu práce. Současně budou v rámci pozitivního přístupu k občanům vytvořeny i nové instituty jako je zavedení kategorie vojáka ve výslužbě a úprava nebo stanovení vojenské hodnosti občanům, kteří vykonali vojenskou službu v zahraničí nebo konali službu v bezpečnostním sboru České republiky.

V nezbytné míře bude muset dojít k úpravě omezení občanských práv občanů, zejména v souvislosti s povinným výkonem branné povinnosti v mírovém stavu, související se zahájením odvodního řízení a zejména za stavu ohrožení státu nebo válečného stavu.

Toto omezení bude možné zčásti eliminovat například výjimkou z povinnosti dostavit se k odvodnímu řízení a vykonávat mimořádnou službu, zproštěním výkonu mimořádné služby.

Při rozhodování podle návrhu zákona v době míru budou zachovány řádné opravné prostředky. U některých rozhodnutí vydávaných v době míru a zejména za stavu ohrožení státu a válečného stavu se, vzhledem k prioritě doplnit ozbrojené síly pro zabezpečení plnění úkolů ozbrojených sil při zajišťování obrany státu a spojeneckých závazků, ruší odkladný účinek opravných prostředků. Současně se za stavu ohrožení státu nebo válečného stavu vylučuje rozhodování soudů ve správním soudnictví v oblasti branné povinnosti.

II. ZVLÁŠTNÍ ČÁST

K ČÁSTI PRVNÍ

(novelizace branného zákona)

K bodům 1 až 3: § 1

Navrhovanou úpravou dochází k modifikaci, ale také k nové úpravě některých druhů vojenské činné služby, a to tak aby byla zajištěna proveditelnost usnesení vlády podle Obecné části důvodové zprávy (soulad s Bílou knihou o obraně, Koncepcí mobilizace a Koncepcí aktivní zálohy).

Jedná se o nové druhy vojenské činné služby vykonávané v době míru vojáky v záloze. Vojenská činná služba vykonávaná v době míru vojáky z povolání se nemění.

Zavádí se příprava vojáka k plnění úkolů ozbrojených sil a v následných ustanoveních návrhu zákona se upravují druhy vojenských cvičení (pravidelné, popř. dobrovolné vojenské cvičení) v návaznosti na institut aktivní zálohy s cílem vytvořit optimální podmínky pro jejich přípravu. Nově se zavádí služba v operačním nasazení, v rámci které bude možné nasadit zejména vojáky v aktivní záloze k plnění úkolů ozbrojených sil na území České republiky i v zahraničí.

Za stavu ohrožení státu nebo válečného stavu bude i nadále vykonávána mimořádná služba.

Vojenská činná služba a její druhy jsou konkretizací branné povinnosti občanů s možnými způsoby jejího plnění. Jde o povinnost včas nastoupit a vykonávat vojenskou činnou službu.

Formálně nově se upravuje počátek plynutí lhůt, vzniku práva nebo rozhodné skutečnosti, a to užitím slov dnem „nabytí právní moci“. V § 1 novém odstavci 4 se to týká okamžiku, kdy se občan stává vojákem v záloze, dále byla obdobná úprava provedena na příslušných místech v celém textu novely branného zákona.

Dále dochází k upřesnění obsahu pojmů voják v činné službě a voják v záloze.

K bodu 4: § 2 a 3

K § 2:

V § 2 návrhu zákona se pro zpřehlednění textu nově řeší vznik branné povinnosti namísto původní doby trvání branné povinnosti. Řešení zániku branné povinnosti je upraveno v § 7 návrhu zákona, kde jsou uvedeny všechny možnosti zániku branné povinnosti.

V § 2 se stanovuje, že branná povinnost vzniká státnímu občanovi České republiky, a to bez rozdílu pohlaví, následující den po dosažení věku 18 let. Branná povinnost osobě, která nabyla státní občanství České republiky, vzniká pak dnem nabytí státního občanství.

K § 3

Cílem navržené úpravy je umožnit dobrovolné převzetí branné povinnosti občanům, kterým v minulosti zanikla branná povinnost, např. ze zdravotních důvodů, popřípadě z důvodu odmítnutí výkonu vojenské činné služby v dřívější době.

Cílem tohoto opatření je umožnit v době míru občanům dobrovolně převzít brannou povinnost za účelem povolání do služebního poměru nebo zařazení do aktivní zálohy v případech, kdy pominuly důvody pro zánik branné povinnosti a je v souladu s potřebami obrany státu, vzhledem k odbornostem těchto občanů, aby se stali příslušníky ozbrojených sil. Dalším účelem tohoto návrhu je umožnit občanu, kterému branná povinnost zanikla, převzít tuto povinnost i za stavu ohrožení státu nebo válečného stavu a následně se podílet na obraně své vlasti v rámci výkonu mimořádné služby.

Současně se navrhuje rozšířit možnost dobrovolného převzetí branné povinnosti nejenom občanu jiného státu sdruženého v obranných systémech mezinárodních organizací, jichž je Česká republika členem, ale obecně všem cizincům. Nelze a priori vyloučit možnost převzetí branné povinnosti i občany jiných států, které nebudou sdruženy v obranných systémech mezinárodních organizací, jichž je Česká republika členem.

Žádostem lze vyhovět podle potřeby doplnění ozbrojených sil. Podmínkou bude současně zdravotní a osobnostní způsobilost těchto osob vykonávat vojenskou činnou službu.

K bodu 5: § 4 odst. 1

Legislativně technická úprava sjednocující terminologii zákona navržená v odstavci 1 a dále v celém textu návrhu zákona je provedena z důvodu jednotného chápání a používání pojmu „občan“. Hierarchicky je nastavena úroveň tak, že pojem občan zahrnuje samotného občana a všechny pojmové kategorie vojáků, přičemž pojem voják zahrnuje pojmy voják z povolání, voják v záloze a pojem voják v záloze zahrnuje pojem voják v aktivní záloze a voják v povinné záloze. Takto je provedena úprava ve všech pasážích branného zákona, kdy se příslušná ustanovení týkají různých kategorií obsažených v pojmech občan i voják. Tato úprava je konformní s ustanovením § 1 odst. 1. Navržená úprava dále umožňuje, aby kromě vojáka v povinné záloze mohl požádat o dobrovolné převzetí výkonu branné povinnosti za účelem požádání o povolání do služebního poměru vojáka z povolání rovněž voják v aktivní záloze.

Dochází k úpravě všech pasáží branného zákona, kde se vypočítávají náležitosti žádosti. Obdobná úprava je pak provedena i v dalších částech návrhu zákona tak, aby bylo vyhověno požadavkům správního řádu a byla zajištěna ochrana soukromí a osobních údajů. K problematice požadavku uvést v žádosti rodné číslo viz kapitolu 7 C, Zhodnocení dopadů navrhovaného řešení ve vztahu k ochraně soukromí a osobních údajů, obecné části důvodové zprávy.

K bodům 6 a 7: § 4

Navržená úprava v odstavci 1 je provedena z důvodu, aby kromě vojáka v povinné záloze mohl požádat o dobrovolné převzetí výkonu branné povinnosti za účelem požádání o povolání do služebního poměru vojáka z povolání rovněž voják v aktivní záloze.

Další navržené úpravy odstavce 2, zejména jeho rozdělení do dvou odstavců, jsou provedeny z důvodu odstranění nejednoznačnosti stávajícího znění tohoto odstavce a tím celého paragrafu. Občan, který žádá o povolání do služebního poměru, podává za tímto účelem dvě žádosti. V prvním případě se jedná o žádost o povolání do služebního poměru podle zákona č. 221/1999 Sb., ve druhém případě se jedná o žádost o dobrovolné převzetí výkonu branné povinnosti podle branného zákona. Tato skutečnost vychází z ústavního zákona č. 110/1998 Sb. a proto je povolání do služebního poměru vojáka z povolání, obdobně

jako zařazení do aktivní zálohy, podmíněno dobrovolným převzetím výkonu branné povinnosti občanem nebo vojákem v záloze.

Na základě zkušeností získaných z aplikace dosavadní právní úpravy se zpřesňuje, že zdravotní stav občanů bude zjišťován ve zdravotnickém zařízení vojenského poskytovatele zdravotních služeb.

K bodům 8 a 9: § 5 odst. 1 a 2

Dobrovolně převzít výkon branné povinnosti může i nadále občan nebo voják v povinné záloze, který požádá o zařazení do aktivní zálohy. Navrženou úpravou se zpřesňuje možnost podat žádost o dobrovolné převzetí výkonu branné povinnosti za účelem zařazení do aktivní zálohy i vojákovi již zařazenému v aktivní záloze, v případě, že se rozhodne svoje zařazení v aktivní záloze prodloužit a vojákovi z povolání, který chce být zařazen do aktivní zálohy bezprostředně po svém propuštění ze služebního poměru.

Navržená úprava znamená, že vedle státního občanství ČR, zdravotní způsobilosti a potřeby ozbrojených sil budou další podmínky zařazení do aktivní zálohy stanoveny v novém zákoně o službě vojáků v záloze. Do tohoto zákona se včleňují ustanovení o podmínkách zařazení do aktivní zálohy s cílem vytvořit symetricky obdobnou právní úpravu, jako je tomu u vojáků z povolání podle zákona č. 221/1999 Sb., o vojácích z povolání, ve znění pozdějších předpisů.

Těmito podmínkami budou zejména fyzická zdatnost, složení vojenské přísahy, trestní bezúhonnost a nepodporování, nepropagování nebo nesympatizování s hnutím, které prokazatelně směřuje k potlačování práv a svobod člověka nebo hlásá národnostní, náboženskou anebo rasovou zášť nebo zášť vůči jiné skupině osob. Cílem rozšíření podmínek pro zařazení do aktivní zálohy, je nejen zvýšit kvalitu vojáků v aktivní záloze, ale také vytvořit srovnatelné vstupní podmínky obdobně jako u vojáků z povolání.

Postup při posuzování zdravotní způsobilosti a vydávání rozhodnutí o schopnosti občana vykonávat vojenskou činnou službu při zařazení do aktivní zálohy zůstane i nadále obdobný jako při řešení žádosti o povolání do služebního poměru vojáka z povolání.

I nadále bude do aktivní zálohy zařazovat krajské vojenské velitelství, ale nově rozhodnutím.

Součástí tohoto bodu je též legislativně technická úprava sjednocující terminologii zákona a dávající ustanovení do souladu se správním řádem.

K bodu 10: § 5 odst. 3

S cílem právně upravit těsnější vazbu mezi vojákem v aktivní záloze a rezortem ministerstva, tj. zvýšit závaznost institutu aktivní zálohy, se návrhem novely branného zákona a návrhem nového zákona o službě vojáků v záloze opouští dosavadní volnější smluvní vztah. Forma uzavření dohody o zařazení do aktivní zálohy se nahrazuje institutem zařazování do aktivní zálohy na základě rozhodnutí ředitele krajského vojenského velitelství. Do aktivní zálohy budou vojáci zařazováni na dobu nejdéle 3 let. Zákon o službě vojáků v záloze bude stanovovat obligatorní důvody, pro které se voják vyřadí z aktivní zálohy před uplynutím doby stanovené rozhodnutím, a fakultativní důvody hodné zvláštního zřetele, pro které lze vojáka vyřadit z aktivní zálohy na základě jeho žádosti.

K bodu 11 : § 6 odst. 1

Legislativně technická úprava upřesňující okamžik, do kterého může voják v záloze odmítnout výkon mimořádné služby, a to z důvodu svědomí nebo náboženského cítění. Úprava je doplněním implementace základního práva na odmítnutí vojenské služby, když toto odmítnutí spojuje s výkonem povinné mimořádné služby a nikoliv s výkonem vojenské činné služby dobrovolné; důsledkem odmítnutí mimořádné služby je pak zánik branné povinnosti jako celku (ten, kdo odmítl, nadále není vojákem v záloze).

K bodu 12: § 6 odst. 1

Navrhovaná úprava je pouze doplněním normativní úpravy ustanovení § 6 odst. 1 tak, aby byla jednoznačná, úplná a přehledná, tedy aby systematicky spojila právní skutečnosti s jejich důsledky.

Dosavadní úprava se doplňuje o důsledek právního jednání vojáka v záloze, který odmítl v souladu s právem zaručeným čl. 15 odst. 3 Listiny základních práv a svobod vykonávat mimořádnou službu, a to až po nabytí právní moci rozhodnutí o jeho schopnosti k výkonu vojenské činné služby, nebo po vyhlášení stavu ohrožení státu nebo válečného stavu. V obou případech je odmítnutí spojeno se zánikem branné povinnosti, a to vzhledem k důvodům, jejichž existence se u vojáka v záloze předpokládá jako podmínka odmítnutí výkonu mimořádné služby. Těmito důvody mohou být výlučně náboženské vyznání nebo svědomí, což jsou důvody, které by nepochybně byly překážkou také pro plnění „jiných úkolů stanovených branným zákonem“, tedy oné třetí strukturální části branné povinnosti.

K bodu 13: § 6 odst. 2

Úprava zajišťuje jednoznačnou autentizaci prohlášení o odmítnutí výkonu mimořádné služby a to tak, že prováděný úkon musí být podepsán úředně ověřeným podpisem, a současně upravuje náležitosti tohoto prohlášení, které doplňuje o požadavek uvedení adresy pro doručování podle správního řádu a v souladu s koncepcí dobrovolného přijetí branné povinnosti rovněž pro cizince jako pobytový status uvádí obecně adresu místa pobytu vojáka, nikoliv adresu místa trvalého pobytu, která by vyhovovala u státních občanů České republiky a pouze některých cizinců.

K bodu 14: § 6 odst. 3

V tomto bodě se provádí legislativně technická úprava označení prohlášení o odmítnutí. Dále se upřesňují podmínky doručení tohoto prohlášení a rovněž se zobecňuje institut adresy místa pobytu, obdobně jako se to provádí bodem 12.

Navrhovaná úprava současně ukládá krajskému vojenskému velitelství, aby do vojenské evidence zavedlo informaci o tom, že voják v záloze odmítl výkon mimořádné služby, a tím aby v evidenci byla přístupna informace o nepřítupnosti jeho povolání z ústavněprávních důvodů.

K bodu 15: § 6 odst. 4

Navrhovaná úprava upřesňuje postavení občana, který se stává nositelem pracovní povinnosti za stavu ohrožení státu nebo válečného stavu ve vztahu k jeho postavení vojáka v záloze, kdy učinil prohlášení o odmítnutí. Současně se legislativně technicky upřesňuje provedený odkaz na zákon o zajišťování obrany České republiky normativní formou odkazu.

K bodu 16: § 7

Na základě poznatků a zkušeností s aplikací dosavadní právní úpravy se zpřesňují některé obligatorní důvody zániku branné povinnosti. Současně se z důvodu formální správnosti u jednotlivých důvodů zániku branné povinnosti zpřesňuje formulace okamžiku nabytí právní moci. Z důvodů organizačního zabezpečení propuštění vojáků z vojenské činné služby na základě přezkumného řízení posouvá okamžik zániku branné povinnosti.

K § 7 písm. a):

Vzhledem k tomu, že výkon vojenské činné služby je podmíněn zdravotní způsobilostí, která se zjišťuje při odvodním řízení, popř. při přezkumném řízení, je zdravotní nezpůsobilost důvodem zániku branné povinnosti.

K § 7 písm. b):

Jedním z důvodů zániku branné povinnosti je omezení svéprávnosti občana rozhodnutím soudu. Platí přitom, že branná povinnost zaniká v případě jakéhokoliv omezení svéprávnosti, tedy v těch případech kdy podle § 57 soud rozhodl o omezení svéprávnosti v omezeném rozsahu, jež je určen v závislosti na povaze jeho duševní poruchy, nebo rozhodl o omezení svéprávnosti obecně, tedy pouze při zachování práva samostatně právně jednat v běžných záležitostech života.

Návrh zákona vychází ze skutečnosti, že institut omezení svéprávnosti slouží v zájmu člověka, jehož se týká, a to s cílem zamezit hrozbě závažné újmy, pokud by tento institut použit nebyl a pokud k zamezení hrozby této újmy nepostačují opatření mírnější. Občanský zákoník přitom zohledňuje postavení člověka v rámci realizace jeho práv a povinností v obvyklých životních situacích, když přihlíží k rozsahu neschopnosti postarat se o vlastní záležitosti. Pokud tedy soud v rámci svého rozhodování o omezení svéprávnosti přihlíží k existující duševní poruše člověka nebo jeho prokázané neschopnosti postarat se o vlastní záležitosti, je zřejmé, že tyto důvody by nepochybně vyloučily možnost přípravy takového člověka k plnění úkolů ozbrojených sil se zbraní v ruce nebo jeho zařazení do ozbrojených sil při obraně státu, a to bez ohledu na formu omezení svéprávnosti.

Návrh zákona pro tyto případy vychází z ochrany zájmů člověka, jehož svéprávnost je omezena, neboť lze důvodně předpokládat, že pokud není schopen obstarávat si vlastní záležitosti, nebude tím spíše schopen obstarávat a nést odpovědnost za plnění úkolů při přípravě k plnění úkolů ozbrojených sil nebo při obraně státu. Současně bylo nutné přihlížet také k tomu, že obrana státu a příprava k plnění úkolů ozbrojených sil není činností výlučně individuální, ale je vždy spojena s kolektivem, který by neměl být vystavován potencionálnímu riziku ohrožení vycházejícímu z jeho středu, ale ani požadavku na nedůvodnou zvýšenou péči o jednoho ze členů týmu.

Stanovený důvod zániku branné povinnosti je proto formulován obecně, nikoliv například k omezení svéprávnosti pro oblasti „výkonu branné povinnosti“.

Pokud se týká zpracování údaje o omezení svéprávnosti, vychází se z agendového informačního systému evidence obyvatel, popř. se zjistí při přezkumném řízení. V případě, že by změna zdravotního stavu vedla k omezení svéprávnosti, postupují zdravotnické orgány podle ustanovení § 186 a následných zákona č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů (ve vazbě na § 56 zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník), tj. zdravotnické orgány dávají návrh na zahájení předmětného řízení soudu.

K § 7 písm. c):

Pozbytí státního občanství České republiky je rovněž důvodem pro zánik branné povinnosti, protože ta je primárně založena na existenci vztahu mezi člověkem a jím nabytým státním občanství České republiky (§ 2 branného zákona) .

Branná povinnost však může být převzata také dobrovolně, a to občanem, kterému branná povinnost zanikla, nebo cizincem, a to ke dni následujícím po dni, v němž dosáhne věku 18 let, nejpozději však do dne dosažení 60 let. Dobrovolné převzetí branné povinnosti se uskutečňuje na základě písemné žádosti podané příslušnému krajskému vojenskému velitelství (§ 3 branného zákona). Pokud je o žádosti rozhodnuto kladně, stává se žadatel vojákem v záloze a výkon branné povinnosti je realizován standardním způsobem, tedy včetně podmínek jejího zániku, přičemž z povahy věci je zřejmé, že u cizince nemůže být důvodem zániku pozbytí státního občanství České republiky, vzhledem k neexistenci požadovaného státoobčanského vztahu.

Nově navrhovaným zněním § 3 odst. 3 návrhu zákona (bod 4) je stanoveno, že na cizince, který dobrovolně převzal brannou povinnost, se použijí ustanovení tohoto zákona týkající se občana obdobně, pokud tento zákon nestanoví jinak. V daném případě však nebylo nutné v § 7 písm. c) uvádět, že na cizince se toto ustanovení nepoužije, protože jeho užití je vyloučeno samo o sobě právě nenabytím státního občanství České republiky nebo jeho pozbytím ještě před dobrovolným převzetím branné povinnosti.

K § 7 písm. d):

Podle čl. 15 odst. 3 Listiny základních práv a svobod nikdo nemůže být nucen vykonávat vojenskou službu, pokud je to v rozporu s jeho svědomím nebo náboženským vyznáním. Proto i tuto možnost zániku branné povinnosti, založenou ústavním zákonem, musí branný zákon respektovat. Nově je upřesněn v souladu s procesními zásadami den, ke kterému nastávají účinky odmítnutí, kterým již nebude co do určení sporný den, kdy občan odmítl vykonávat povinnou vojenskou službu, ale den doručení prohlášení o odmítnutí krajskému vojenskému velitelství.

K § 7 písm. e):

Ustanovení o prolomení horní hranice branné povinnosti se nově rozšiřuje i na kategorii vojáka v aktivní záloze. Jedná se o obdobnou úpravu jako u vojáka z povolání, tj. umožnit i vojákovi v aktivní záloze zařazení v aktivní záloze do dosažení důchodového věku podle příslušného právního předpisu.

Současně se z důvodu zvýšení právní jistoty pozitivně upravuje i prolomení horní hranice branné povinnosti u vojáků konajících mimořádnou službu. Vojáci konající mimořádnou službu starší 60 let budou propuštěni z jejího výkonu v rámci demobilizace. Navrženou úpravou nedojde ke změně stávajícího právního stavu v této oblasti, protože ani na základě aplikací stávajících ustanovení branného zákona nelze propustit vojáka z mimořádné služby z důvodu dosažení věkové hranice 60 let.

K bodu 17: § 8

Dosavadní ustanovení § 8 o zániku dobrovolného převzetí výkonu branné povinnosti se v plném znění zrušuje z důvodů jeho nadbytečnosti a také proto, že ustanovení neodpovídá současně navrženému pojetí branného zákona.

Zánik výkonu branné povinnosti u vojáků z povolání je upraven v § 18 zákona č. 221/1999 Sb., o vojácích z povolání, resp. v nově navrženém § 28 odst. 2, resp. § 27 odst. 2 tohoto zákona.

Zánik výkonu branné povinnosti u vojáků zařazených do aktivní zálohy bude nově koncipován na základě rozhodnutí a podrobně upraven zákonem o službě vojáků v záloze.

K bodu 18: § 9 odst. 2

Upravuje se místní příslušnost krajského vojenského velitelství, a to nikoliv v závislosti na adrese místa trvalého pobytu fyzické osoby, ale v závislosti na adrese místa pobytu fyzické osoby, což se přibližuje stanovení adresy bydliště podle občanského zákoníku jako adresy, kde se fyzická osoba zpravidla zdržuje. Taková adresa se pak nevztahuje na konkrétní pobytový status a automaticky zahrnuje pobytovou adresu jak občanů, tak cizinců, u kterých by jinak bylo nutné druh uděleného pobytu rozlišit.

K bodu 19: § 9 odst. 4

Navrhované ustanovení zpřesňuje legislativně technickou terminologii normativního textu, když odkaz na úpravu provedenou přílohou k tomuto zákonu uvádí namísto slova „vedeny“ slovem „stanoveny“. S přihlédnutím ke zpracování dalších příloh k tomuto zákonu bylo současně nutno dosavadní přílohu označit jako „Přílohu č. 1 k zákonu č. 585/2004 Sb.“.

K bodu 20: § 12

Vojenské cvičení se definuje jako příprava vojáka v záloze k plnění úkolů ozbrojených sil. Současně se stanoví druhy vojenských cvičení, kterými jsou: pravidelné vojenské cvičení a dobrovolné vojenské cvičení. Průběh vojenských cvičení vojáků v záloze se bude řídit zákonem o službě vojáků v záloze.

Vojenská cvičení jsou prováděna za účelem přípravy vojáků v záloze k plnění úkolů ozbrojených sil, přičemž je nutné zohlednit, že tam, kde jejich iniciace vychází z povinnosti vojáka v záloze, jsou uskutečňovány v zájmu a podle potřeb ozbrojených sil jako nositele povinnosti zjišťovat obranu státu. Rozdíl pak je ve vojenských cvičeních dobrovolných, která se uskutečňují pro vojáky v záloze, kteří se chtějí dobrovolně připravit pro případy zajišťování obrany státu, tedy pro případy jejich dalšího zapojení do ozbrojených sil v případě vyhlášení stavu nebezpečí nebo válečného stavu. V tomto případě návrhu zákona, že takové cvičení a takové zapojení vojáků v záloze se děje přímo v souladu a na základě potřeb obrany státu.

Pravidelné vojenské cvičení je přípravou vojáka v aktivní záloze k plnění úkolů ozbrojených sil, zatímco **dobrovolné vojenské cvičení** je dobrovolnou přípravou vojáka v záloze.

Voják v aktivní záloze vykonává pravidelné vojenské cvičení o celkové délce 12 týdnů v prvním roce své služby a v dalších letech v celkové délce 4 týdnů v kalendářním roce. Delší příprava v prvním roce je vyvolána potřebou zajistit základní připravenost vojáka k plnění úkolů ozbrojených sil a jeho dostatečné seznámení s vojenským prostředím, jeho požadavky, stejně jako s využíváním techniky a bojových prostředků. Z formulace normativní úpravy vyplývá, že cvičení nemusí probíhat kontinuálně, ale může být rozděleno na jednotlivé časové úseky, přičemž nejkratší délka jednotlivého pravidelného vojenského cvičení je stanovena délkou 3 dnů.

Voják v aktivní záloze, který se připravuje na operační nasazení, vykonává pravidelné vojenské cvičení v celkové délce 12 týdnů, a to s přihlédnutím k nezbytnosti jeho specifické přípravy a zajištění jeho vycvičenosti.

Navrhovanou úpravou je současně řešena příprava vojáka v aktivní záloze, který do ní byl zařazen podle § 28 odst. 3. Tento voják vykonává pravidelné vojenské cvičení v délce do 3 týdnů, přičemž individuální podmínky této přípravy stanovuje krajské vojenské velitelství s přihlédnutím k úrovni připravenosti vojáka a podle potřeb zajišťování obrany státu.

Na **dobrovolné vojenské cvičení** lze povolat vojáka v povinné záloze a vojáka v aktivní záloze, ale pouze na základě jeho písemné žádosti a je-li jeho povolání v souladu s potřebami zajišťování obrany státu. Žádosti budou i nadále vojáci v záloze podávat příslušnému krajskému vojenskému velitelství, v jehož kompetenci je objektivní posouzení možnosti zabezpečit výkon vojenského cvičení v rámci ozbrojených sil, zajištění jeho účelnosti a přínosnosti jak pro vojáka, tak pro ozbrojené síly, možnosti využití pravidelných vojenských cvičení a konečně vydání rozhodnutí v souladu se všemi těmito kritérii.

Dobrovolné vojenské cvičení může voják v záloze na základě kladného rozhodnutí k jeho písemné žádosti vykonávat v celkové délce do 12 týdnů v kalendářním roce.

Aby byla dobrovolná vojenská cvičení organizačně, personálně a věcně dobře připravena, aby byly efektivně využity kapacity ozbrojených sil při jejich zajišťování, stejně jako v zájmu naplnění jejich účelu, předpokládá se, že ministerstvo pro organizaci dobrovolných cvičení bude vycházet ze zásad přípravy dobrovolných cvičení, v nichž podle aktuálních potřeb ozbrojených sil stanoví koncepční zásady průběhu dobrovolných vojenských cvičení v příslušném kalendářním roce (např. podle počtu doručených žádostí, s přihlédnutím k profesnímu a odbornému zaměření žadatelů, s využitím plánovaných pravidelných vojenských cvičení, na základě možnosti vyhlášení termínu a popřípadě zaměření dobrovolného vojenského cvičení apod.), a to včetně možného využití specifických forem dobrovolného vojenského cvičení.

Voják v záloze nemá nárok na zařazení na vojenské cvičení v termínu bezprostředně následujícím po vydání rozhodnutí o jeho žádosti, popř. na zohlednění jeho termínu, který by v žádosti uvedl, na dobrovolné vojenské cvičení by ale měl být povolán do 2 let podání žádosti.

Dobrovolné vojenské cvičení napříště představuje hlavní formu přípravy povinné zálohy ozbrojených sil, a právě z tohoto důvodu je nutné, aby bylo dobře připraveno a organizačně i obsahově zajištěno tak, aby samotná účast na tomto cvičení měla motivační povahu.

Současně se předpokládá, že ministerstvo využije všech vhodných forem a informačních nástrojů, které přiblíží občanům formu a podmínky průběhu dobrovolných vojenských cvičení, varianty jejich zaměření a podmínky účasti na vojenském cvičení z hlediska plnění pracovních nebo služebních anebo studijních povinností, plnění povinností (odpovědnosti) vůči rodině. Ministerstvo rovněž využije svých tradičních informačních adres ke zpřístupňování aktuálních informací o průběhu dobrovolných vojenských cvičení, popřípadě o možnosti přihlásit se na ně v navrhovaném termínu.

K bodu 21: § 12a

Nově se zavádí druh vojenské činné služby označený jako služba v operačním nasazení. Služba v operačním nasazení představuje nasazení vojáka, který není vojákem z povolání, na praktické plnění úkolů ozbrojených sil podle zákona č. 219/1999 Sb. v reálné bojové nebo krizové situaci, a to na území České republiky i mimo toto území.

Službu v operačním nasazení v délce do 7 měsíců budou podle potřeb ozbrojených sil vykonávat vojáci v aktivní záloze. Předpokládá se, že by vybraní vojáci v aktivní záloze konali službu v operačním nasazení v zahraničí vždy v rámci úkolových uskupení vytvořených zejména na bázi vojenských profesionálů. Přípravu k operačnímu nasazení absolvují vojáci v aktivní záloze ve výkonu vojenské činné služby v rámci pravidelného vojenského cvičení v délce do 12 týdnů v kalendářním roce (viz. předchozí bod).

Vojáky v povinné záloze bude možné na základě jejich písemné žádosti podané příslušnému krajskému vojenskému velitelství povolát k této službě v celkové délce do 30 dnů v kalendářním roce, ovšem pouze vyžadují-li to záchranné práce při živelních pohromách nebo při jiných závažných situacích ohrožujících životy, zdraví, životní prostředí nebo značné majetkové hodnoty, tedy ne za účelem bojového nasazení a vždy pouze na území České republiky.

K bodům 22 až 27: § 13

Upravené a nově vložené části ustanovení § 13 komplexně řeší povolání vojáka v záloze k výkonu vojenských cvičení a služby v operačním nasazení.

V celém textu § 13 se odstraňuje dále neužívaná forma „výjimečného vojenského cvičení“ a nadále se užívá zastřešujícího pojmu „vojenské cvičení“.

Voják v záloze nastupuje k výkonu vojenských cvičení nebo služby v operačním nasazení na základě povolávacího rozkazu doručeného mu s dostatečným časovým předstihem. Povolávací rozkaz se bude i nadále doručovat jako poštovní zásilka do vlastních rukou. Náležitosti povolávacího rozkazu jsou upraveny v § 33c. Tento postup byl zvolen z toho důvodu, že povolávací rozkaz je vojenským dokladem, a proto předkladatel považuje za účelné jeho náležitosti upravit v části zákona zabývající se vojenskými doklady.

K okamžitému nástupu služby v operačním nasazení lze vojáky v záloze ve zvláště naléhavých případech podle potřeb ozbrojených sil (např. živelní pohromy, zabezpečení záchranných prací nebo střežení objektů důležitých pro obranu státu) povolát neprodleně.

Zpřesňují se doklady, které musí mít voják v záloze při nástupu výkonu vojenské činné služby u sebe. Příslušné doklady osvědčující zvláštní oprávnění jsou nezbytné pro výkon některých funkcí, například řidiče. Zdravotní průkaz musí mít, podle § 11 a § 15 vyhlášky Ministerstva zdravotnictví č. 91/1984 Sb., o opatřeních proti přenosným nemocem, ve znění pozdějších předpisů, například osoby činné v potravinářství, v úpravách vod a při obsluze vodovodních zařízení. Nově se stanoví povinnost, při nástupu k výkonu vojenské činné služby, mít u sebe průkaz pojištěnce veřejného zdravotního pojištění.

Cílem vstupní lékařské prohlídky při nástupu vojenské činné služby je zjistit aktuální zdravotní stav vojáka v záloze a schopnost službu vykonat.

V odstavci 3 je text upraven tak, aby bylo naprosto zřejmé, k jakému vojenskému útvaru a za jakým účelem voják nastoupí k výkonu vojenského cvičení.

Nově se stanovuje způsob převedení vojáků v aktivní záloze z výkonu vojenských cvičení do služby v operačním nasazení a to na základě rozhodnutí o převedení do služby v operačním nasazení vydaného služebním orgánem.

K bodům 28 až 31: § 14

Na základě poznatků a zkušeností s aplikací dosavadní právní úpravy se zpřesňují a doplňují důvody, pro které se voják povoláný na pravidelné vojenské cvičení, dobrovolné vojenské cvičení nebo do služby v operačním nasazení, z jejich výkonu propustí. Vzhledem k četnosti a délce vojenských cvičení se nepředpokládá, že by voják byl povinen dané vojenské cvičení po pominutí důvodů dokončit. Dokončení výcviku by bylo provedeno popř. při dalším vojenském cvičení v jiném období.

Cílem výstupní lékařské prohlídky před propuštěním z pravidelného vojenského cvičení, dobrovolného vojenského cvičení nebo ze služby v operačním nasazení je zjistit, zda v jejich průběhu nedošlo k poškození zdraví vojáka.

K bodu 32: § 15 odst. 1

Navrhovaná úprava je pouze legislativně technickou úpravou odstraňující návrhem zákona (resp. branným zákonem) do budoucna neužívaný pojem „výjimečné vojenské cvičení“.

K bodu 33: § 15 odst. 2

Terminologické upřesnění textu tak, aby odpovídalo návrhu zákona resp. jeho ostatním ustanovením.

K bodu 34: § 15 odst. 3

Navrhovanou úpravou je odstraňován chybný pojem „dodává“ užitý tam, kde se v právním řádu standardně užívá slova „doručuje“. Současně je v kontextu dalších ustanovení zákona správně označena mobilizační vyhláška na místo dříve užitých slov „veřejná vyhláška“.

K bodu 35: § 16 odst. 2

Tento bod je upřesněním okamžiku propuštění vojáka z mimořádné služby ve vztahu k účinkům rozhodnutí vydaným v přezkumném řízení; účinky tohoto rozhodnutí nastávají dnem nabytí jeho právní moci, tedy nikoliv pouze právní mocí.

K bodu 36: § 16 odst. 2 písm. c)

Nově se jako důvod propuštění z výkonu mimořádné služby upravuje také nástup výkonu trestu domácího vězení, výkonu trestu odnětí svobody, výkonu zabezpečovací detence nebo ústavního ochranného léčení, a to i v kontextu se souvisejícími úpravami trestního zákona a občanského zákoníku.

K bodu 37: § 16 odst. 3

Nově se navrhuje upravit podmínky propuštění z výkonu mimořádné služby těhotné vojákyně, a to úpravou doby, kdy k takovému propuštění dojde (5 pracovních dnů) a stanovením rozhodného okamžiku, od kterého se tato lhůta počítá. Jako rozhodný okamžik je stanovení data, ve kterém těhotná vojákyně oznámila služebnímu orgánu své těhotenství a jeho existenci doložila.

K bodu 38: § 17 odst. 2 písm. a)

Do výčtu subjektů zabezpečujících úkoly důležitého zájmu bezpečnosti České republiky se nově zařazuje také Česká národní banka. V textu se současně provádí terminologická úprava chybně použitého pojmu „orgány samosprávy“, který se nahrazuje pojmem „orgány územních samosprávních celků“.

K bodu 39: § 17 odst. 3

Zakládá se právo zaměstnavatele požádat krajské vojenské velitelství příslušné podle místa pobytu vojáka o zproštění výkonu mimořádné služby pro svého zaměstnance. Obdobné právo se stanoví orgánu územně samosprávného celku po projednání se zaměstnavatelem vojáka; tento institut se předpokládá zejména pro dobrovolné hasiče; dále se stanoví, že osoba samostatně výdělečně činná obdobnou žádost může podat sama pro sebe.

V případě, kdy podává žádost zaměstnavatel pro svého zaměstnance, umožňuje se zaměstnavateli vyžadovat doklady potřebné pro zjištění údajů nezbytných pro podání žádosti o zproštění výkonu mimořádné služby. Zaměstnanec má povinnost potřebné doklady zaměstnavateli předložit. Zaměstnavatel může vést evidenci těchto údajů.

K bodu 40: § 17 odst. 6

Zrušuje se dosavadní nemožnost podat odvolání proti rozhodnutí o zproštění výkonu mimořádné služby.

K bodu 41: K nadpisu části páté

Jedná se výlučně o legislativně technickou úpravu v nadpisu tak, aby odpovídal obsahu jím označované části zákona.

K bodu 42: K § 18

Navrhovaná úprava v § 18 popisuje odvodní řízení. Odvodní řízení je standardní postup, kterým se občan stává vojákem.

Rozhodnutí v odvodním řízení se nazývá odvodním rozhodnutím. Toto rozhodnutí konstatuje skutečnost, že občan je nebo není schopen vykonávat vojenskou službu a jakému zdravotnímu stupni podle příslušné vyhlášky ministerstva pro účely výkonu vojenské činné služby odpovídá, tj. zejména jestli může tuto službu vykonávat bez omezení, a pokud s omezením, tak s jakým. Pro odvodní řízení platí zásada, že nikdo nemůže být odveden dvakrát. Naopak však platí, že v případě pochybností o platnosti skutečností deklarovaných odvodním rozhodnutím v době, ve které by občan měl skutečně nastoupit výkon vojenské služby, zahájí se přezkumné řízení, v němž jsou veškeré pochybné skutečnosti znovuposouzeny (§ 29 a násl. branného zákona); na základě přezkumného řízení pak může dojít k vydání nového, odlišného rozhodnutí o jeho schopnosti vykonávat vojenskou činnou službu.

Rozhodnutím v odvodním řízení, kterým se konstatuje, že občan je schopen vojenskou službu vykonávat, se tento občan zařazuje do povinné zálohy ozbrojených sil a stává se vojákem.

Početní stav použitelné zálohy pro doplňování ozbrojených sil má trvale klesající tendenci, a to jednak s přihlédnutím ke zvyšujícímu se věkovému průměru této zálohy a současně také s přihlédnutím ke klesající úrovni jejich fyzické i věcné připravenosti na plnění úkolů ozbrojených sil.

Počet odvedených občanů, tedy vojáků v záloze, v současnosti činí cca 1 400 000 vojáků v záloze. Uvedené číslo samo o sobě nemá žádnou vypovídací hodnotu o skutečné

připravenosti státu zajistit svou bezpečnost, neboť počet fyzických osob nedokládá nic o jejich fyzické připravenosti a o jejich schopnostech. Poslední vojáci, kteří jsou zahrnuti do tohoto čísla, byli odvedeni v roce 2004. Od té doby se zdravotní stav a fyzická kondice mnohých mohly změnit natolik, že by již fakticky nemohli být pro obranu vlasti využitelní.

Nejmladší z odvedených občanů již dosáhli kolem 30 let věku, přitom záměrem je, aby věk aktuálně odvedených občanů se blížil věku vzniku branné povinnosti, tedy 18 rokům. Kvůli chybějícím odvodům v míru po roce 2004 ale ministerstvo nemá žádný přehled o počtech bojeschopných občanů právě z těchto klíčových ročníků, ani o jejich zdravotním stavu. Dostává se tak do prakticky neřešitelné situace, neboť nemá ani přibližný přehled, s kolika potenciálními vojáky by mohlo kalkulovat při přípravě mobilizačních plánů.

Jako nepříznivou skutečnost je nutné vyhodnotit také stav, kdy v případě vzniku krizové situace aktuálně dojde k nezbytnému souběhu jejího řešení, provádění odvodů a výcviku připravenosti odvedených vojáků k plnění úkolů ozbrojených sil, přičemž je otázkou, zda je Česká republika kapacitně připravena na plnění všech úkolů ve všech těchto úrovních a zda lze takový stav pokládat za účelný a efektivní a zda se nestane reálnou překážkou v zajišťování bezpečnosti státu.

Popsaná situace je vyvolána tím, že současné znění zákona spojuje odvody až se stavem ohrožení státu, resp. válečným stavem. Přitom stav lze z hlediska ústavního zákona o bezpečnosti České republiky řešit výlučně změnou zákona, což vede předkladatele k předložení návrhu změny § 18 branného zákona.

Záloha ozbrojených sil je a bude v souladu s ústavním zákonem o bezpečnosti České republiky i nadále doplňována na základě branné povinnosti. Nově se umožní (změnou rámce, v němž odvodní řízení probíhá) provádět toto řízení i v míru. Příprava vojáků v záloze k plnění úkolů ozbrojených sil je založena výlučně na principu dobrovolnosti (k tomu viz bod 20 – navrhovaná úprava § 12).

S přihlédnutím ke znění čl. 4 odst. 2 ústavního zákona o bezpečnosti České republiky, podle kterého má být pramenem práva úpravy právních vztahů v oblasti výkonu branné povinnosti výlučně zákon, jsou všechny fáze odvodního řízení v době míru upraveny zákonem. Odchytkou je pouze stav ohrožení státu nebo válečný stav, pro jehož vyhlášení je vláda zmocněna k vydání nařízení, kterým s přihlédnutím k potřebám ozbrojených sil a k aktuálnímu stavu potřeb zajišťování bezpečnosti státu stanoví počty občanů podrobit se mimořádnému odvodnímu řízení, a to podle ročníků jejich narození.

Povinnost podrobit se odvodnímu řízení v době míru vzniká každému občanu dosažením věku 18 let, pokud jej dosáhne po nabytí účinnosti tohoto zákona. V případě, že občan této věkové hranice dosáhl před datem nabytí účinnosti návrhu zákona, avšak dosud odveden nebyl, vzniká mu povinnost podrobit se odvodnímu řízení pouze pro případy stavu ohrožení státu nebo válečného stavu.

Odvodní řízení jako základní a nezbytný institut pro zajišťování obrany státu bude probíhat kontinuálně, a to každoročně ve dvou stanovených termínech, a povinnost se mu podrobit se stanovuje přímo ze zákona všem občanům majícím brannou povinnost (tedy občanům starším 18 let v době po nabytí účinnosti tohoto návrhu zákona). Tím je naplňován veřejný zájem jednak na užití zásady rovnosti žen a mužů při uplatňování jejich základních práv a svobod také v oblasti výkonu branné povinnosti (veškerá právní úprava výkonu branné povinnosti dopadá zcela rovnocenně na ženy i muže), jednak na zpracování evidence (informačního systému veřejné správy neveřejné povahy), ve které budou jednotně zpracovány údaje o vojácích v záloze.

Účelem odvodní řízení je především vytvoření informační základny jako součásti výstavby účinného systému obrany státu, včetně přípravy a použití odpovídajících sil a prostředků, ve smyslu vymezení obsahu definice pojmu „obrana státu“ podle § 2 odst. 1 zákona č. 222/1999 Sb. Formálně je tímto informačním zdrojem vojenská evidence ve smyslu § 31 branného zákona, která je informačním systémem veřejné správy neveřejné povahy. V evidenci budou vedeny údaje související s výkonem branné povinnosti, tedy identifikační údaje vojáků v záloze a dále údaje rozhodné pro jejich přípravu k plnění úkolů ozbrojených sil, popřípadě pro využití jejich specifických dovedností a znalostí. Vojenská evidence se tak stává zásadním nástrojem pro posuzování stavu připravenosti státu pro zajišťování jeho bezpečnosti, neboť bude poskytovat přesné a úplné informace o schopnosti státu zajistit svou obranu, stejně jako o nezbytnosti upravit kapacitní a personální podmínky Armády České republiky pro zvýšení počtu vycvičených občanů nebo pro specifické zaměření výcviku vybraného okruhu občanů.

V evidenci vedené údaje umožní jednak koncepčně zajišťovat podmínky dobrovolné přípravy těchto vojáků k plnění ozbrojených sil (plán dobrovolných vojenských cvičení) tak, aby tato příprava byla efektivní a byla prováděna podle potřeb ozbrojených sil s maximálním využitím vzdělanostního, fyzického a dovednostního potenciálu vojáků v záloze. Současně však tato evidence umožní pracovat s daty vypovídajícími o fyzickém a zdravotním stavu populace a jejich postojích vůči výkonu činné služby (odmítnutí výkonu vojenské činné služby), popřípadě k aktivní účasti na obraně státu. Evidence se tak do budoucna stane významným nástrojem strategie ozbrojených sil vůči veřejnosti, a to včetně vytváření programů otevřenosti a zapojování se do civilních aktivit s přihlédnutím k podpoře svých zájmů na posilování fyzického a zdravotního stavu zejména mladší generace.

Věcně je odvodní řízení zaměřeno na posouzení zdravotní a osobnostní způsobilosti občanů podléhajících branné povinnosti vykonávat vojenskou činnou službu, a to na základě jak lékařských posudků vydaných registrujícími poskytovateli zdravotních služeb nebo dalšími poskytovateli v oboru posudkového lékařství, tak na základě ambulantních vyšetření poskytovatelů zdravotní péče oprávněných k jejímu poskytování ve zdravotnických zařízeních zřízených ministerstvem (vojenský poskytovatel zdravotních služeb). Společně se zdravotním stavem, a to včetně fyzické kondice, bude občan také posuzován z hlediska své osobnostní způsobilosti k výkonu vojenské činné služby, tedy k psychické připravenosti podrobit se v případě vyhlášení stavu ohrožení státu nebo válečného stavu přípravě k plnění úkolů ozbrojených sil a konečně samotnému převzetí plnění těchto úkolů začleněním do útvarů profesionálních vojáků.

Návrh zákona pro provedení navrhované úpravy vychází ze skutečnosti, že informace o tom, jaká je občan osobnost má mimořádný význam pro předvídaní jeho chování v krizových a vysoce zátěžových situacích, k čemuž je nutné z pozitivního i negativního hlediska přihlížet při jeho přípravě k plnění úkolů ozbrojených sil a jeho začlenění do jejich řad. Osobnost občana představuje soustavu vlastností, které ho charakterizují, a to včetně určení jeho postojů, postupů a sociálního chování. K osobnosti občana v rámci výkonu branné povinnosti je nutné přihlížet jednak z hlediska její dynamiky, jednak z hlediska jeho integrace k seberealizaci v konfrontaci s daným prostředím (např. autoritativní osobnost, která může být využitelná pro vedení týmů, ale současně musí být vedena tak, aby nepřevážily její sklony k odmítání řádu, týmu a demokratickým zásadám).

Posouzení osobnostní způsobilosti na základě psychických vlastností a rysů osobnosti projevujících se v jejím jednání umožní předvídat chování vojáka v záloze, a to na základě jeho psychických vlastností, jimiž se odlišuje od jiných a které jsou relativně trvalé a pro

danou osobnost charakteristické. Osobností způsobilost je tedy posuzována jednak v zájmu využití psychických vlastností občana k plnění úkolů ozbrojených sil na „správném místě a za jej motivujících podmínek“, současně však umožní vyloučit jedince, kteří svými psychickými vlastnosti, resp. svou osobností důvodně vyvolávají pochybnosti o možnostech jejich zařazení a řádných podmínkách plnění branné povinnosti vůči sobě a třetím osobám (vyloučení hrozby rizika sociálního nebo jiného ohrožení).

Posuzování osobnostní způsobilosti není v rámci odvodního řízení novinkou, ani specifikem České republiky, neboť pro skutečně efektivní začlenění vojáka v záloze do plnění úkolů ozbrojených sil a zejména pro přípravu na ně, ať je již uskutečňována na základě dobrovolnosti nebo ve stanovených případech vyplývá přímo ze zákona, je nutné zohlednit jeho volní vlastnosti, povahové rysy, sociální návyky a zvyklosti apod. Proto se již při odvodním řízení budou posuzovat také osobnostní charakteristiky občana tak, jak je bude možné jednak vyhodnotit z jím zpracovaného dotazníku (který bude pro tyto účely upraven), jednak z pohovoru probíhajícího v průběhu odvodního řízení. Se zjištěními v této oblasti pak jednak lze pracovat v zájmu možného zařazení vojáka v záloze (zjištěné organizační nebo vůdcovské schopnosti, vlastnosti týmového hráče, kreativita, nebo naopak uzavřenost, obtížná komunikace, zjištěný sklon k agresivitě, impulsivita, obtížná přizpůsobivost kolektivu a jeho zájmům apod.), popřípadě k ochraně nebo naopak motivaci týmu, do kterého by mohl být voják v záloze zařazen. Zjištění významně negativního osobnostního profilu by mohlo být důvodem k vydání rozhodnutí o neschopnosti k výkonu vojenské činné služby, a to například s přihlédnutím k ochraně zájmů ozbrojených sil nebo k ochraně dalších vojáků nebo zájmu na zdárném průběhu přípravy vojáků v záloze k plnění úkolů ozbrojených sil.

Na základě tohoto posouzení je pak vydáno rozhodnutí o schopnosti nebo neschopnosti občana vojenskou činnou službu vykonávat.

K povolání občana k odvodnímu řízení jsou využívány základní registr obyvatel a agendový informační systém evidence obyvatel, ze kterých jsou využívány údaje o občanech, kteří v daném kalendářním roce dosáhnou věkové hranice 18 let.

Z pohledu občana je účast na odvodním řízení plněním branné povinnosti stanovené zákonem, je však nutné na brannou povinnost pohlížet jako na celek, tedy spolu s účastí na odvodním řízení je její součástí také příprava k plnění úkolů ozbrojených sil a plnění dalších povinností stanovených branným zákonem; příprava k plnění ozbrojených sil formou dobrovolného vojenského cvičení je však již založena na principu dobrovolnosti.

Odvodní rozhodnutí deklarující, že občan je schopen aktivně se podílet na plnění úkolů ozbrojených sil a připravit se na plnění těchto úkolů, je přezkoumatelným rozhodnutím, tedy lze se proti němu odvolat. O odvolání rozhoduje vyšší odvodní komise.

Pro občana, který byl odveden, neznamená – jak je již uvedeno – rozhodnutí o schopnosti vykonávat vojenskou činnou službu automaticky povolání k výkonu vojenské činné služby. Navíc branný zákon v souladu se základními právy občana umožňuje, aby občan, který byl odveden, odmítl vykonávat mimořádnou službu z důvodů svědomí nebo náboženského vyznání.

K bodu 43: § 19 odst. 1

Jedním z informačních zdrojů pro posuzování zdravotní a osobnostní způsobilosti občana v odvodním řízení je rovněž dotazník, který občanu krajské vojenské velitelství zasílá tak, aby mohlo účelně připravit průběh odvodního řízení s přihlédnutím k údajům a informacím uvedených v dotazníku a závěru potvrzení o zdravotním stavu občana zpracovaným registrujícím poskytovatelem zdravotních služeb občana (dotazník nemusí být

zasílán souběžně s povolávacím rozkazem, v praxi lze naopak očekávat, že v zájmu přípravy odvodního řízení bude doručen dříve). Krajské vojenské velitelství vyhodnotí dotazník a v kalendářním roce, ve kterém občan dosáhl věku 18 let, tomuto doručí povolávací rozkaz (§ 21). Ke zpracování dotazníku je občanu stanovena lhůta 30 dnů.

K bodu 44: § 19 odst. 2

Navrhované úpravy jsou pouze terminologickými upřesněními dávající terminologii zákona do souladu s jinými právními předpisy, zejm. s občanským zákoníkem.

K bodu 45: § 19 odst. 3

Zákon i nadále stanoví povinnost občanovi vyplnit dotazník s osobními údaji a údaji o svém zdravotním stavu, které jsou nezbytné pro provedení odvodního řízení a vedení vojenské evidence. Objektivní zdravotní stav s využitím podkladů z preventivní lékařské prohlídky, na kterou má občan nárok jednou za dva roky podle § 29 odst. 1 písm. c) zákona č. 48/1997 Sb., o veřejném zdravotním pojištění a o změně a doplnění některých souvisejících zákonů, doplní registrující poskytovatel zdravotních služeb.

V dotazníku požadované údaje se velmi často vztahují ke skutečnostem ze života fyzické osoby, které nejsou zpracovávány v žádném z informačních systémů veřejné správy, a tudíž jejich věrohodným zdrojem, který jejich uvedením v dotazníku současně akceptuje jejich zpracování v rámci daného jednání, může být pouze konkrétní fyzická osoba, k níž se tyto skutečnosti váží. Uvedením těchto skutečností v dotazníku současně mezi fyzickou osobou a ministerstvem vzniká jedinečný vztah užití těchto údajů a garance jejich ochrany. Jedná se například o údaje týkající se zdravotního stavu, zvláštních schopností, předpokladů, vzdělání, oprávnění, jazykového vybavení atd.

Na základě poznatků a zkušeností s aplikací dosavadní právní úpravy se zpřesňuje rozsah údajů, které dotazník obsahuje. Současně návrh zákona zpřesňuje postup při doručování dotazníku, jeho vyplňování a vracení zpět krajskému vojenskému velitelství.

K bodu 46: § 20 odst. 1 a 2

Zákonem se zřizují čtyřčlenné odvodní komise, přičemž se stanoví jejich sídlo, místní příslušnost a působnost, jejich složení a kým jsou jmenovány. Vzhledem k implementaci genderové politiky bude třeba zajistit, aby členy odvodní komise z hlediska složení lékařského personálu byli paritně zastoupeni lékaři – muži a ženy.

Návrhem zákona se ruší rigorózní stanovení doby, ve které ustavuje ředitel krajského vojenského velitelství odvodní komise a současně i doby, ve které odvodní komise zahajují svoji činnost. Tímto opatřením bude možné pružněji reagovat v rámci zahájení odvodního řízení na konkrétní danou situaci.

Odvodní komise se i nadále zřizují zákonem proto, že rozhodují o schopnosti nebo o neschopnosti občana k vojenské činné službě; postupují přitom podle správního řádu s výjimkami danými tímto zákonem. Plní se tak ústavní podmínka pro zřízení správních orgánů.

Branným zákonem se nestanoví počet odvodních komisí u jednotlivých krajských vojenských velitelství, protože jejich potřeba bude proměnlivá v čase s přihlédnutím k síle jednotlivých ročníků, které dosáhnout 18 let věku po nabytí účinnosti příslušných ustanovení zákona. Protože se stanoví v dalších ustanoveních branného zákona povinnost obecního úřadu

obce s rozšířenou působností zajišťovat místnosti pro konání odvodního řízení, předpokládá se, že odvodní řízení budou probíhat nejen v sídle příslušného krajského vojenského velitelství, ale i na jiných místech v obvodu působnosti krajského vojenského velitelství, a to na území jednotlivých obcí s rozšířenou působností.

Podíl civilních prvků v odvodních komisích je významný z hlediska civilní kontroly ozbrojených sil, a také proto, že obrana státu je celospolečenskou záležitostí a nikoliv úkolem jen rezortu obrany.

K bodu 47: § 20 odst. 3

Stanoví se působnost řediteli krajského vojenského velitelství jmenovat členy odvodní komise.

K bodu 48: § 21 odst. 1

V souladu s terminologií správního řádu se pojem „dodává“ nahrazuje slovem „doručení“ tak, jak je to standardní pro právní oblast doručování.

K bodu 49: § 21 odst. 5

Stanoví se příslušnost druhostupňového orgánu v odvodním řízení, a to k vyšší odvodní komisi.

K bodu 50: § 21 odst. 6

Zrušuje se speciální úprava nabytí právní moci rozhodnutí o neschopnosti občana vykonávat vojenskou činnou službu. Právní moc se ponechává na obecné úpravě správního řízení.

K bodu 51: § 21 odst. 7

Navrhovaným ustanovením se provádí terminologická úprava zmocnění pro vydání prováděcí vyhlášky s tím, že zmocnění se ponechává výlučně pro ministerstvo.

K bodu 52: § 21a

Nově se zavádí vyšší odvodní komise jako odvolací orgán druhého stupně na úseku odvodního řízení. Vytvořením této komise se nahrazuje v současné době absentující samostatný odvolací správní orgán na úseku odvodního řízení. Její složení a činnost stanoví návrh zákona. Ministerstvo ustanoví pak její personální obsazení. Vzhledem ke skutečnosti, že odvodní komise nebudou orgány trvalého charakteru, zákon stanoví, že vyšší odvodní komise nebude moci rozhodnutí zrušit a vrátit zpět k novému rozhodnutí odvodní komisi, ale bude moci pouze rozhodnutí potvrdit nebo změnit. Vzhledem k výše uvedené skutečnosti, že odvodní komise nebudou orgány trvalého charakteru, zákon stanoví, že o obnově řízení rozhodne a nové řízení provádí vyšší odvodní komise též v případě, kdy před tím rozhodla odvodní komise.

K bodu 53: § 22

Legislativně technická úprava – dosavadní odkaz na § 16 odst. 2 se doplňuje ještě o odkaz na nově doplněný odstavec 3 tohoto ustanovení.

K bodu 54: § 22a

Nově zákon upravuje doplnění vojenských útvarů vojáky v záloze za stavu ohrožení státu, a to výběrovým způsobem na základě nařízení ministerstva. Doplnění ozbrojených sil výběrovým způsobem bude realizováno povoláním předurčených vojáků v záloze

do mimořádné služby na základě povolávacího rozkazu. Jde o opatření k postupnému a nejkvalitnějšímu možnému doplnění vybraných vojenských útvarů vojáky v záloze za stavu ohrožení státu.

K bodu 55: § 23

Návrh zákona přesouvá realizaci mobilizace pouze do válečného stavu.

Při mobilizaci ozbrojených sil za válečného stavu se přijímají opatření k hromadnému povolání vojáků v záloze do mimořádné služby a to podle potřeb ozbrojených sil. Podle rozsahu plněných úkolů může být vyhlášena mobilizace částečná nebo všeobecná. Částečná mobilizace ozbrojených sil se bude vztahovat na část vojáků v záloze nebo na část státního území České republiky. Všeobecná mobilizace ozbrojených sil se bude vztahovat na všechny vojáky v záloze a celé území České republiky.

Zákonem se nově zpřesní, že se mobilizace vyhlášená prezidentem prostřednictvím hromadných sdělovacích prostředků zveřejňuje také jako veřejná vyhláška prostřednictvím krajských vojenských velitelství.

Současná úprava postrádá definici demobilizace ozbrojených sil České republiky, tedy procesu, při kterém se postupně propouštějí vojáci z mimořádné služby a stavy ozbrojených sil se po ukončení válečného stavu snižují na mírové počty.

Mobilizaci a demobilizaci nařizuje a zrušuje prezident republiky na návrh vlády; její zahájení a zrušení je vázáno na vyhlášení nebo ukončení válečného stavu.

K bodu 56 § 24

Návrh zákona formulačně upravuje terminologii a zpřesňuje text u občana, který nevykonává mimořádnou službu.

K bodu 57: § 25

Počítá se s vyloučením příslušníků bezpečnostních sborů z povinnosti podrobit se nařízenému odvodnímu řízení resp. mimořádné službě za stavu ohrožení státu nebo za válečného stavu. Důvodem pro toto opatření je zjevná potřebnost příslušníků bezpečnostních sborů na jejich místech i v případě ozbrojeného ohrožení státu, např. při likvidaci válečných škod apod.

Na základě výsledků mezirezortního připomínkového řízení a doporučení Legislativní rady vlády bylo doplněno vyloučení z výše uvedené povinnosti i pro členy bankovní rady České národní banky, hejtmany krajů, primátora hlavního města Prahy a ředitele Magistrátu hlavního města Prahy.

Dosavadní úprava výjimky z povolávání k odvodnímu řízení nebo k odvodnímu řízení se koncipuje nově tak, aby více zohledňovala postavení osob pečujících o děti, a to s přihlédnutím k věku dítěte a ochraně jeho zájmů. I nadále tedy bude platit, že těhotná žena se k odvodnímu řízení a k výkonu mimořádné služby nepovolává. Nově je pak provedena úprava zohledňující postavení ženy nebo muže pečujících o dítě do 3 let, kteří do budoucna sami rozhodnou o tom, zda budou nebo nebudou povoláni k odvodnímu řízení, neboť tento úkon je podmíněn jejich souhlasem.

Pokud se týká mimořádné služby, k jejímu výkonu se nepovolávají žena nebo muž

pečující o dítě do 8 let, což platí také pro případy osamělé ženy nebo osamělého muže, kteří pečují o dítě, které nedosáhlo věku 15 let.

K bodu 58: § 26 odst. 1

Změna provedena na základě mezirezortního připomínkového řízení, aby byla ve výčtu výslovně uvedena i zvláštní kategorie povinné zálohy.

K bodu 59: § 26 odst. 3

Stanoví se postup, podle kterého se předem určuje místo vojáka v záloze, které má zaujmout v případě rozvinutí ozbrojených sil na válečné počty.

K bodu 60: § 27

Na základě poznatků a zkušeností z dosavadní aplikace branného zákona se zpřesňuje výčet případů, kdy je voják zařazen do povinné zálohy.

Nově se v souladu s Konceptí mobilizace a Konceptí aktivní zálohy vytváří zvláštní kategorie povinné zálohy. Tuto část povinné zálohy budou tvořit bývalí vojáci z povolání, po dobu 5 let od skončení jejich služebního poměru. Krajské vojenské velitelství o těchto vojácích vedených ve zvláštní kategorii povinné zálohy musí nejpozději do 2 let po zániku jejich služebního poměru rozhodnout o jejich zařazení do aktivní zálohy. Do aktivní zálohy budou tito vojáci v záloze zařazováni podle potřeb ozbrojených sil.

Smyslem zvláštní kategorie povinné zálohy je vytvořit kvalitní zdroj pro doplnění aktivní zálohy.

Právní poměry vojáků v povinné a aktivní záloze stanoví zákon o službě vojáků v záloze.

K bodu 61: § 28 odst. 2 a 3

V návaznosti na nový způsob zařazování vojáků do aktivní zálohy se nově definuje odstavce 2 a 3 o tom, že voják v záloze nebo občan, který dobrovolně převzal brannou povinnost za účelem žádosti o služební poměr vojáka z povolání, současně dobrovolně přebírá povinnost zařazení do zvláštní kategorie vojáka v povinné záloze a zařazení do aktivní zálohy. V odstavci 3 se stanovuje doba, ve které může krajské vojenské velitelství rozhodnout o zařazení vojáka z této zvláštní kategorie do aktivní zálohy.

Krajské vojenské velitelství u těchto vojáků vedených ve zvláštní kategorii povinné zálohy musí nejpozději do 2 let po zániku jejich služebního poměru rozhodnout o jejich zařazení do aktivní zálohy. Do aktivní zálohy budou tito vojáci v záloze zařazováni podle potřeb ozbrojených sil.

K bodu 62: § 28a a 28b (část osmá)

Jako nová (osmá) část se nově zavádí a definuje institut vojáka ve výslužbě, kdo a kdy se jím stává. I když tyto osoby nebudou podléhat branné povinnosti, umožní tento zákon jejich jmenování do vyšších vojenských hodností a nošení vojenského stejnokroje a vojenských odznaků.

Jde o výraz ocenění služby v ozbrojených silách a zásluh o obranu státu. Vojáci ve výslužbě mohou napomáhat ministerstvu při různých lektorských a přednáškových kurzech, předávat své zkušenosti budoucím vojákům a být tak pro ně příkladem.

K bodu 63: § 29 odst. 2

Navrhovaná úprava stanoví složení přezkumných komisí určených k provádění přezkumného řízení. Členy komise jmenuje ministerstvo a jejich názvy, sídla, personální působnost a územní obvody jsou stanoveny v příloze č. 2 k návrhu zákona.

K bodu 64: 29 odst. 3, 4 a 8

V § 29 se odstavce 3, 4 a 8 bez náhrady zrušují.

K bodu 65: § 29 odst. 6

K vydání prováděcího předpisu se zmocňuje výlučně ministerstvo, a to nikoliv v dohodě s Ministerstvem zdravotnictví.

K bodu 66: § 29a

Nově zákon zavádí přezkumné komise u krajských vojenských velitelství, které se zřizují k provádění přezkumného řízení u vojáků v záloze. Členy přezkumných komisí jmenuje ředitel krajského vojenského velitelství.

Úprava vychází z předpokládaných kalkulací počtů možných budoucích posouzení zdravotního stavu vojáků v záloze a přenáší tuto činnost, původně stanovenou pro přezkumné komise u vojenských nemocnic, na síť přezkumných komisí u krajských vojenských velitelství, které budou blíže posuzovaným osobám, a bude v jejich kapacitních možnostech zvládnout předpokládané počty vojáků v záloze, kteří budou podrobena přezkumnému řízení.

K bodu 67: k nadpisu § 30

Jedná se o legislativně technickou úpravu nadpisu.

K bodům 68 až 70: § 30

Jako druhostupňovou komisi na úseku přezkumného řízení branný zákon zachovává pouze vyšší přezkumnou komisi u ministerstva. K zabezpečení odvolacího řízení postačuje jedna vyšší přezkumná komise, z tohoto důvodu se ruší vyšší přezkumná letecká komise. Složení komise stanoví ministr obrany, a to výlučně z vojenských lékařů.

K bodu 71: § 30a

Zřizuje se Ústřední vojenská lékařská komise, která bude součástí organizační struktury ministerstva a dosud nebyla v právním předpise zakotvena. Z hlediska systémového završení posudkového řízení v oblasti posuzování schopnosti nebo neschopnosti k výkonu vojenské činné služby občanů při odvodním řízení a vojáků při přezkumném řízení je nezbytné tuto komisi stanovit zákonem jako nadřízený správní orgán vůči rozhodnutím vyšší přezkumné komise a vyšší odvodní komise. Do Ústřední vojenské lékařské komise se jmenují jako její členové zaměstnanci podle zákoníku práce i státní zaměstnanci podle zákona o státní službě.

K bodu 72: § 31 odst. 1

Legislativně technická a terminologická úprava směřující k tomu, aby se údaje z vojenské evidence poskytovaly mimo subjektu údajů také pozůstalým po tomto subjektu, a to na základě jejich žádosti.

K bodu 73: § 31a a §31b

K § 31a

Navrhovaná změna je klasickou úpravou stanovení podmínek poskytování údajů z informačních systémů veřejné správy. Návrhem je stanoven přesný rozsah údajů, které jsou pro výkon působnosti ministerstva a krajských vojenských velitelství poskytovány ze základního registru obyvatel, agendového informačního systému evidence obyvatel a agendového informačního systému cizinců. Rovněž standardně jsou upravovány podmínky užívání těchto údajů včetně využití zásady, že primárním poskytovatelem údaje je správce agendového informačního systému, a teprve následným poskytovatelem je správce základního registru. Navrhovaná úprava rovněž stanoví způsob poskytování těchto údajů, a to způsobem umožňujícím dálkový přístup.

K § 31b

Na základě zásad ochrany osobních údajů jsou v § 31b stanoveny podmínky zpracovávání údajů v evidencích o nelékařských zdravotnických pracovnících, lékařích, zubních lékařích a farmaceutech a držitelích řidičských oprávnění podle odstavce 1, a to pro účely zajišťování výkonu branné povinnosti. Současně jsou stanoveny zdroje těchto údajů.

K bodu 74: § 32 odst. 2

Na základě poznatků získaných z aplikace dosavadní právní úpravy, se nově doplňuje ustanovení o předvolání občana nebo vojáka v záloze k jednání na krajské vojenské velitelství, je-li jeho osobní účast nutná (například při převzetí vojenské knížky nebo jejího duplikátu, převzetí osobní známky, při jmenování do vyšší vojenské hodnosti, popř. udělení čestného odznaku apod.). Pokud se občan na předvolání nedostaví na krajské vojenské velitelství, dopouští se přestupku.

K bodům 75 a 76: § 33 až 33d

Stávající ustanovení § 33 se za účelem větší přesnosti a srozumitelnosti a v souladu se současnými legislativními trendy rozděluje na několik ustanovení obsahující úpravu jednotlivých institutů týkajících se vojenských dokladů (vyjmenování jednotlivých vojenských dokladů a úprava nakládání s nimi).

Vojenskými doklady se osvědčují skutečnosti důležité pro vojenskou evidenci a také skutečnosti důležité pro plnění branné povinnosti; v řadě případů také pro důchodové či jiné náležitosti. Podstatným důležitým identifikačním znakem je nehořlavá osobní známka. V návaznosti na implementaci mezinárodních dohod a standardizačních dohod (STANAG) NATO budou vojákům na místo jednoho kusu osobní známky nově vydávány 2 kusy. V případě úmrtí vojáka bude jeden kus ponechán na místě jeho hrobu a druhý kus bude použit pro administrativně evidenční účely.

Návrh branného zákona nově jako vojenský doklad stanovuje vojenský průkaz. Vojenský průkaz bude vydávat služební orgán vojákům z povolání a krajské vojenské velitelství vojákům v aktivní záloze. Návrh novely branného zákona stanovuje náležitosti, které vojenský průkaz bude obsahovat.

Vojenskou knížku vydává krajské vojenské velitelství. Nově bude vojenská knížka vydávána pouze vojákům v povinné záloze. Voják v povinné záloze bude i nadále povinen vojenskou knížku převzít a mít ji v držení. Předání vojenské knížky se bude týkat zejména

vojáků z povolání, kterým skončil služební poměr, a překládají se do zálohy. V případě zahájení odvodního řízení se bude týkat všech občanů, kteří se stanou vojáky v povinné záloze. Zákon zpřesňuje údaje, které vojenská knížka bude obsahovat.

Obdobně jako u občanských průkazů se nově stanoví povinnost občanům (osobám) nalezený vojenský doklad odevzdat kterémukoli krajskému vojenskému velitelství, vojenskému útvaru, na Policii České republiky nebo na ministerstvo.

Rovněž se nově stanoví postup při hlášení zničení, poškození, ztráty, odcizení nebo zneužití vojenských dokladů.

Povolávací rozkaz, jako jeden z vojenských dokladů, je nezbytným individuálním aktem se vztahem ke konkrétní osobě, povinnosti v něm stanovené jsou vynutitelné a jsou chráněny přestupkovým a trestním právem. Nově se na něm bude z důvodu sjednocení údajů vojenské evidence uvádět datum narození namísto rodného čísla.

Podrobné vzory těchto dokladů, vzor osobní známky a pravidel jejího nošení a nakládání s nimi upraví ministerstvo vyhláškou.

K bodu 77: § 34 odst. 2

Navrhovaná úprava vychází ze závěrů mezirezortního připomínkového řízení a provádí úpravu náležitostí žádosti v souladu se správním řádem.

V reakci na připomínky směřující k ochraně osobních údajů, resp. zvážení účelnosti uvádění rodného čísla, je nutné uvést, že zachování možnosti vyžadovat údaje tak, jak je navrhováno v novele § 34a odstavec 2, je nezbytné pro zajišťování obrany státu a je též v zájmu žadatele (k tomu též § 3 odst. 6 zákona o ochraně osobních údajů). Pro zajištění skutečné jednoznačnosti a jedinečnosti souboru údajů vázaných k jejich subjektu je nutné zpracovávat existující a doposud obecně užívaný jedinečný identifikátor a mít v kterémkoliv časovém okamžiku k dispozici požadovaný soubor údajů. V oblasti zajišťování obrany státu se přitom nelze spoléhat výlučně na evidence vedené jinými správními úřady a nepřetržité zajištění jejich dostupnosti, které za stavu ohrožení státu nebo válečného stavu může být omezeno nebo přerušeno. V důsledku nedostupnosti těchto evidencí či registrů by mohlo dojít k prodlení, které by bylo s to způsobit ztráty a životech, majetku nebo ohrozit obranyschopnost České republiky.

K bodu 78: § 34a (část dvanáctá)

Institut stanovení vojenské hodnosti nebo její úprava je novou právní úpravou, kterou lze realizovat jen na základě písemné žádosti podané občanem nebo vojákem. Zákon stanoví, kterých osob se bude týkat.

Pokud bude žádat občan, který není vojákem, musí se podrobit odvodnímu řízení nebo posouzení zdravotní způsobilosti jako u osob, které žádají o povolání do služebního poměru nebo zařazení do aktivní zálohy za účelem zjištění schopnosti k vojenské činné službě a vzniku právního poměru vojáka v záloze.

O žádostech bude rozhodovat ministerstvo podle potřeb ozbrojených sil.

Stanovit nebo upravit vojenskou hodnost není možné občanovi nebo vojákovvi v záloze, který konal službu ve prospěch režimu jednajícího v rozporu se zásadami

demokratické společnosti, která respektuje práva občanů vyjádřená Chartou Organizace spojených národů, Všeobecnou deklarací lidských práv a navazujícími mezinárodními pakty o občanských, politických, hospodářských, sociálních a kulturních právech.

Občan dokládá skutečnost, že službu ve prospěch takového státu nekonal čestným prohlášením.

Vedle čestného prohlášení zákon požaduje, aby si ministerstvo opatřilo závazná stanoviska Ústavu pro studium totalitních režimů a Archivu bezpečnostních, obsahující souhlas nebo nesouhlas se stanovením nebo úpravou vojenské hodnosti v rámci působnosti těchto institucí. Stanoviska vydají výše uvedené orgány do 20 dnů od doručení žádosti.

Stanovení nebo úprava vojenské hodnosti vojákovi bude výrazem ocenění vykonané vojenské služby v zahraničí nebo služby v bezpečnostním sboru.

Stanovení nebo úprava vojenské hodnosti, resp. zařazení těchto osob do zálohy ozbrojených sil, si klade za cíl personálně doplnit zálohu ozbrojených sil o již připravené osoby s praxí ve svém oboru.

K bodu 79: Část třináctá

Návrhem se v branném zákoně zcela mění úprava správních deliktů, a to s přihlédnutím k překonání její formální i materiální koncepce. Dne 20. února 2002 usnesením č. 162 vláda schválila koncepci reformy správního trestání obsaženou v návrhu věcného záměru zákona o správním trestání, který vládě předložil ministr vnitra. Současně vláda ministrům a vedoucím ostatních ústředních orgánů státní správy uložila koordinovat nové návrhy právní úpravy správního trestání ve své působnosti s ministrem vnitra za účelem dosažení souladu nové právní úpravy s navrhovanou koncepcí správního trestání. Ke splnění tohoto úkolu byly v roce 2002 ministrům a vedoucím představitelům dalších ústředních orgánů státní správy doručeny obecné principy právní úpravy správního trestání s požadavkem, aby byly důsledně promítnuty do každého návrhu nového zákona, jehož obsahem má být právní úprava odpovědnosti za porušení povinností na konkrétním úseku veřejné správy, nebo do návrhu změn platného zákona, který již sankční ustanovení obsahuje.

Vzhledem k tomu, že branný zákon doposud obsahuje právní úpravu správního trestání, která tyto zásady nezohledňuje, bylo ve spolupráci s Ministerstvem vnitra jako věcným gestorem problematiky správního trestání, zpracováno zcela nové znění části třinácté branného zákona, které při plném respektování toho, že porušení osobní nebo věcné povinnosti při obraně státu je skutkovou podstatou trestného činu podle § 322 zákona č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, stanoví skutkové podstaty správních deliktů plně odpovídající povinností uloženým jejich adresátům návrhem zákona (resp. branným zákonem) a současně s přihlédnutím k míře jejich společenské nebezpečnosti sankce za jejich porušení.

Návrh zákona vzhledem k uvedenému v jednotlivých ustanoveních výslovně stanoví subjekt správního deliktu, stanoví pro subjekty typově shodných skutkových podstat stejně přísné sankce a vymezuje přesně a určitě objektivní stránku správního deliktu. S přihlédnutím k povaze skutkových podstat je pro skutkové podstaty správních deliktů právnických osob zvolena forma liberačních důvodů v obecné rovině, tedy přihlížení k okolnostem naplnění spáchání správního deliktu a postavení nositele porušované povinnosti. Návrh zákona také vzhledem k povaze skutkových podstat a s přihlédnutím k době, ve které převážná část z nich může být spáchána, neřeší zvláštním způsobem okolnosti jejich opakovaného porušování.

K bodu 80: § 36 odst. 1

Terminologická úprava týkající se výkonu přenesené působnosti územními orgány samosprávních celků.

K bodu 81 a 82: § 36 odst. 2 a 3

Branná povinnost vyplývá ze zákona, proto se náklady spojené s realizací souvisejících činností (včetně přezkumných řízení) i nadále budou hradit ze státního rozpočtu. Protože obrana státu je celospolečenskou záležitostí, podílejí se na úhradě nákladů nejen vojenské orgány, ale i orgány územní samosprávy. Tyto orgány obdrží ze státního rozpočtu příspěvek na výkon přenesené působnosti. Ministerstvo náklady hradí v mezích své rozpočtové kapitoly.

Na základě zkušeností získaných z aplikace dosavadního branného zákona zpřesňuje návrh zákona stávající ustanovení, který orgán, a za jaké úkony hradí náklady spojené s realizací branné povinnosti.

Nově se stanovuje, v jakých případech souvisejících s přezkumným řízením náklady hradí v mezích své rozpočtové kapitoly ministerstvo.

K bodu 83: § 36 odst. 4

Navrhovanou úpravou se upřesňují podmínky proplácení nákladů souvisejících s výkonem branné povinnosti (např. pořízení fotografie pro vojenský doklad), zejména se však rozšiřuje proplácení jízdních výdajů a náklady na lékařské posudky.

K bodu 84: § 36 odst. 5

Upřesňuje se terminologická úprava označení nositelů výkonu přenesené působnosti orgánů územně samosprávních celků.

K bodu 85: § 36 odst. 6

Nově se stanovuje působnost ministerstva pro proplácení náhrad při odvolání proti přezkumnému rozhodnutí.

K bodům 86 až 88: § 37

Krajská vojenská velitelství, jako vojenské správní úřady, odvodní a posudkové komise plní většinu úkolů souvisejících s brannou povinností občanů, nemohou však postupovat bez součinnosti s dalšími orgány veřejné správy a zdravotnickými zařízeními. Proto se i nadále stanoví těmto orgánům povinnost na vyžádání spolupůsobit při provádění branného zákona.

Na základě poznatků a zkušeností získaných z aplikace dosavadního branného zákona zpřesňuje návrh zákona ustanovení týkající se součinnosti při vedení vojenské evidence. Nově se stanovují povinnosti při vedení vojenské evidence soudům a věznicím, zejména z hlediska oznamování důležitých změn u vojáků v záloze a u vojáků v činné službě za stavu ohrožení státu nebo válečného stavu.

K bodu 89: § 38

Potřeby obrany státu a plnění některých úkolů ozbrojených sil v rámci vyhlášení stavu ohrožení státu nebo válečného stavu vyžadují rozhodné a rychlé jednání, a proto stanovuje zákon v případě vyhlášení stavu ohrožení státu nebo válečného stavu, že odvolání proti rozhodnutím nemají odkladný účinek.

Současně zákon za stavu ohrožení státu nebo válečného stavu z výše uvedených důvodů stanoví, že přezkoumávání rozhodnutí ve správním soudnictví v oblasti branné povinnosti se odkládá až po odvolání těchto stavů.

K bodu 90: § 38a

Paragraf 38a se navrhuje doplnit do branného zákona z důvodů zajištění bezpečnosti a utajení činnosti Vojenského zpravodajství a jeho příslušníků. Ředitel Vojenského zpravodajství má již dnes pravomoc povolávat a propouštět vojáky z povolání a činit vůči nim téměř všechna personální opatření. Návrh uvádí tuto praxi do souladu a ve vztahu k příslušníkům Vojenského zpravodajství působnost krajských vojenských velitelství vylučuje tak, aby bylo co nejvíce znemožněno zjistit příslušnost k Vojenskému zpravodajství. V jistých oblastech činnosti Vojenského zpravodajství by mohlo prozrazení příslušnosti k Vojenskému zpravodajství ohrozit příslušníka Vojenského zpravodajství i na životě.

K bodům 91 a 92: přílohy

Z hlediska formální správnosti se vzhledem k nově doplňované příloze branného zákona stávající příloha označuje jako „Příloha číslo 1 zákona č. 585/2004 Sb.“. V příloze číslo 1 se opravují názvy dvou vyšších územně samosprávných celků, které obsahovaly chyby v psaní (Kraj Vysočina a Královéhradecký kraj).

V nově doplňované „Příloze číslo 2 k zákonu č. 585/2004 Sb.“ se nově stanovují názvy, sídla a územní obvody posudkových komisí u vojenských nemocnic a Ústavu leteckého zdravotnictví.

K čl. II:

Zákon stanovuje přechodná ustanovení tak, aby přijetím navrženého zákona byla zabezpečena kontinuita na úseku plnění branné povinnosti, a to především s ohledem na skutečnost, že v současné době vykonávají brannou povinnost vojáci zařazení v aktivní záloze na základě dohody. S účinností nově navrhovaného zákona dojde ke změně ve způsobu, jakým jsou vojáci do aktivní zálohy zařazováni. Nově budou vojáci do aktivní zálohy zařazováni na základě rozhodnutí krajského vojenského velitelství. Ti, kteří jsou v současné době zařazení do aktivních záloh na základě dosavadní právní úpravy, budou považováni za vojáky v aktivní záloze podle nově navržené právní úpravy a závazek na dobu 3 let jim začne plynout od začátku. V případě, že nebudou s tímto souhlasit, je možnost od dohody před nabytím účinnosti nově navržené úpravy odstoupit. Krajské vojenské velitelství bude každého vojáka před nabytím účinnosti nového zákona kontaktovat a upozorňovat na tuto skutečnost.

Další přechodná ustanovení se týkají zpřesnění techniky a způsobu vydávání vojenských knížek a výměny osobních známek vojákům v záloze a techniky a způsobu vydávání vojenských průkazů a osobních známek vojákům z povolání a vojákům v aktivní záloze v závislosti na době účinnosti novely branného zákona, jakož i přechodu agend v rámci přezkumných komisí.

Zvláštní pozornost je nutno věnovat bodu 7 přechodných ustanovení. V zájmu vytvoření nezbytných podmínek pro účelné a úspěšné provedení tzv. genderově neutrálních odvodů je vytvářen časový prostor pro jejich organizační přípravu a zajištění věcného zázemí, ve kterém budou realizovány. Z těchto důvodů se navrhuje zahájit odvodní řízení s občany, kteří po účinnosti návrhu zákona dosáhnou v příslušném kalendářním roce věku 18 let, až ode dne 1. 1. 2017.

Z hlediska odvodního řízení bude také nezbytné s orgány územní samosprávy v dostatečném předstihu projednat zabezpečení odvodního řízení z hlediska personálního zabezpečení odvodních komisí (potřebný počet lékařů a středního zdravotnického personálu), zabezpečení odpovídajících prostor a jejich vybavení pro činnost odvodních komisí a finančního zajištění odvodního řízení, a to zejména za účelem nerušeného průběhu odvodních řízení realizovaných v předpokládaném šestiletém období souběžného výkonu doodvedení občanů s brannou povinností a občanů, kterým branná povinnost vznikla aktuálním dovršením věku 18 let, ve kterém bude odvodní řízení probíhat celoročně (kontinuálně).

K ČÁSTI DRUHÉ

(novelizace zákona o zajišťování obrany České republiky)

K bodu 1: § 2 odst. 8

Zákon č. 222/1999 Sb. stanoví povinnosti subjektům z hlediska zajišťování obrany státu před vnějším napadením, včetně odpovědnosti za porušení těchto povinností. Plánování a podílení se na záchranných pracích, plánování a plnění humanitárních úkolů jsou možné činnosti a úkoly ozbrojených sil České republiky. Realizace těchto úkolů je možná dle zákona č. 219/1999 Sb., o ozbrojených silách České republiky a v zákoně č. 222/1999 Sb. je nadbytečná.

V rámci NATO a následně v Armádě České republiky došlo v rámci standardizace k provedení úpravy používání pojmosloví. Pojem „operační plánování“ je zakázáno používat a je nahrazen pojmem „plánování operací“.

K bodu 2: § 5 odst. 1 písm. b)

Provedené úpravy jednak zajišťují soulad navrhovaného textu s čl. 4 odst. 2 ústavního zákona o bezpečnosti České republiky, jednak zvyšují míru informovanosti prezidenta republiky jako hlavy státu a vrchního velitele ozbrojených sil a Parlamentu České republiky o připravenosti státu k zajišťování obrany a o stavu systému opatření směřujících k zajištění bezpečnosti České republiky. Navrhovaná úprava se tak stává nástrojem koordinovaného postupu, vytvoření kontrolních mechanismů vůči správnosti a efektivnosti přijímaných opatření i předpokladem včasnosti přijímaných dalších opatření tam, kde bezpečnost státu může být nebo je ohrožena.

Z hlediska odpovědnosti vlády za zajišťování obrany státu se navrhuje zvýšit úroveň informovanosti prezidenta republiky a Parlamentu České republiky v otázkách zabezpečení obranyschopnosti. Současně se navrhuje, aby s jejich souhlasem mohla být přijímána potřebná opatření.

Obrana země se netýká jen profesionálních vojáků nebo aktivních záloh, protože branná povinnost pro státní občany České republiky nikdy nezanikla.

K bodu 3: § 5 odst. 1 písm. i)

Na základě připomínek krajů bylo přistoupeno k pojmové úpravě zákona, kdy se v rámci celého zákona nahrazuje pojem „obce“ novějším pojmem „územní samosprávné celky“. Tento pojem lépe odpovídá účelu zákona i současné praxi.

K bodu 4: § 5 odst. 3

Navrhovaná úprava navazuje na úpravu odůvodněnou v bodě 2 a stanoví lhůtu předávání zprávy o zajišťování obrany státu prezidentu republiky a Parlamentu České republiky k termínu 31. srpna kalendářního roku. Současně však v zájmu otevřenosti a ověřovatelnosti stavu bezpečnostní situace může jak prezident, tak parlament České republiky o předložení této zprávy požádat, kdykoliv to považují za nutné. Toto ustanovení vychází ze skutečnosti, že Ministerstvo obrany rozhodně informace průběžně zpracovává a jednou za rok obecně připravuje souhrnnou zprávu odpovídající obsahu zprávy podle navrhovaného ustanovení. Vyžádaná zpráva navíc musí mít požadovanou vypovídací hodnotu, což nepochybně neznamená, že by se nutně vždy muselo jednat o rozsáhlým strukturovaně komplikovaný materiál.

K bodům 5 až 9: § 6 odst. 1 písm. b) až d), g) a i)

Jedná se o zpřesnění výčtu a formálního názvu institucí, které se podílí na plánování obrany státu, předávají si navzájem informace, přičemž v maximální možné míře mohou využívat informace vedené v evidencích, jejichž správcem jsou krajská vojenská velitelství.

Proces plánování operační přípravy státního území nepatří pouze do procesu plánování obrany státu, je součástí řízení a organizace obrany státu. Proto je nutné do úkolů Ministerstva obrany v souladu s vládou schválenou Konceptí operační přípravy státního území České republiky tento úkol k odpovědnosti za proces operační přípravy státního území dopracovat.

Současná právní úprava stanovuje Ministerstvu obrany vedení souborné evidence pouze za oblast věcných prostředků určených k zabezpečení ozbrojených sil. Pro potřeby řízení a koordinace doplňování ozbrojených sil je žádoucí vést u Ministerstva obrany souborné evidence osob určených k pracovní povinnosti a pracovní výpomoci.

Navrhovaná právní úprava dále uvádí do souladu skutečnosti, které dosud řeší podzákoné normy a nejsou závazné pro všechny zpracovatele dílčích plánů obrany. Rozvojem Aplikačního programového vybavení OPSÚ Informačního systému mobilizačních příprav jsou přehledy vedeny a pravidelně aktualizovány na ministerstvech, krajských úřadech, obcích a krajských vojenských velitelstvích, zákonnou normou je potřebné umožnit vést tyto evidence a naplňovat povinnosti stanovené zákonem všem výše uvedeným orgánům.

V zákoně je nezbytné upravit odpovědnost ministerstva a jiných správních úřadů za výběr a zabezpečení použití objektů důležitých pro obranu státu. Současná právní úprava vzhledem ke změně vlastnických poměrů v České republice je nedostatečná a umožňovala by financování soukromých subjektů cestou ministerstev v oboru jejich působnosti.

K bodu 10: § 6 odst. 2 písm. c

Existující povinnost Ministerstva obrany a jiných ústředních správních úřadů odpovídat za objekty důležité pro obranu státu je doplněna o podmínky realizace této povinnosti. Nadále tato odpovědnost bude prováděna v součinnosti s vlastníky uvedených objektů a jejich provozovateli tak, aby bylo garantováno jejich použití k zajišťování obrany státu.

K bodům 11 a 12: § 7 písm. a) a b)

Na základě připomínek krajů dochází k úpravě odpovědnosti za zpracovávání a projednání dílčího plánu obrany kraje, a také se stanovuje určení poskytovatele zdravotních

služeb k provedení lékařských prohlídek fyzických osob povolaných k plnění pracovní povinnosti a pracovní výpomoci do pravomoci krajů.

Pojem doplňování ozbrojených sil České republiky zahrnuje i mobilizaci ozbrojených sil České republiky a vzhledem k tomu, že do zákona se zavádí institut výběrového doplnění, text se upravuje z hlediska souladu s branným zákonem. Doplňuje se i pravomoc a povinnost krajského úřadu koordinovat u obcí plnění jednotlivých opatření obsažených v tomto odstavci.

K bodu 13: § 7 písm. h) a i)

Ustanovení se doplňuje o nová písmena, kterými se stanovuje povinnost krajským úřadům zpracovávat dílčí plány obrany kraje a určovat poskytovatele zdravotních služeb k provedení lékařských prohlídek fyzických osob povolaných k plnění pracovní povinnosti a pracovní výpomoci. Úprava tak reaguje na požadavky praxe a úplné stanovení povinností v zájmu obrany státu krajským úřadům.

K bodům 14 až 18: § 7a

Opatření navazující na implementaci Koncepce mobilizace ozbrojených sil České republiky. Technické oddělení výběrového doplnění za stavu ohrožení státu a částečné a všeobecné mobilizace za válečného stavu.

Na základě připomínek krajů dochází k úpravě odpovědnosti za zpracovávání a projednání dílčího plánu obrany obce s rozšířenou působností.

K bodům 19 až 21: § 8

Na základě připomínek krajů dochází ke sjednocení užívaných pojmů tak, aby zákon stanovoval vedle krajských úřadů a úřadů obcí s rozšířenou působností povinnosti též obecním úřadům, namísto dřívějších obcí. Dále se rozšiřuje okruh subjektů, které zavazují obecní úřady k plnění úkolů spojených s plněním opatření pro zabezpečení obrany státu.

K bodu 22: § 9a

Dosavadní právní úprava je terminologicky upřesněna. Jde o rozšíření možností v návaznosti na zákonem vzniklé a v budoucnu vytvářené informační systémy veřejné správy.

Jednotnými geografickými podklady pro plnění úkolů zajišťování obrany státu jsou státní mapová díla a další geografické produkty vytvářené pro zajišťování obrany státu v souladu se zvláštním právním předpisem (zákon č. 200/1994 Sb., o zeměměřictví a o změně a doplnění některých zákonů souvisejících s jeho zavedením, ve znění pozdějších předpisů).

K bodům 23 a 24: § 10

Jedná se o zpřesnění formálního názvu instituce.

Úprava písmene e) představuje zapracování připomínky krajů týkající se požadavku na správné vymezení odpovědných orgánů územních samosprávných celků.

K bodu 25: § 12

Nově se stanovuje povinnost ve vazbě na úpravu provedenou v § 6 odst. 2 písm. c) právníkům a fyzickým osobám, které jsou vlastníky nebo provozovateli objektů důležitých pro obranu státu.

K bodům 26 a 27: § 13

Jde o zpřesnění a rozšíření využívání vlastních věcných prostředků. Zajišťování obrany státu probíhá i v míru, nikoliv pouze za stavu ohrožení státu a válečného stavu. Úprava vychází z obecných právních principů, zejména principu proporcionality a ochrany vlastnického práva soukromé osoby, a za tímto účelem se v zákoně upřednostňuje využití vlastních věcných prostředků územně samosprávných celků.

Navrhovaná úprava rovněž vyjadřuje potřebu provázanosti všech plánů řešících vojenské i nevojenské krizové situace.

K bodu 28: § 14 odst. 3 písm. b)

Stávající úkol je pouze předefinován a upřesněn. Změna umožní a usnadní za stavu ohrožení státu a válečného stavu ukládat povinnost poskytnout movitý věcný prostředek i právnické a fyzické osobě, která ho užívá, ale nevlastní, přičemž tato změna nezbavuje vlastníka vlastnického práva k tomuto věcnému prostředku. Změna je navrhována na základě dosavadních zkušeností a po dohodě s obecními úřady obcí s rozšířenou působností.

Úprava odst. 5 a 6 zpřesňuje zákon v oblasti snadnější použitelnosti a možnosti vydávání rozhodnutí na určení věcných prostředků pro plnění úkolů zajištění obrany za stavu ohrožení státu a válečného stavu. Úprava nezbavuje vlastníka vlastnického práva k danému věcnému prostředku.

K bodu 29: § 14 odst. 5 a 6

Umožňuje se, aby byl pro zajišťování obrany státu využit i věcný prostředek, jehož vlastník není znám, a to i v případě, že k věcnému prostředku vážnou práva třetích osob.

K bodu 30: § 16

Jedná se o zpřesnění formálního názvu instituce.

K bodům 31 a 32: § 17

Stávající úkol je pouze předefinován a vyplývá z navrhované úpravy § 14 odst. 3 písm. b). Dále se upravuje zmocnění ministerstva stanovit prováděcí vyhláškou postup uplatňování požadavků na věcné prostředky.

K bodům 33 a 34: § 18

Jedná se reakci na změnu označení instituce vojenského správního úřadu. Dále se upravuje zmocnění ministerstva stanovit prováděcí vyhláškou postup při převzetí věcných prostředků tak, aby odpovídalo současným formálním požadavkům, a to nikoliv v dohodě s Ministerstvem vnitra.

K bodu 35: § 19 odst. 1

K zajištění kontinuity výkonu státní správy v přenesené působnosti při zajišťování obrany státu a zajišťování uložených úkolů navrhuje osvobodit od povinnosti poskytovat věcné prostředky též kraje a obce. Na základě výsledků mezirezortního připomínkového řízení se do výčtu zařazuje též Hasičský záchranný sbor České republiky.

K bodu 36 a 37: § 20 odst. 1 a 2

Z důvodu zrušení okresních úřadů a územních vojenských správ jsou upraveny názvy úřadů. Dále se upravuje zmocnění ministerstva stanovit prováděcí vyhláškou postup

při převzetí věcných prostředků tak, aby toto zmocnění odpovídalo současným formálním požadavkům, tedy aby nebyla vyhláška vypracována v dohodě s Ministerstvem vnitra.

K bodu 38: § 22

V zákoně jsou výslovně vyjmenovány subjekty, jejichž zaměstnanci mají dnem vyhlášení stavu ohrožení státu nebo válečného stavu pracovní povinnost. Ve výčtu chyběly ozbrojené síly České republiky, které byly doplněny, a nesprávně použitý výraz „k obcím“ byl nahrazen pojmem „k územním samosprávným celkům“. Na základě výsledků mezirezortního připomínkového řízení se do výčtu zařazuje též Hasičský záchranný sbor České republiky.

K bodu 39: § 23 odst. 5

Jedná se o legislativně technickou úpravu související se změnami prováděnými návrhem zákona.

K bodu 40: § 23 odst. 7

Navrhovaná úprava stanoví působnost krajského úřadu pro úhradu nákladů spojených s lékařskou prohlídkou, a to na základě výsledků mezirezortního připomínkového řízení.

K bodu 41: § 25 odst. 2

Z důvodu zrušení okresních úřadů a územních vojenských správ jsou upraveny názvy úřadů.

K bodu 42: § 26 odst. 1

Plán obrany a dílčí plán obrany jsou základní plánovací dokumenty pro oblast zajišťování obrany státu. Na jednotlivých úrovních státní správy a územní samosprávy budou tyto plány obsahovat i dokumentaci pracovní povinnosti nebo pracovní výpomoci. Proto jsou v tomto duchu doplňovány mezi dokumenty, na jejichž základě mohou být vydávány povolávací příkazy k plnění pracovní povinnosti nebo pracovní výpomoci.

K bodu 43: § 26 odst. 3

Do výluky pracovní povinnosti nebo pracovní výpomoci jsou nově zahrnováni rovněž hejtmani krajů.

K bodu 44: § 26 odst. 5

Jedná se o legislativně technickou úpravu v souvislosti s prováděnými změnami v § 26.

K bodu 45: § 28

Upravuje se zmocnění ministerstva stanovit prováděcí vyhláškou postup při převzetí věcných prostředků tak, aby odpovídalo současným formálním požadavkům.

K bodu 46: § 44 odst. 4

Toto opatření je vyvoláno obecným zájmem k zabezpečení ochrany majetku, zdraví a života občanů České republiky před možnými účinky působení objektů důležitých pro obranu státu. Je požadováno, aby ochranné pásmo kolem objektů důležitých pro obranu státu mohlo být vyhlášeno systémem „Opatření obecné povahy“ v souladu s ustanovením části šest (§171 – §174) zákona č. 500/2004 Sb., správního řádu, ve znění pozdějších předpisů.

K bodům 47 až 50: § 52

V souladu s koncepčními materiály Ministerstva obrany se stanovuje příprava občanů k obraně státu jako povinná za stavu ohrožení státu a válečného stavu. Ve znění Bezpečnostní strategie České republiky lze roli občana v procesu zajišťování obrany státu považovat za velmi důležitou a nenahraditelnou a je nutné jej určitým způsobem na tuto roli připravovat a vzdělávat. Základ tohoto názoru je nutné vidět v branné povinnosti, které dospělý občan v období svého fyzického věku od 18 do 60 let podléhá a v důsledcích, které přineslo ukončení povinné vojenské základní služby a přechod na profesionální armádu. Z toho důvodu je nutné změnit pojetí přípravy občanů z roviny dobrovolnosti do roviny povinnosti ve spojení se vzděláváním, zájmovou činností a jinými formami zvyšování informovanosti.

Je třeba zdůraznit, že toto opatření nebude mít vliv na občany, kteří jsou příslušníky bezpečnostního sboru, a kterým povinnost připravovat se a její rozsah a způsob plnění stanoví zákony upravující činnost bezpečnostních sborů, a tato povinnost je též zajišťována příslušnými orgány v rámci těchto sborů.

Rozsah, obsah a organizaci přípravy včetně cílových skupin občanů řeší Plány obrany České republiky.

Dochází k úpravě pojmů na základě výsledků mezirezortního připomínkového řízení (územní samosprávné celky).

K bodu 51: § 53 odst. 5

Změna provedená na základě výsledků mezirezortního připomínkového řízení, která stanoví, že nařízení se vyhláší stejným způsobem jako právní předpis a zveřejňuje se v hromadných sdělovacích prostředcích a na úředních deskách územních samosprávných celků.

K bodu 52: Nadpis části desáté

Formální úprava nadpisu na základě výsledků mezirezortního připomínkového řízení. Nadpis upraven, aby odpovídal požadavkům na formální náležitosti zákonné úpravy správního trestání, které klade Ministerstvo vnitra jako věcný gestor této problematiky.

K bodu 53: Část desátá, hlava I

Návrhem se v zákoně o zajišťování obrany České republiky zcela mění úprava správních deliktů, a to s přihlédnutím k překonání její formální i materiální koncepce. Dne 20. února 2002 usnesením č. 162 vláda schválila koncepci reformy správního trestání obsaženou v návrhu věcného záměru zákona o správním trestání, který vládě předložil ministr vnitra. Současně vláda ministrům a vedoucím ostatních ústředních orgánů státní správy uložila koordinovat nové návrhy právní úpravy správního trestání ve své působnosti s ministrem vnitra za účelem dosažení souladu nové právní úpravy s navrhovanou koncepcí správního trestání. Ke splnění tohoto úkolu byly v roce 2002 ministrům a vedoucím představitelům dalších ústředních orgánů státní správy doručeny obecné principy právní úpravy správního trestání s požadavkem, aby byly důsledně promítnuty do každého návrhu nového zákona, jehož obsahem má být právní úprava odpovědnosti za porušení povinností na konkrétním úseku veřejné správy, nebo do návrhu změn platného zákona, který již sankční ustanovení obsahuje.

Vzhledem k tomu, že zákon o zajišťování obrany České republiky doposud obsahuje právní úpravu správního trestání, která tyto zásady nezohledňuje, bylo ve spolupráci

s Ministerstvem vnitra jako věcným gestorem problematiky správního trestání, zpracováno zcela nové znění hlavy I části desáté zákona, které při plném respektování toho, že porušení osobní nebo věcné povinnosti při obraně státu je skutkovou podstatou trestného činu podle § 322 zákona č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, stanoví skutkové podstaty správních deliktů plně odpovídající povinnostem uloženým jejich adresátům návrhem zákona (resp. zákonem o zajišťování obrany České republiky) a současně s přihlédnutím k míře jejich společenské nebezpečnosti sankce za jejich porušení.

Návrh zákona vzhledem k uvedenému v jednotlivých ustanoveních výslovně stanoví subjekt správního deliktu, stanoví pro subjekty typově shodných skutkových podstat stejně přísné sankce a vymezuje přesně a určitě objektivní stránku správního deliktu. S přihlédnutím k povaze skutkových podstat je pro skutkové podstaty správních deliktů právnických osob zvolena forma liberačních důvodů v obecné rovině, tedy přihlížení k okolnostem naplnění spáchání správního deliktu a postavení nositele porušované povinnosti. Návrh zákona také vzhledem k povaze skutkových podstat a s přihlédnutím k době, ve které převážná část z nich může být spáchána, neřeší zvláštním způsobem okolnosti jejich opakovaného porušování.

K bodu 54: § 69 odst. 2

Nejde o nový úkol, ale o předefinování současného znění. Důvodem je za stavu ohrožení státu a válečného stavu urychlit výkon rozhodnutí v případě hrozby z prodlení.

K bodu 55: § 70

Jedná se o zpřesnění formálního názvu instituce.

K bodu 56: Část jedenáctá

Navrhovaná změna je klasickou úpravou stanovení podmínek z informačních systémů veřejné správy. Návrhem je stanovený přesný rozsah údajů, které jsou pro výkon působnosti Ministerstva obrany a krajských vojenských velitelství poskytovány ze základního registru obyvatel, agendového informačního systému evidence obyvatel a agendového informačního systému cizinců. Rovněž standardně jsou upravovány podmínky užívání těchto údajů včetně využití zásady, že primárním poskytovatelem údaje je správce agendového informačního systému, a teprve následným poskytovatelem je správce základního registru. Navrhovaná úprava rovněž stanoví způsob poskytování těchto údajů, a to způsobem umožňujícím dálkový přístup.

K bodu 57: § 73b

Na základě výsledků mezirezortního připomínkového řízení dochází k úpravě pojmů, aby bylo zřejmé, že působnosti stanovené orgánům územních samosprávných celků podle tohoto zákona jsou výkonem přenesené působnosti.

K ČÁSTI TŘETÍ

(novelizace zákoníku práce)

K bodům 1 až 6: § 47; 53 odst. 1 písm. b); 204 odst. 2 a 3; 217 odst. 4 a 219 odst. 1

Jedná se o novelizaci, zejména dílčího a technického charakteru, aby zákon byl uveden do terminologického souladu s novelou branného zákona a zákona o obraně České republiky.

Náhrada mzdy nebo platu nebude zaměstnanci příslušet za pracovní volno tak, jak je stanoveno úpravou zaváděnou v zákoně o službě vojáků v záloze.

K ČÁSTI ČTVRTÉ

(novelizace trestního zákona)

K bodům 1 až 8: § 370 odst. 1,2 ; 371 odst. 1 až 3 a 393 odst. 4 a 5

Upřesňují se sankce tak, aby na jedné straně byl zdůrazněn povinný charakter vojenské služby v době vyhlášení stavu ohrožení státu nebo válečného stavu, a na straně druhé se odstraňují některé nevyhovující prvky opět zejm. ve výši sankcí (neúměrná tvrdost).

Branná povinnost je povinností každého občana, což platí v době míru i v době, kdy je republika ohrožena. Brannou povinností má každý občan dovršením 18 let věku, ačkoliv v současnosti je nastoupení výkonu branné povinnosti v míru založené na dobrovolnosti. Dobrovolnost se však uplatňuje pouze v momentě dobrovolného převzetí výkonu branné povinnosti (tj. formou žádosti o povolání do služebního poměru vojáka z povolání, do aktivní zálohy, nebo na dobrovolné povinné cvičení či do služby v operačním nasazení). Poté, co občan projeví vůli nastoupit vojenskou činnou službu, a tudíž vykonávat brannou povinnost, je však pro něj výkon této nadále povinný dle ustanovení platících pro druh vojenské služby, k jehož dobrovolnému nastoupení se občan uvolil.

Proto se uplatňuje koncepce, kdy jak nenastoupení, resp. maření výkonu branné povinnosti na základě dobrovolnosti v míru tak i na základě povinnosti za stavu ohrožení státu nebo za válečného stavu, zakládají naplnění skutkových podstat trestných činů.

V současné situaci se praktické nasazení ozbrojených sil provádí v době míru poměrně často, např. v rámci kolektivní obrany nebo při likvidaci důsledku živelní pohromy. V takové situaci může při selhání dojít k ohrožení života nebo majetku. Dokonce i při maření výkonu či nenastoupení vojenského cvičení dochází při takovémto jednání ke ztrátám např. na majetku státu, které nejsou nepatrné hodnoty. Je tudíž zjevné, že nenastoupení resp. maření výkonu vojenské služby je i v míru společensky škodlivé, a tudíž zakládá důvod pro trestní postih. Trestní sazby byly zvoleny tak, aby trestné činy spáchané v době míru spadaly do kategorie přečinu.

Kvalifikované skutkové podstaty, které se uplatní ve stavu ohrožení státu nebo ve válečném stavu, řeší potřebu flexibilní reakce na zjevně vyšší společenskou škodlivost, kterou s sebou nese naplnění skutkových podstat uvedených trestných činů za těchto stavů. Nenastoupení nebo maření výkonu vojenské služby za stavu ohrožení státu nebo válečného stavu může velmi snadno vážně ohrozit veřejný zájem či zákonem chráněné hodnoty, ať už se jedná o životy, zdraví či majetek občanů České republiky, nebo o úspěch eventuálního obranného či válečného úsilí. Je proto třeba k nim přistupovat jako k mnohem závažnějším trestným činům, než jsou obdobné trestné činy spáchané v době míru.

Stanovení kvalifikovaných skutkových podstat pro stav ohrožení státu nebo pro válečný stav řeší potřebu flexibilní reakce na zjevně vyšší společenskou škodlivost, kterou s sebou nese naplnění skutkových podstat uvedených trestných činů za těchto stavů. Nenastoupení nebo maření výkonu vojenské služby za stavu ohrožení státu nebo válečného stavu může velmi snadno vážně ohrozit veřejný zájem či zákonem chráněné hodnoty, ať už se jedná o životy, zdraví či majetek občanů České republiky, nebo o úspěch eventuálního obranného či válečného úsilí.

K ČÁSTI PÁTÉ

(novelizace zákona o organizaci a provádění sociálního zabezpečení)

K bodům 1- 4: § 35a odst. 1; 36 písm. x); 38 odst. 1 a 83a

Změna zákona č. 582/1991 Sb., o organizaci a provádění sociálního zabezpečení, ve znění pozdějších předpisů, je navrhována v souvislosti se změnou hmotného zabezpečení vojáků z povolání v průběhu služby. V oblasti povinnosti vést záznamy a podávat hlášení pro účely důchodového pojištění a příslušnosti k důchodovému pojištění budou vojáci v záloze mít shodný režim s vojáky z povolání.

K ČÁSTI ŠESTÉ

(novelizace zákona o daních z příjmů)

K § 4 odst. 1 písm. m)

Vojákům v povinné a aktivní záloze povoláním k výkonu vojenské činné služby je doposud poskytováno služné podle dosažené vojenské hodnosti, jehož výše je v řádu několika stokorun a má tedy charakter kapesného ke krytí drobných osobních výdajů po dobu vojenské činné služby. Dále je jim poskytováno civilním zaměstnavatelem volno bez náhrady platu a v rozsahu zameškaných směn z důvodu výkonu branné povinnosti jim krajská vojenská velitelství poskytují náhrada za nevyplacenou mzdu nebo plat.

Vojákům v povinné a aktivní záloze povoláním k výkonu vojenské činné služby má být podle návrhu zákona o službě vojáků v záloze vypláceno služné ve stejné výši, jako je předpokládaný služební tarif vojáka z povolání zařazeného na stejném nebo obdobném služebním místě. Jeho výše zabezpečuje nejen úroveň nad zákonem stanovenou minimální mzdou, ale v průměru odpovídá průměrné mzdě ve státě. Budou tak hmotně zabezpečeny nejen potřeby vojáka, ale i jeho rodiny.

Vzhledem k tomu, že vojákům v povinné a aktivní záloze povoláním k výkonu vojenské činné služby bude vypláceno služné, které má charakter příjmu ze závislé činnosti podle § 6 odst. 1 zákona č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, ve znění pozdějších předpisů, byla by daňová výjimka, v případě služného a zvláštního příplatku, neopodstatněná. Proto se navrhuje, aby osvobozený příjem od daně podle § 4 odst. 1 písm. m) zákona č. 586/1992 Sb. ve formě plnění poskytovaného ozbrojenými silami vojákům v povinné a aktivní záloze povoláním k výkonu vojenské činné služby se nevztahoval na služné a zvláštní příplatek. Touto změnou se rovněž sleduje převedení úhrady pojistného na všeobecné zdravotní pojištění ze státu na poplatníka a zakládá účast vojáka ve službě na sociálním pojištění.

K ČÁSTI SEDMÉ

(novelizace zákona o pojistném na sociální zabezpečení)

Změna zákona č. 589/1992 Sb., o pojistném na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti, ve znění pozdějších předpisů, souvisí také se změnou hmotného zabezpečení vojáků z povolání v průběhu služby. Konkrétně je rozšířena zvláštní působnost Ministerstva obrany podle tohoto zákona i na vojáky v záloze v činné službě.

K ČÁSTI OSMÉ

(novelizace zákona o důchodovém pojištění)

K bodům 1 a 2: § 5 odst. 1 písm. b) a § 5 odst. 2 písm. c)

Změna zákona č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění, ve znění pozdějších předpisů, navazuje na změnu hmotného zabezpečení vojáků v záloze po dobu vojenské činné služby, kteří se přesouvají do skupiny pojištěnců shodné s vojáky z povolání.

K ČÁSTI DEVÁTÉ

(novelizace zákona o veřejném zdravotním pojištění)

K bodům 1 až 4: § 7 odst. 1; § 7 odst. 2 a § 11 odst. 3

Změna zákona č. 48/1997 Sb., o veřejném zdravotním pojištění a o změně a doplnění některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů, souvisí se změnou hmotného zabezpečení vojáků v záloze po dobu vojenské činné služby, kteří se tak vyjmají ze skupiny státních pojištěnců. Současně se zachovává obecné postavení vojáků v záloze ve vztahu k volbě zdravotní pojišťovny i ve vztahu ke službě v operačním nasazení.

Vypuštěním „osoby konající službu v ozbrojených silách, s výjimkou vojáků z povolání, a osoby povoláné k vojenskému cvičení“ z výčtu pojištěnců, u kterých je plátcem pojistného prostřednictvím státního rozpočtu stát, uvedených v § 7 dojde k nepatrné úspoře na straně státního rozpočtu. Tento výpadek v příjmech zdravotních pojišťoven však nemůže jejich hospodaření nijak ohrozit. Jednak svou výší (viz následující tabulka) a také rozprostřeností pojištěnců, protože nebyla a ani v budoucnu se nepředpokládá u těchto osob povinné pojištění u vybrané pojišťovny.

Vojákům v povinné a aktivní záloze povoláným k výkonu vojenské činné služby bude v rámci zjednodušení systému namísto kapesného a náhrady případně ušlé mzdy vypláceno pouze služné ve stejné výši, jako je předpokládáný služební tarif vojáka z povolání zařazeného na stejném nebo obdobném služebním místě. Jeho výše zabezpečuje nejen úroveň nad zákonem stanovenou minimální mzdou, ale v průměru i odpovídající zabezpečení rodiny. Služné bude i vzhledem k výši nově předmětem daně z příjmu, a tedy i předmětem pro platbu pojistného podle zákona č. 48/1997 Sb. Pomine tak potřeba, aby byli vojáci v záloze povolání k výkonu činné služby pokryti v systému veřejného zdravotního pojištění zařazením do zvláštní skupiny – státních pojištěnců

rok	počet povoláných vojáků v záloze	počet dnů cvičení	platba státu za pojištěnce v Kč*
2012	1 817	10 915	286 337
2013	2 194	12 821	336 338

* výše platby je ke srovnání vypočtena podle výše platné v době zpracování důvodové zprávy

K ČÁSTI DESÁTÉ

(novelizace zákona o inspekci práce)

K § 6 odst. 4 písm. a)

Změna zákona č. 251/2005 Sb., o inspekci práce, ve znění pozdějších předpisů, je technickou úpravou v souvislosti se změnou pojmů navrhovaným zákonem.

K ČÁSTI JEDENÁCTÉ

(novelizace zákona o nemocenském pojištění)

K bodům 1 až 7: § 3 písm. b); § 5 písm. a); § 54 odst. 1; § 59 odst. 1 písm. b); § 61 písm. l); § 82 odst. 1 písm. b) a § 138a odst. 1 písm. n)

Změna zákona č. 187/2006 Sb., o nemocenském pojištění, ve znění pozdějších předpisů, navazuje na změnu hmotného zabezpečení vojáků v záloze po dobu vojenské činné služby, kteří se přesouvají do skupiny pojištěnců shodné s vojáky z povolání a platí pro ně stejná pravidla při plnění povinností v souvislosti s pojištěním jako pro vojáky z povolání i zvláštní příslušnost Ministerstva obrany.

K ČÁSTI DVANÁCTÉ

(novelizace zákona o vojácích z povolání)

K § 40a

V souvislosti s navrhovaným zákonem, kterým se mění zákon č. 219/1999 Sb., o ozbrojených silách České republiky, ve znění pozdějších předpisů je třeba odstranit duplicitu, která vznikne vložením ustanovení upravujícího úkolové uskupení do zákona o ozbrojených silách. V současné době je úkolové uskupení upraveno v § 40a odst. 3 zákona č. 221/1999 Sb., o vojácích z povolání, a tato úprava tudíž dopadá pouze na vojáky z povolání. Do budoucna se však počítá s rozšířením tohoto institutu i pro vojáky, kteří nejsou vojáky z povolání, např. pro příslušníky aktivní zálohy v činné službě. Je proto třeba ustanovení ze zákona o vojácích z povolání odstranit.

K ČÁSTI TŘINÁCTÉ

(účinnost)

Účinnost novelizace se navrhuje dnem 1. ledna 2016.

V Praze dne 8. dubna 2015

předseda vlády:

Mgr. Bohuslav Sobotka v. r.

ministr obrany:

MgA. Martin Stropnický v. r.